

www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Research Article / Araştırma Makalesi

Spatial Representation of Cultural Identity: A Conceptual Assessment of Graduate Theses in the Context of Migration

Kültürel Kimliğin Mekânsal Temsili: Göç Bağlamında Lisansüstü Tezler Üzerinden Kavramsal Bir Değerlendirme

Gizem Özen* - Emine Banu Burkut**

Abstract: Irregular migrations spreading on a global scale and in Turkey have affected many vital concepts. The aim of the study is to examine the role of cultural identity and how it is reflected in the space in the development of belonging by immigrants adapting to the new spaces they will live in. Qualitative content analysis was used in the study. Theses that can be accessed with a conceptual search related to the subject were examined with data from the last six years (2019-2025) through three determined databases (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ) and analyzed by creating a systematically organized conceptual and theoretical framework. Among the accessed theses, 15 theses were selected and immigrant discourses were reached by using the content analysis method. In addition, cultural characteristics and reflections that integrate with physical space, such as function, adequacy, and equipment, and that establish a relationship with space, such as belonging and connection, were compared and evaluated between databases. As a result, from immigrant discourses, it has been observed that security and basic needs regarding physical space in living spaces can be met, but functional use according to space and needs is insufficient; cultural habits and differences affect the organization between spaces. In the relationship between space, belonging, and cultural identity, it has been determined that immigrants reflect reminders of their former lives into their spaces through various objects or continue them as cultural traditions, which in turn affects the use of space. The study aims to contribute to space studies and researchers.

Keywords: Interior Architecture, Migration, Culture-Space Relationship, Space Perception, Intercultural Interaction

* Corresponding Author: PhD Student, Fatih Sultan Mehmet Foundation University, Graduate School, Department of Interior Architecture

Sorumlu Yazar: Doktora Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı

ORCID <https://orcid.org/0009-0001-0232-7360>

gizem.ozen@stu.fsm.edu.tr

** Asst. Prof. Dr., Fatih Sultan Mehmet Foundation University, Faculty of Art, Design and Architecture, Department of Interior Architecture

Dr. Öğr. Üyesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1586-5440>

ebburkut@fsm.edu.tr

Cite as/ Atıf: Özen, G., & Burkut, E.B., A. (2021). Spatial representation of cultural identity: a conceptual assessment of graduate theses in the context of migration / Kültürel kimliğin mekânsal temsili: göç bağlamında lisansüstü tezler üzerinden kavramsal bir değerlendirme. *Turkish Studies*, 21(2), 3055-3153. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.87873>

Received/Geliş: 18 October/ Ekim 2025

Accepted/Kabul: 20 June/Haziran 2026

Published/Yayın: 25 June/Haziran 2026

Checked by plagiarism software

Öz: Küresel ölçekte ve Türkiye’de yayılan düzensiz göçler, yaşamsal birçok kavramı etkilemiştir. Özellikle mekân aidiyeti ve kimlik bütünlüğü bağlamında, göç olgusunun mekân tasarımı ile olan ilişkisi önemli görülmüş ve çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Çalışmanın amacı ise, göçmenlerin yaşayacakları yeni mekânlara uyum sağlayarak aidiyet geliştirebilmelerinde kültürel kimliğin rolü ve mekâna nasıl yansıdığıın incelenmesidir. Çalışmada nitel içerik analizi kullanılmıştır. Konu ile ilişkili, kavramsal aramayla erişilebilen tezler, belirlenen üç veri tabanı üzerinden (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ), son altı yıla ait (2019-2025) verilerle ele alınmış ve sistematik olarak düzenlenen kavramsal ve kuramsal bir çerçeve oluşturularak incelenmiştir. Erişilen tezler arasından 15 tez seçilmiş ve onlar üzerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak, göçmen söylemlerine ulaşılmıştır. Göçmen anlatımlarından hareketle ana kavramlar belirlenmiş ardından onlarla birleşen alt kavramlar oluşturulmuş, bunlar üzerinden de bağlam geliştirilerek iç mekân tasarımı ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca işlev, yeterlilik, donanım gibi fiziksel mekânla bütünleşen; aidiyet, bağ gibi mekânla ilişki kuran kültürel özellikler ve yansımalar veri tabanları arasında karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Neticede göçmen söylemlerinden, yaşam alanlarında fiziksel mekâna ilişkin güvenlik ve temel gereksinimlerin giderilebildiği ancak, alan ve ihtiyaca göre işlevsel kullanımın yetersiz olduğu; kültürel alışkanlık ve farklılıkların mekânlar arası organizasyonu etkilediği görülmüştür. Mekân-aidiyet-kültürel kimlik ilişkisinde ise göçmenlerin eski yaşamlarına ilişkin hatırlatıcı unsurları çeşitli nesnelere aracılığıyla mekânlarına yansıttıkları veya kültürel gelenek olarak devam ettirdikleri, bu durumun da mekân kullanımını etkilediği tespit edilmiştir. Çalışmanın mekân çalışmalarına ve araştırmacılara katkıda bulunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İç mimarlık, Göç, Kültür-Mekân İlişkisi, Mekân Algısı, Kültürlerarası Etkileşim.

Structured Abstract:

Literature Review: Today, the number of people displacing themselves from their home countries, whether voluntarily or involuntarily, due to various vital reasons such as war, economics, education, climate, and security, is steadily increasing on a global scale. Irregular and uncontrolled waves of migration, in particular, are considered significant because they impact the lifestyles, cultural values, and habits of both migrants and the communities they migrate to. Therefore, focusing on the prominent factors of place and space in migration, the relationship between the concepts of spatial belonging and identity integrity established through the social and physical environment and interior design was deemed crucial and constituted the subject of this study.

The purpose of this study is to examine the role of cultural identity in immigrants' adaptation to their new living spaces and their development of a sense of belonging, as well as how this is reflected in the space. Furthermore, the study evaluates how the spatial differences unfamiliar to immigrants in their new environments affect user attitudes. The findings of this study are considered important for understanding the role of cultural identity in the connection and belonging relationship developed by new users coming from different cultural backgrounds, their expectations, how differences are met, what concepts they reveal, whether users intervene in the space in response to these differences, and what impact they will have on new design processes.

Theoretical Framework: The theoretical framework of the study is based on the existing literature on immigrants' sense of place affiliation and cultural identity. In the concepts of place affiliation and place, the development of the study was influenced by the theories of "Human-Space Relations" by Harold M. Proshansky et al. (1983), who emphasised that "identity is a significant element in the emotional bond individuals develop towards a particular place and that place is not merely a physical environment but plays an active role in the development of identity" (Proshansky et al., 1983). The relationship between cultural identity and place was supported by Henri Lefebvre's (2023) theory of "social constructionism", which argues that we construct place mentally and culturally (Lefebvre, 2023). The study evaluates the concepts of place affiliation, cultural identity, and place through the narratives of immigrants. The analysis of the internal structures of the concepts created in the study and the meanings in the immigrants' narratives was inspired by the study of Yao and Rasidi (2025), which systematically compiled the conceptual development of place belonging, its areas of use and the environments and contexts in which it emerged, as well as the study of Suk Ha Grace Chan et al. (2024) on cultural identity and place attachment (Chan et al., 2024; Yao and Rasidi, 2025).

Methodology: The study employed a qualitative research method, and the obtained data was numerically transferred through statistics. Additionally, content analysis was conducted by examining postgraduate theses related to the subject from the last six years (2019-2025) in the designated databases (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ). The conceptual framework of the theses to be content analysed was determined by searching the keywords "migration-migrant", "migration-space", "migration-interior architecture", and "migrant spaces". A total of 9111 theses were accessed through three databases. 187 of these were found relevant to the topic. Limited reporting capabilities in the databases led to a manual search of all studies. Five theses were selected from each database and examined. The research sample consisted of the selected theses and the migrant interviews included in them (more than 165 migrant interviews). Data analysis identified concepts that could convey common meanings from immigrant narratives in the thesis interviews, and contexts were established. Notes were taken to identify the concepts and the meanings and words used by immigrants to identify relevant content. The relationship of these contexts to interior design, their physical limitations, and how they are reflected in the space were also evaluated within the context of belonging, cultural identity, and space.

Findings and Discussion: The immigrant narratives examined in these provide insights into the physical characteristics of newly settled spaces, such as their adequacy and limitations, spatial organisation, and equipment. Furthermore, information was obtained on how cultural habits and the use of cultural artefacts are reflected in the space and what features enhance connection and belonging. Immigrants, in particular, made similar statements regarding cultural identity and the sense of belonging to a space. The findings indicate that nearly all immigrants make interventions in their spaces that reflect their cultural identities. However, despite the direct link between interior design and migration, thesis reviews revealed that studies in this area are quite limited. This suggests that addressing the space factor, which allows immigrants to exist with their cultural

identities in healthier, safer, and more private living spaces, from new perspectives will develop important approaches.

The study concluded that personalising spaces and gaining experience fosters a sense of belonging and that individuals can establish connections and relationships when they contribute to these spaces. Furthermore, features such as adequacy of space, inter-space functioning and an organised structure, access to adequate storage, and the feasibility of functional and flexible solutions are common expectations of immigrants, and these conditions are often not met in immigrant living spaces. It was observed that immigrants, in their new living spaces, make transfers by incorporating objects, items, decorative items, and touches (colour, texture, material, etc.) that hold cultural or various meanings related to their past and memories, or by creating spatial installations specific to their habits and identities. This strengthens the relationship with the space, creating a bond and sense of belonging, and demonstrates a desire to reflect their own subjective identities within it. Among the key concepts examined, "shelter, place-belonging, and cultural identity" were particularly prominent. The sub-concepts most frequently associated with the space were "home, comfort, security, integration, search for a place, existence, origin, hybrid identity, accumulation, reflection, identity construction, connection, belonging, personalisation, adaptation, acceptance, displacement, reconstruction-construction, rupture, and transfer of accumulation-memory."

Results and Recommendations: The results obtained from common immigrant statements in these theses demonstrate that synthesising design and user emotion data significantly impacts spatial design. In this context, we have attempted to multiply and deepen sub-concepts, elucidate their potential meanings, explore their common contexts, and explore the stages of spatial design that might be considered. We believe this conceptual study can also contribute to various user-focused disciplines.

It is believed that more holistic perspectives on space should be developed, and meaningful studies that establish relationships across complex layers should be produced. For future studies, it is recommended that concepts be explored and new products focused on physical space and users be documented. The study aims to contribute to space studies conducted within the context of culture and space, as well as to researchers, and to present the findings through documentation.

Keywords: Interior Architecture, Migration, Culture-Space Relationship, Space Perception, Intercultural Interaction

ملخص منظم:

مراجعة الأدبيات: اليوم، يتزايد عدد الأشخاص الذين يغادرون بلدانهم الأصلية، طواعية أو كرهاً، لأسباب حيوية مختلفة مثل الحرب والاقتصاد والتعليم والمناخ والأمن، بشكل مطرد على نطاق عالمي. وتعتبر موجات الهجرة غير النظامية وغير المنضبطة، على وجه الخصوص، مهمة لأنها تؤثر على أنماط الحياة والقيم الثقافية والعادات لكل من المهاجرين والمجتمعات التي يهاجرون إليها. لذلك، وبالتركيز على العوامل البارزة للمكان والفضاء في الهجرة، اعتُبرت العلاقة بين مفاهيم الانتماء المكاني وسلامة الهوية التي تأسست من خلال البيئة الاجتماعية والمادية والتصميم الداخلي أمراً بالغ الأهمية وشكلت موضوع هذه الدراسة.

الغرض من هذه الدراسة هو دراسة دور الهوية الثقافية في تكيف المهاجرين مع مساحات معيشتهم الجديدة وتطور شعورهم بالانتماء، وكذلك كيف ينعكس ذلك في الفضاء. علاوة على ذلك، تقيم الدراسة كيف تؤثر الاختلافات المكانية غير المألوفة للمهاجرين في بيئاتهم الجديدة على مواقف المستخدمين. تعتبر نتائج هذه الدراسة مهمة لفهم دور الهوية الثقافية في العلاقة والانتماء اللتين يطورهما المستخدمون الجدد القادمون من خلفيات ثقافية مختلفة، وتوقعاتهم، وكيفية التعامل مع الاختلافات، والمفاهيم التي تكشف عنها، وما إذا كان المستخدمون يتدخلون في المساحة استجابة لهذه الاختلافات، والتأثير الذي سيكون لها على عمليات التصميم الجديدة.

الإطار النظري: يستند الإطار النظري للدراسة إلى الأدبيات الحالية حول شعور المهاجرين بالانتماء للمكان والهوية الثقافية. في مفاهيم الانتماء للمكان والمكان، تأثر تطور الدراسة بنظريات "العلاقات بين الإنسان والمكان" التي وضعها هارولد م بروشانسكي وآخرون (1983)، الذين أكدوا أن "الهوية عنصر مهم في الرابطة العاطفية التي ينميها الأفراد تجاه مكان معين، وأن المكان ليس مجرد بيئة مادية، بل يلعب دوراً نشطاً في تطور الهوية" (بروشانسكي وآخرون، 1983). وقد دعمت العلاقة بين ا وثقافياً (ليفيفر، 2023) الهوية الثقافية والمكان نظرية "البناء الاجتماعي" لهنري ليفيفر (2023)، التي تقول إننا نبني المكان عقلياً. تقيم الدراسة مفاهيم الانتماء للمكان والهوية الثقافية والمكان من خلال روايات المهاجرين. استلهم تحليل الهياكل الداخلية للمفاهيم التي تم إنشاؤها في الدراسة والمعاني في روايات المهاجرين من دراسة ياو وراسيدي (2025)، التي جمعت بشكل منهجي التطور

المفاهيمي للانتماء للمكان ومجالات استخدامه والبيئات والسياقات التي ظهر فيها، بالإضافة إلى دراسة سوك ها غريس تشان (Chan et al., 2024; Yao and Rasidi, 2025) وآخرون. (2024) حول الهوية الثقافية والانتماء للمكان

المنهجية: استخدمت الدراسة منهجًا بحثيًا نوعيًا، وتم نقل البيانات التي تم الحصول عليها رقميًا من خلال الإحصاءات بالإضافة إلى ذلك، تم إجراء تحليل للمحتوى من خلال فحص أطروحات الدراسات العليا المتعلقة بالموضوع من السنوات الست تم تحديد الإطار المفاهيمي (NDLTD، PQDT، YÖKTEZ) الماضية (2019-2025) في قواعد البيانات المخصصة للأطروحات التي سيتم تحليل محتواها من خلال البحث عن الكلمات الرئيسية "الهجرة-المهاجر"، "الهجرة-الفضاء"، "الهجرة-الهندسة المعمارية الداخلية"، و"مساحات المهاجرين". تم الوصول إلى ما مجموعه 9111 أطروحة من خلال ثلاث قواعد بيانات تم العثور على 187 منها ذات صلة بالموضوع. أدت قدرات الإبلاغ المحدودة في قواعد البيانات إلى إجراء بحث يدوي لجميع الدراسات. تم اختيار خمس أطروحات من كل قاعدة بيانات وفحصها. تألفت عينة البحث من الأطروحات المختارة والمقابلات مع المهاجرين المدرجة فيها (أكثر من 165 مقابلة مع مهاجرين). حدد تحليل البيانات المفاهيم التي يمكن أن تنقل المعاني المشتركة من روايات المهاجرين في مقابلات الأطروحة، وتم تحديد السياقات. تم تدوين الملاحظات لتحديد المفاهيم والمعاني والكلمات التي استخدمها المهاجرون لتحديد المحتوى ذي الصلة. كما تم تقييم علاقة هذه السياقات بالتصميم الداخلي، وقيودها المادية، وكيفية انعكاسها في المساحة في سياق الانتماء والهوية الثقافية والمساحة

النتائج والمناقشة: توفر روايات المهاجرين التي تم فحصها في هذه الدراسة رؤى ثاقبة حول الخصائص المادية للمساحات المستقرة حديثًا، مثل مدى ملائمتها وقيودها، وتنظيمها المكاني، ومعداتها. علاوة على ذلك، تم الحصول على معلومات حول كيفية انعكاس العادات الثقافية واستخدام القطع الأثرية الثقافية في المساحة، والسمات التي تعزز الترابط والانتماء. وقد أدلى المهاجرون على وجه الخصوص، بتصريحات مماثلة بشأن الهوية الثقافية والشعور بالانتماء إلى المساحة. تشير النتائج إلى أن جميع المهاجرين تقريبًا يقومون بتدخلات في مساحاتهم تعكس هويتهم الثقافية. ومع ذلك، على الرغم من الصلة المباشرة بين التصميم الداخلي، والهجرة، كشفت مراجعات الأطروحات أن الدراسات في هذا المجال محدودة للغاية. وهذا يشير إلى أن معالجة عامل المساحة الذي يسمح للمهاجرين بالعيش بهويتهم الثقافية في مساحات معيشية أكثر صحة وأمانًا وخصوصية، من منظورات جديدة ستطور مناهج مهمة

وخلصت الدراسة إلى أن تخصيص المساحات واكتساب الخبرة يعززان الشعور بالانتماء، وأن الأفراد يمكنهم إقامة روابط وعلاقات عندما يساهمون في هذه المساحات. علاوة على ذلك، فإن ميزات مثل ملائمة المساحة، وتفاعل المساحات، والهيكل المنظم، وإمكانية الوصول إلى مساحة تخزين كافية، وجدوى الحلول الوظيفية والمرنة هي توقعات مشتركة للمهاجرين، وغالبًا ما لا تتوفر هذه الشروط في مساحات معيشة المهاجرين. وقد لوحظ أن المهاجرين، في مساحات معيشتهم الجديدة، يقومون بعمليات نقل عن طريق دمج أشياء ومواد وعناصر زخرفية ولمسات (ألوان، وملمس، ومواد، وما إلى ذلك) تحمل معاني ثقافية أو معاني مختلفة تتعلق بماضيهم وذكرياتهم، أو عن طريق إنشاء تركيبات مكانية خاصة بعاداتهم وهويتهم. وهذا يقوي العلاقة مع المساحة ويخلق رابطة وشعورًا بالانتماء، ويظهر الرغبة في عكس هويتهم الذاتية داخلها. من بين المفاهيم الرئيسية التي تم فحصها، برزت "المأوى، والانتماء للمكان، والهوية الثقافية". وكانت المفاهيم الفرعية

النتائج والتوصيات: تظهر النتائج التي تم الحصول عليها من تصريحات المهاجرين المشتركة في هذه الأطروحات أن توليف بيانات التصميم وبيانات عواطف المستخدمين يؤثر بشكل كبير على التصميم المكاني. في هذا السياق، حاولنا مضاعفة وتعميق المفاهيم الفرعية، وتوضيح معانيها المحتملة، واستكشاف سياقاتها المشتركة، واستكشاف مراحل التصميم المكاني التي يمكن أخذها في الاعتبار. نعتقد أن هذه الدراسة النظرية يمكن أن تساهم أيضًا في مختلف التخصصات التي تركز على المستخدم

من المعتقد أنه ينبغي تطوير منظورات أكثر شمولية للمساحة، وإجراء دراسات مفيدة تحدد العلاقات عبر الطبقات المعقدة بالنسبة للدراسات المستقبلية، يوصى باستكشاف المفاهيم وتوثيق المنتجات الجديدة التي تركز على المساحة المادية والمستخدمين تهدف الدراسة إلى المساهمة في دراسات المساحة التي تجرى في سياق الثقافة والمساحة، وكذلك للباحثين، وتقديم النتائج من خلال التوثيق

الكلمات المفتاحية: الهندسة المعمارية الداخلية، الهجرة، العلاقة بين الثقافة والفضاء، إدراك الفضاء، التفاعل بين الثقافات

Résumé Structuré:

Revue de la littérature: Aujourd'hui, le nombre de personnes qui quittent leur pays d'origine, volontairement ou involontairement, pour diverses raisons vitales telles que la guerre, l'économie, l'éducation, le climat et la sécurité, augmente régulièrement à l'échelle mondiale. Les vagues de migration irrégulières et incontrôlées, en particulier, sont considérées comme importantes car elles ont un impact sur les modes de vie, les valeurs culturelles et les habitudes des migrants et des communautés dans lesquelles ils s'installent. Par conséquent, en se concentrant sur les facteurs importants que sont le lieu et l'espace dans la migration, la

relation entre les concepts d'appartenance spatiale et d'intégrité identitaire établis à travers l'environnement social et physique et la conception intérieure a été jugée cruciale et a constitué le sujet de cette étude.

L'objectif de cette étude est d'examiner le rôle de l'identité culturelle dans l'adaptation des immigrants à leurs nouveaux espaces de vie et le développement de leur sentiment d'appartenance, ainsi que la manière dont cela se reflète dans l'espace. En outre, l'étude évalue comment les différences spatiales inconnues des immigrants dans leur nouvel environnement influencent les attitudes des utilisateurs. Les résultats de cette étude sont considérés comme importants pour comprendre le rôle de l'identité culturelle dans la relation de connexion et d'appartenance développée par les nouveaux utilisateurs issus de milieux culturels différents, leurs attentes, la manière dont les différences sont abordées, les concepts qu'elles révèlent, si les utilisateurs interviennent dans l'espace en réponse à ces différences et quel impact elles auront sur les nouveaux processus de conception.

Cadre théorique: le cadre théorique de l'étude s'appuie sur la littérature existante concernant le sentiment d'appartenance à un lieu et l'identité culturelle des immigrants. En ce qui concerne les concepts d'appartenance à un lieu et de lieu, le développement de l'étude a été influencé par les théories des « relations homme-espace » de Harold M. Proshansky et al. (1983), qui soulignent que « l'identité est un élément important du lien émotionnel que les individus développent envers un lieu particulier et que ce lieu n'est pas seulement un environnement physique, mais joue un rôle actif dans le développement de l'identité » (Proshansky et al., 1983). La relation entre l'identité culturelle et le lieu a été étayée par la théorie du « constructivisme social » d'Henri Lefebvre (2023), qui soutient que nous construisons le lieu mentalement et culturellement (Lefebvre, 2023). L'étude évalue les concepts d'affiliation au lieu, d'identité culturelle et de lieu à travers les récits d'immigrants. L'analyse des structures internes des concepts créés dans l'étude, ainsi que des significations présentes dans les récits des immigrants, s'inspire de l'étude de Yao et Rasidi (2025), qui a systématiquement compilé le développement conceptuel de l'appartenance au lieu, ses domaines d'utilisation, ainsi que les environnements et contextes dans lesquels elle est apparue. Elle s'appuie également sur l'étude de Suk Ha Grace Chan et al. (2024) concernant l'identité culturelle et l'attachement au lieu (Chan et al., 2024 ; Yao et Rasidi, 2025).

Méthodologie: L'étude a utilisé une méthode de recherche qualitative, et les données obtenues ont été transférées numériquement à l'aide de statistiques. En outre, une analyse de contenu a été réalisée en examinant les thèses de troisième cycle liées au sujet au cours des six dernières années (2019-2025) dans les bases de données désignées (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ). Le cadre conceptuel des thèses à analyser a été déterminé en recherchant les mots-clés « migration-migrant », « migration-espace », « migration-architecture intérieure » et « espaces migrants ». Au total, 9 111 thèses ont été consultées dans les trois bases de données. Parmi celles-ci, 187 ont été jugées pertinentes pour le sujet. Les capacités de reporting limitées des bases de données ont conduit à une recherche manuelle de toutes les études. Cinq thèses ont été sélectionnées dans chaque base de données et examinées. L'échantillon de recherche était composé des thèses sélectionnées et des entretiens avec des migrants qui y figuraient (plus de 165 entretiens avec des migrants). L'analyse des données a permis d'identifier des concepts pouvant traduire des significations communes à partir des récits des immigrants dans les entretiens des thèses, et des contextes ont été établis. Des notes ont été prises afin d'identifier les concepts, les significations et les mots utilisés par les immigrants pour identifier le contenu pertinent. La relation entre ces contextes et l'architecture d'intérieur, leurs limites physiques et la manière dont ils se reflètent dans l'espace ont également été évaluées dans le contexte de l'appartenance, de l'identité culturelle et de l'espace.

Résultats et discussion: Les récits des immigrants examinés dans ces thèses fournissent des informations sur les caractéristiques physiques des espaces nouvellement occupés, telles que leur adéquation et leurs limites, leur organisation spatiale et leur équipement. En outre, des informations ont été obtenues sur la manière dont les habitudes culturelles et l'utilisation d'objets culturels se reflètent dans l'espace et sur les caractéristiques qui renforcent le lien et l'appartenance. Les immigrants, en particulier, ont fait des déclarations similaires concernant l'identité culturelle et le sentiment d'appartenance à un espace. Les résultats indiquent que presque tous les immigrants interviennent dans leurs espaces de manière à refléter leur identité culturelle. Cependant, malgré le lien direct entre la décoration intérieure et la migration, l'examen des thèses a révélé que les études dans ce domaine sont assez limitées. Cela suggère que le fait d'aborder sous un angle nouveau le facteur spatial, qui permet aux immigrants d'exister avec leur identité culturelle dans des espaces de vie plus sains, plus sûrs et plus privés, permettra de développer des approches importantes.

L'étude a conclu que la personnalisation des espaces et l'acquisition d'expérience favorisent le sentiment d'appartenance et que les individus peuvent établir des liens et des relations lorsqu'ils contribuent à ces espaces. En outre, des caractéristiques telles que l'adéquation de l'espace, le fonctionnement entre les espaces, une structure organisée, l'accès à un espace de rangement adéquat et la faisabilité de solutions fonctionnelles et flexibles constituent des attentes courantes des immigrants, mais ces conditions ne sont souvent pas satisfaites dans leurs espaces de vie. Il a été observé que les immigrants, dans leurs nouveaux espaces de vie, effectuent des transferts en incorporant des objets, des articles, des éléments décoratifs et des touches (couleur, texture, matériau, etc.) qui ont une signification culturelle ou diverse liée à leur passé et à leurs souvenirs, ou en créant des installations spatiales spécifiques à leurs habitudes et à leur identité. Cela renforce la relation avec l'espace, créant un lien et un sentiment d'appartenance, et démontre un désir de refléter leur propre identité subjective au sein de celui-ci. Parmi les concepts clés examinés, « abri, lieu d'appartenance et identité culturelle » ont été particulièrement mis en avant. Les sous-concepts les plus fréquemment associés à l'espace étaient « maison, confort, sécurité, intégration, recherche d'un lieu, existence, origine, identité hybride, accumulation, réflexion, construction de l'identité, connexion, appartenance, personnalisation, adaptation, acceptation, déplacement, reconstruction-construction, rupture et transfert d'accumulation-mémoire ».

Résultats et recommandations: Les résultats obtenus à partir des déclarations communes des immigrants dans ces thèses démontrent que la synthèse des données relatives à la conception et aux émotions des utilisateurs a un impact significatif sur la conception spatiale. Dans ce contexte, nous avons tenté de multiplier et d'approfondir les sous-concepts, d'élucider leurs significations potentielles, d'explorer leurs contextes communs et d'étudier les étapes de la conception spatiale qui pourraient être envisagées. Nous pensons que cette étude conceptuelle peut également contribuer à diverses disciplines axées sur l'utilisateur.

Il est estimé que des perspectives plus holistiques sur l'espace devraient être développées et que des études significatives établissant des relations entre des couches complexes devraient être produites. Pour les études futures, il est recommandé d'explorer les concepts et de documenter les nouveaux produits axés sur l'espace physique et les utilisateurs. L'étude vise à contribuer aux études spatiales menées dans le contexte de la culture et de l'espace, ainsi qu'aux chercheurs, et à présenter les résultats par le biais d'une documentation.

Mots-clés: architecture d'intérieur, migration, Relation entre culture et espace, Perception de l'espace, Interaction interculturelle

Resumen Estructurado:

Revisión bibliográfica: Hoy en día, el número de personas que se desplazan de sus países de origen, ya sea de forma voluntaria o involuntaria, debido a diversas razones vitales como la guerra, la economía, la educación, el clima y la seguridad, está aumentando constantemente a escala mundial. Las oleadas migratorias irregulares y descontroladas, en particular, se consideran significativas porque repercuten en los estilos de vida, los valores culturales y los hábitos tanto de los migrantes como de las comunidades a las que emigran. Por lo tanto, centrándonos en los factores destacados del lugar y el espacio en la migración, se consideró crucial la relación entre los conceptos de pertenencia espacial e integridad de la identidad establecidos a través del entorno social y físico y el diseño interior. Esto constituyó el tema de este estudio.

El objetivo de este estudio es examinar el papel de la identidad cultural en la adaptación de los inmigrantes a sus nuevos espacios vitales y el desarrollo de su sentido de pertenencia, así como la forma en la que esto se refleja en el espacio. Además, el estudio evalúa cómo las diferencias espaciales desconocidas para los inmigrantes en sus nuevos entornos afectan a las actitudes de los usuarios. Los resultados de este estudio se consideran importantes para comprender el papel de la identidad cultural en la conexión y la relación de pertenencia desarrollada por los nuevos usuarios procedentes de diferentes entornos culturales. También ayudan a entender sus expectativas, cómo se abordan las diferencias, qué conceptos revelan, si los usuarios intervienen en el espacio en respuesta a estas diferencias y qué impacto tendrán en los nuevos procesos de diseño.

Marco teórico: El marco teórico del estudio se basa en la bibliografía existente sobre el sentido de pertenencia al lugar y la identidad cultural de los inmigrantes. En los conceptos de pertenencia al lugar y lugar, el desarrollo del estudio se vio influido por las teorías de «Relaciones entre el ser humano y el espacio» de

Harold M. Proshansky et al. (1983), quienes enfatizaron que «la identidad es un elemento significativo en el vínculo emocional que los individuos desarrollan hacia un lugar concreto y que el lugar no es meramente un entorno físico, sino que desempeña un papel activo en el desarrollo de la identidad» (Proshansky et al., 1983). La relación entre la identidad cultural y el lugar se vio respaldada por la teoría del «constructivismo social» de Henri Lefebvre (2023), que sostiene que construimos el lugar mental y culturalmente (Lefebvre, 2023). El estudio evalúa los conceptos de afiliación al lugar, identidad cultural y lugar a través de las narrativas de los inmigrantes. El análisis de las estructuras internas de los conceptos creados en el estudio y los significados en las narrativas de los inmigrantes se inspiró en la investigación de Yao y Rasidi (2025), que recopiló sistemáticamente el desarrollo conceptual de la pertenencia al lugar, sus áreas de uso y los entornos y contextos en los que surgió, así como en el análisis de Suk Ha Grace Chan et al. (2024) sobre la identidad cultural y el apego al lugar (Chan et al., 2024; Yao y Rasidi, 2025).

Metodología: El estudio empleó un método de investigación cualitativa, y los datos obtenidos se transfirieron numéricamente mediante estadísticas. Además, se llevó a cabo un análisis de contenido examinando las tesis de posgrado relacionadas con el tema de los últimos seis años (2019-2025) en las bases de datos designadas (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ). El marco conceptual de las tesis que se analizaron se determinó mediante la búsqueda de las palabras clave «migración-migrante», «migración-espacio», «migración-arquitectura interior» y «espacios migrantes». Se accedió a un total de 9111 tesis a través de tres bases de datos. De ellas, 187 se consideraron relevantes para el tema. Las limitadas capacidades de informe de las bases de datos llevaron a una búsqueda manual de todos los estudios. Se seleccionaron cinco tesis de cada base de datos y se examinaron. La muestra de la investigación consistió en las tesis seleccionadas y las entrevistas a migrantes incluidas en ellas (más de 165 de estos registros). El análisis de los datos permitió identificar conceptos que podían transmitir significados comunes a partir de las narrativas de los inmigrantes en las entrevistas de las tesis, y se establecieron contextos. Se tomaron notas para identificar los conceptos y los significados y palabras utilizados por los inmigrantes para identificar el contenido relevante. También se evaluó la relación de estos contextos con el diseño de interiores, sus limitaciones físicas y cómo se reflejan en el espacio, en el contexto de la pertenencia, la identidad cultural y el espacio.

Resultados y discusión: Las narrativas de los inmigrantes examinadas en estas tesis proporcionan información sobre las características físicas de los espacios recién asentados, como su adecuación y limitaciones, la organización espacial y el equipamiento. Además, se obtuvo información sobre cómo los hábitos culturales y el uso de artefactos culturales se reflejan en el espacio y qué características mejoran la conexión y la pertenencia. Los inmigrantes, en particular, hicieron declaraciones similares sobre la identidad cultural y el sentido de pertenencia a un espacio. Los resultados indican que casi todos los inmigrantes realizan intervenciones en sus espacios que reflejan sus identidades culturales. Sin embargo, a pesar de la relación directa entre el diseño de interiores y la migración, las revisiones de tesis revelaron que los estudios en esta área son bastante limitados. Esto indica que considerar el factor espacial, que ayuda a los inmigrantes a mantener sus identidades culturales en entornos más saludables, seguros y privados, desde nuevas maneras, creará enfoques importantes.

El estudio concluyó que personalizar los espacios y adquirir experiencia fomenta el sentido de pertenencia y que las personas pueden establecer conexiones y relaciones cuando contribuyen a estos espacios. Además, características como la adecuación de localizaciones, el funcionamiento entre ellas y una estructura organizada, el acceso a un almacenamiento adecuado y la viabilidad de soluciones funcionales y flexibles son expectativas comunes de los inmigrantes, y estas condiciones a menudo no se cumplen en sus espacios vitales. Se notó que los inmigrantes, en sus nuevos hogares, traen objetos, artículos, elementos decorativos y detalles (color, textura, material, etc.) que tienen significados culturales o conexiones con su pasado y sus recuerdos, o crean espacios específicos para sus costumbres e identidades. Esto refuerza la relación con el espacio, creando un vínculo y un sentido de pertenencia, y demuestra el deseo de reflejar sus propias identidades subjetivas en él. Entre los conceptos clave examinados, destacaron especialmente «refugio, pertenencia al lugar e identidad cultural». Los subconceptos más frecuentemente asociados al espacio fueron «hogar, comodidad, seguridad, integración, búsqueda de un lugar, existencia, origen, identidad híbrida, acumulación, reflexión, construcción de la identidad, conexión, pertenencia, personalización, adaptación, aceptación, desplazamiento, reconstrucción-construcción, ruptura y transferencia de acumulación-memoria».

Resultados y recomendaciones: Los resultados obtenidos a partir de las declaraciones comunes de los inmigrantes en estas tesis demuestran que la síntesis del diseño y los datos sobre las emociones de los usuarios

tienen un impacto significativo en el diseño espacial. En este contexto, hemos intentado multiplicar y profundizar los subconceptos, dilucidar sus posibles significados, explorar sus contextos comunes y explorar las etapas del diseño espacial que podrían tenerse en cuenta. Creemos que este estudio conceptual también puede contribuir a diversas disciplinas centradas en el usuario.

Se cree que se deben desarrollar perspectivas más holísticas sobre el espacio y se deben producir estudios significativos que establezcan relaciones entre capas complejas. Para futuros estudios, se recomienda explorar conceptos y documentar nuevos productos centrados en el espacio físico y los usuarios. El estudio tiene como objetivo contribuir a los estudios espaciales realizados en el contexto de la cultura y el espacio, así como a los investigadores, y presentar los resultados a través de la documentación.

Palabras clave: Arquitectura interior, migración, relación entre cultura y espacio, percepción del espacio, interacción intercultural.

结构化摘要:

文献综述: 当今全球范围内, 因战争、经济、教育、气候及安全等重大原因而自愿或非自愿离开本国的人口数量持续增长。尤其值得关注的是, 非正规且不受控的移民浪潮正深刻影响着移民群体及其迁入社区的生活方式、文化价值观与行为习惯。因此, 本研究聚焦迁移过程中显著的地域与空间因素, 将通过社会物理环境与室内设计建立的空间归属感与身份完整性概念之间的关联视为关键议题。

本研究旨在探究文化身份在移民适应新生活空间、建立归属感过程中的作用, 以及这种作用如何在空间中体现。此外, 本研究评估移民在新环境中遭遇的陌生空间差异如何影响使用者态度。研究发现对于理解文化认同在以下方面的作用具有重要意义: 不同文化背景的新使用者如何建立联结与归属关系、其预期需求如何被满足、差异如何被呈现、使用者是否会针对差异介入空间改造, 以及这些实践将对新设计流程产生何种影响。

理论框架: 本研究理论框架基于移民场所归属感与文化认同的既有文献。在场所归属与场所概念方面, 哈罗德·M·普罗尚斯基等人提出的“人-空间关系”理论(1983)对研究发展产生深远影响, 该理论强调“身份认同是个人对特定场所形成情感纽带的核心要素, 场所不仅是物理环境, 更在身份发展中发挥积极作用”。该理论强调“身份认同是个人与特定场所建立情感纽带的核心要素, 场所不仅是物理环境, 更在身份发展中发挥着积极作用”(普罗尚斯基等, 1983)。亨利·列斐伏尔(2023)的“社会建构主义”理论佐证了文化认同与场所的关联性, 该理论主张场所的建构具有精神与文化双重维度(列斐伏尔, 2023)。本研究通过移民叙事评估了场所归属感、文化认同与场所概念。对研究中构建的概念内在结构及移民叙事中意义的分析, 受到姚与拉西迪(2025)研究的启发——该研究系统梳理了场所归属感的概念演进、应用领域及其产生的环境语境, 同时借鉴了陈淑霞等人(2024)关于文化认同与场所依恋的研究(陈等人, 2024; 姚与拉西迪, 2025)。(2024)对文化认同与地方依恋的研究(Chan et al., 2024; Yao and Rasidi, 2025)。

方法论: 本研究采用定性研究方法, 通过统计手段将获取数据进行量化转化。同时, 通过检索指定数据库(NDLTD、PQDT、YÖKTEZ)中近六年(2019-2025)与主题相关的研究生学位论文, 实施内容分析。通过检索关键词“迁移-移民”、“迁移-空间”、“迁移-室内建筑”及“移民空间”, 确定了内容分析对象的论文概念框架。通过三个数据库共检索到9111篇论文, 其中187篇与主题相关。因数据库检索功能有限, 所有研究均需人工筛选。最终从每个数据库各选取五篇论文进行考察。研究样本包含所选论文及其收录的移民访谈(超过165份移民访谈)。数据分析识别出能传达论文访谈中移民叙事共性意义的概念, 并建立相应语境。通过记录移民使用的概念、含义及词汇来识别相关内容, 同时评估这些语境与室内设计的关系、其物理限制以及在归属感、文化认同与空间维度中的体现。

研究发现与讨论: 本研究考察的移民叙事揭示了新居空间的物理特征, 包括适宜性与局限性、空间布局及设备配置。此外, 还获取了文化习惯与文化器物如何在空间中体现, 以及哪些特征能增强联结感与归属感的资讯。移民群体尤其在文化认同与空间归属感方面表达了高度一致的观点。研究发现, 几乎所有移民都会通过改造空间来彰显文化身份。尽管室内设计与移民现象存在直接关联, 但文献综述表明该领域研究仍显匮乏。这意味着从全新视角探讨空间因素——即如何让移民在更健康、安全、私密的生活空间中保持文化身份——将催生重要研究路径。

研究结论指出: 空间个性化改造与体验积累能增强归属感, 个体通过参与空间建设可建立联结与关系。此外, 空间适配性、空间间功能衔接、结构化布局、充足储物空间以及实用灵活的解决方案, 是移民群体普遍期待却常在居住空间中缺失的要素。研究观察到, 移民在新居中通过融入承载文化记忆的物件、装饰品及色彩纹理等元素, 或创建契合自身习惯与身份的空间装置, 实现文化迁移。此举强化了与空间的联结, 形成情感纽带与归属感, 彰显出在空间中投射主观身份的诉求。在核心概念中, “庇护所、归属之地与文化身份”尤为突出。与空间最密切相关的子概念包括: “家园、舒适、安全、融合、寻觅归处、存在、根源、混合身份、积累、反思、身份建构、联结、归属、个性化、适应、接纳、迁移、重建-构建、断裂、积累记忆的迁移”。

研究结果与建议: 论文中移民群体共性陈述的分析表明, 整合设计与用户情感数据对空间设计具有显著影响。在此背景下, 我们尝试拓展深化子概念内涵, 阐释其潜在意义, 探索其共性语境, 并梳理空间设计可能涉及的阶段。我们认为这项概念研究亦可为各类用户导向学科提供启示。

研究认为应发展更整体化的空间视角, 并开展建立复杂层级间关联的实质性研究。未来研究建议聚焦实体空间与用户的新产品概念探索, 通过文献记录呈现研究成果, 旨在为文化与空间语境下的空间研究及相关学者提供参考。

关键词: 室内建筑、迁徙、文化-空间关系、空间感知、跨文化互动

Структурированное резюме:

Обзор литературы: Сегодня число людей, покидающих свои родные страны добровольно или вынужденно по различным жизненно важным причинам, таким как война, экономика, образование, климат и безопасность, неуклонно растёт в глобальном масштабе. Незаконные и неконтролируемые волны миграции, в частности, считаются значительными, поскольку они влияют на образ жизни, культурные ценности и привычки как мигрантов, так и сообществ, в которые они мигрируют. Поэтому, уделяя особое внимание важным факторам места и пространства в миграции, взаимосвязь между концепциями пространственной принадлежности и целостности идентичности, установленными через социальную и физическую среду и дизайн интерьера, была признана крайне важной и стала предметом данного исследования.

Цель данного исследования — изучить роль культурной идентичности в адаптации иммигрантов к новым местам проживания и развитию у них чувства принадлежности, а также то, как это отражается в пространстве. Кроме того, в исследовании оценивается, как пространственные различия, незнакомые иммигрантам в их новой среде, влияют на отношение пользователей. Результаты данного исследования считаются важными для понимания роли культурной идентичности в связи и отношениях принадлежности, развивающихся у новых пользователей, приходящих из разных культурных сред, их ожиданий, того, как удовлетворяются различия, какие концепции они раскрывают, вмешиваются ли пользователи в пространство в ответ на эти различия и какое влияние они будут иметь на новые процессы проектирования.

Теоретическая основа: Теоретическая основа исследования основана на существующей литературе о чувстве принадлежности к месту и культурной идентичности иммигрантов. В концепциях принадлежности к месту и места на развитие исследования повлияли теории «Отношений человека и пространства» Гарольда М. Прошански и др. (1983), которые подчеркнули, что «идентичность является важным элементом эмоциональной связи, которую люди развивают по отношению к определённому месту, и что место является не просто физической средой, но играет активную роль в развитии

идентичности» (Proshansky et al., 1983). Взаимосвязь между культурной идентичностью и местом была подкреплена теорией «социального конструктивизма» Анри Лефевра (2023), которая утверждает, что мы конструируем место ментально и культурно (Lefebvre, 2023). В исследовании оцениваются концепции принадлежности к месту, культурной идентичности и места через рассказы иммигрантов. Анализ внутренних структур концепций, созданных в исследовании, и значений в рассказах иммигрантов был вдохновлен исследованием Яо и Расиди (2025), в котором систематически собраны концептуальное развитие принадлежности к месту, области его использования, а также среды и контексты, в которых оно возникло, а также исследованием Сук Ха Грейс Чан и др. (2024) о культурной идентичности и привязанности к месту (Chan et al., 2024; Yao and Rasidi, 2025).

Методология В исследовании был использован качественный метод исследования, а полученные данные были переведены в цифровой вид с помощью статистики. Кроме того, был проведен контент-анализ путем изучения диссертаций аспирантов, связанных с данной темой, за последние шесть лет (2019-2025) в указанных базах данных (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ). Концептуальная основа диссертаций, подлежащих контент-анализу, была определена путем поиска по ключевым словам «миграция-мигрант», «миграция-пространство», «миграция-внутренняя архитектура» и «пространства мигрантов». Через три базы данных было получено 9111 диссертаций. 187 из них были признаны актуальными для данной темы. Ограниченные возможности отчетности в базах данных привели к ручному поиску исследований. Из каждой базы данных было отобрано и изучено по пять диссертаций. Исследовательская выборка состояла из отобранных диссертаций и включенных в них интервью с мигрантами (более 165 интервью с мигрантами). Анализ данных позволил выявить концепции, которые могли бы передать общие значения из рассказов иммигрантов в интервью диссертаций, и были установлены контексты. Были сделаны заметки, чтобы определить концепции, значения и слова, используемые иммигрантами для идентификации релевантного содержания. Взаимосвязь этих контекстов с дизайном интерьера, их физические ограничения и то, как они отражаются в пространстве, также были оценены в контексте принадлежности, культурной идентичности и пространства.

Выводы и обсуждение: Рассмотренные в них рассказы иммигрантов дают представление о физических характеристиках вновь заселенных пространств, таких как их адекватность и ограничения, пространственная организация и оборудование. Кроме того, была получена информация о том, как культурные привычки и использование культурных артефактов отражаются в пространстве и какие особенности усиливают связь и принадлежность. В частности, иммигранты делали схожие заявления относительно культурной идентичности и чувства принадлежности к пространству. Результаты показывают, что почти все иммигранты вносят в свои пространства изменения, отражающие их культурную идентичность. Однако, несмотря на прямую связь между дизайном интерьера и миграцией, обзор диссертаций показал, что исследования в этой области довольно ограничены. Это говорит о том, что рассмотрение фактора пространства, который позволяет иммигрантам существовать со своей культурной идентичностью в более здоровых, безопасных и уединенных жилых пространствах, с новых точек зрения приведет к разработке важных подходов.

Исследование пришло к выводу, что персонализация пространств и приобретение опыта способствуют развитию чувства принадлежности, а также что люди могут устанавливать связи и отношения, когда вносят свой вклад в эти пространства. Кроме того, такие характеристики, как адекватность пространства, функционирование межпространств и организованная структура, доступ к адекватному хранилищу и осуществимость функциональных и гибких решений, являются общими ожиданиями иммигрантов, и эти условия часто не выполняются в жилых пространствах иммигрантов. Было отмечено, что иммигранты в своих новых жилых помещениях осуществляют переход, включая предметы, вещи, декоративные элементы и детали (цвет, текстура, материал и т. д.), которые имеют культурное или иное значение, связанное с их прошлым и воспоминаниями, или создавая пространственные инсталляции, характерные для их привычек и идентичности. Это укрепляет связь с пространством, создавая привязанность и чувство принадлежности, и демонстрирует желание отразить в нем свою субъективную идентичность. Среди ключевых концепций, которые были рассмотрены, особое место занимали «убежище, принадлежность к месту и культурная идентичность». Подконцепции, наиболее часто ассоциируемые с пространством, были «дом, комфорт, безопасность, интеграция, поиск места, существование, происхождение, гибридная идентичность, накопление,

отражение, конструирование идентичности, связь, принадлежность, персонализация, адаптация, принятие, перемещение, реконструкция-строительство, разрыв и перенос накопления-памяти».

Результаты и рекомендации: Результаты, полученные на основе общих высказываний иммигрантов в этих диссертациях, показывают, что синтез данных о дизайне и эмоциях пользователей оказывает значительное влияние на пространственный дизайн. В этом контексте мы попытались умножить и углубить подконцепции, разъяснить их потенциальные значения, исследовать их общие контексты и изучить этапы пространственного дизайна, которые можно было бы рассмотреть. Мы считаем, что это концептуальное исследование может также внести вклад в различные дисциплины, ориентированные на пользователя.

Считается, что необходимо развивать более целостные представления о пространстве и проводить значимые исследования, устанавливающие взаимосвязи между сложными слоями. Для будущих исследований рекомендуется изучать концепции и документировать новые продукты, ориентированные на физическое пространство и пользователей. Исследование направлено на то, чтобы внести вклад в исследования пространства, проводимые в контексте культуры и пространства, а также в работу исследователей, и представить результаты в виде документации.

Ключевые слова: архитектура интерьера, миграция, взаимосвязь культуры и пространства, восприятие пространства, межкультурное взаимодействие

संरचित सार:

साहित्य समीक्षा: आज, युद्ध, अर्थशास्त्र, शिक्षा, जलवायु और सुरक्षा जैसे विभिन्न महत्वपूर्ण कारणों से स्वेच्छा से या अनैच्छिक रूप से अपने गृह देशों से विस्थापित होने वाले लोगों की संख्या वैश्विक स्तर पर लगातार बढ़ रही है। विशेष रूप से, प्रवासन की अनियमित और अनियंत्रित लहरों को महत्वपूर्ण माना जाता है क्योंकि वे प्रवासियों और उन समुदायों दोनों की जीवन शैली, सांस्कृतिक मूल्यों और आदतों को प्रभावित करती हैं जहाँ वे प्रवास करते हैं। इसलिए, प्रवासन में स्थान और दिक् (space) के प्रमुख कारकों पर ध्यान केंद्रित करते हुए, सामाजिक और भौतिक वातावरण तथा आंतरिक सज्जा के माध्यम से स्थापित स्थानिक अपनेपन और पहचान की अखंडता के बीच के संबंध को महत्वपूर्ण माना गया और यही इस अध्ययन का विषय बना। इस अध्ययन का उद्देश्य अप्रवासियों के नए रहने के स्थानों के अनुकूलन और अपनेपन की भावना के विकास में सांस्कृतिक पहचान की भूमिका की जांच करना है, साथ ही यह स्थान में कैसे परिलक्षित होता है। इसके अलावा, अध्ययन यह भी मूल्यांकन करता है कि उनके नए वातावरण में अप्रवासियों के लिए अपरिचित स्थानिक अंतर उपयोगकर्ता के दृष्टिकोण को कैसे प्रभावित करते हैं। इस अध्ययन के निष्कर्षों को विभिन्न सांस्कृतिक पृष्ठभूमि से आने वाले नए उपयोगकर्ताओं द्वारा विकसित जुड़ाव और अपनेपन के संबंध में सांस्कृतिक पहचान की भूमिका को समझने के लिए महत्वपूर्ण माना जाता है, उनकी अपेक्षाएं, मतभेदों को कैसे पूरा किया जाता है, वे क्या अवधारणाएं प्रकट करते हैं, क्या उपयोगकर्ता इन मतभेदों के जवाब में स्थान में हस्तक्षेप करते हैं, और नए डिजाइन प्रक्रियाओं पर उनका क्या प्रभाव पड़ेगा। सैद्धांतिक ढाँचा: अध्ययन का सैद्धांतिक ढाँचा अप्रवासियों की स्थान संबद्धता और सांस्कृतिक पहचान पर मौजूदा साहित्य पर आधारित है। स्थान संबद्धता और स्थान की अवधारणाओं में, अध्ययन के विकास पर हेरोल्ड एम. प्रोशांस्की एट अल. के "मानव-स्थान संबंध" के सिद्धांतों का प्रभाव पड़ा। (1983), जिन्होंने इस बात पर जोर दिया कि "पहचान वह महत्वपूर्ण तत्व है जो व्यक्ति किसी विशेष स्थान के प्रति विकसित करते हैं और वह स्थान केवल एक भौतिक वातावरण नहीं है, बल्कि पहचान के विकास में सक्रिय भूमिका निभाता है" (प्रोशांस्की एट अल., 1983)। सांस्कृतिक पहचान और स्थान के बीच संबंध को हेनरी लेफेब्रे (2023) के "सामाजिक रचनावाद" के सिद्धांत द्वारा समर्थित किया गया था, जो तर्क देता है कि हम मानसिक और सांस्कृतिक रूप से स्थान का निर्माण करते हैं (लेफेब्रे, 2023)। यह अध्ययन प्रवासियों के वृत्तांतों के माध्यम से स्थान संबद्धता, सांस्कृतिक पहचान और स्थान की अवधारणाओं का मूल्यांकन करता है। अध्ययन में बनाए गए अवधारणाओं की आंतरिक संरचनाओं और अप्रवासियों के वृत्तांतों में अर्थों का विश्लेषण याओ और रसीदी (2025) के अध्ययन से प्रेरित था, जिसने व्यवस्थित रूप से स्थान से जुड़ाव के वैचारिक विकास, इसके उपयोग के क्षेत्रों और उन वातावरणों और संदर्भों को संकलित किया जिनमें यह उभरा, साथ ही सुक हा ग्रेस चैन एट अल. के अध्ययन से भी। (2024) सांस्कृतिक पहचान और स्थान लगाव पर (चान एट अल., 2024; याओ और रसीदी, 2025)। कार्यप्रणाली: अध्ययन में गुणात्मक अनुसंधान पद्धति का उपयोग किया गया, और प्राप्त डेटा को सांख्यिकी के माध्यम से संख्यात्मक रूप से स्थानांतरित किया गया। इसके अतिरिक्त, निर्दिष्ट डेटाबेस (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ) में पिछले छह वर्षों (2019-2025) के विषय से संबंधित स्नातकोत्तर शोध प्रबंधों की जांच करके सामग्री विश्लेषण किया गया। विश्लेषण की जाने वाली थीसिस का वैचारिक ढाँचा "प्रवासन-प्रवासी", "प्रवासन-स्थान", "प्रवासन-आंतरिक वास्तुकला", और "प्रवासी स्थान" कीवर्ड

खोजकर निर्धारित किया गया था। कुल 9111 शोध-प्रबंधों तक तीन डेटाबेस के माध्यम से पहुँचा गया। इनमें से 187 विषय से संबंधित पाए गए। डेटाबेस में सीमित रिपोर्टिंग क्षमताओं के कारण सभी अध्ययनों की मैन्युअल खोज करनी पड़ी। प्रत्येक डेटाबेस से पाँच शोध-प्रबंध चुने गए और उनकी जाँच की गई। शोध नमूने में चयनित शोध प्रबंध और उनमें शामिल प्रवासी साक्षात्कार शामिल थे (165 से अधिक प्रवासी साक्षात्कार)। डेटा विश्लेषण ने ऐसे विचारों की पहचान की जो शोध प्रबंध साक्षात्कार में अप्रवासी कथाओं से सामान्य अर्थ व्यक्त कर सकते थे, और संदर्भ स्थापित किए गए। अप्रवासियों द्वारा प्रासंगिक सामग्री की पहचान करने के लिए उपयोग किए जाने वाले विचारों, अर्थों और शब्दों की पहचान करने के लिए नोट्स लिए गए थे। इन संदर्भों का आंतरिक सज्जा से संबंध, उनकी भौतिक सीमाएँ, और वे स्थान में कैसे परिलक्षित होते हैं, इसका मूल्यांकन अपनेपन, सांस्कृतिक पहचान और स्थान के संदर्भ में भी किया गया था। निष्कर्ष और चर्चा: इनमें जांचे गए अप्रवासी वृत्तांत नए बसे हुए स्थानों की भौतिक विशेषताओं में जानकारी प्रदान करते हैं, जैसे कि उनकी पर्याप्तता और सीमाएँ, स्थानिक संगठन और उपकरण। इसके अलावा, इस बारे में जानकारी प्राप्त की गई कि सांस्कृतिक आदतें और सांस्कृतिक कलाकृतियों का उपयोग स्थान में कैसे परिलक्षित होते हैं और कौन सी विशेषताएँ जुड़ाव और अपनेपन को बढ़ाती हैं। विशेष रूप से अप्रवासियों ने सांस्कृतिक पहचान और किसी स्थान से जुड़ाव की भावना के संबंध में इसी तरह के बयान दिए। निष्कर्ष बताते हैं कि लगभग सभी अप्रवासी अपने स्थानों में ऐसे हस्तक्षेप करते हैं जो उनकी सांस्कृतिक पहचान को दर्शाते हैं। हालाँकि, आंतरिक सज्जा और प्रवासन के बीच सीधे संबंध के बावजूद, थीसिस समीक्षाओं से पता चला कि इस क्षेत्र में अध्ययन काफी सीमित हैं। यह बताता है कि नए दृष्टिकोणों से स्थान कारक को संबोधित करना, जो प्रवासियों को स्वस्थ, सुरक्षित और अधिक निजी रहने की जगहों में अपनी सांस्कृतिक पहचान के साथ मौजूद रहने की अनुमति देता है, महत्वपूर्ण दृष्टिकोण विकसित करेगा। अध्ययन में यह निष्कर्ष निकाला गया कि स्थानों को व्यक्तिगत बनाना और अनुभव प्राप्त करना अपनेपन की भावना को बढ़ावा देता है और जब व्यक्ति इन स्थानों में योगदान करते हैं तो वे संबंध और रिश्ते स्थापित कर सकते हैं। इसके अलावा, स्थान की पर्याप्तता, अंतर-स्थान कार्यप्रणाली और एक संगठित संरचना, पर्याप्त भंडारण तक पहुंच, और कार्यात्मक और लचीले समाधानों की व्यवहार्यता जैसी विशेषताएँ प्रवासियों की सामान्य अपेक्षाएँ हैं, और ये स्थितियाँ अक्सर प्रवासी आवासों में पूरी नहीं होती हैं। यह देखा गया कि अप्रवासी, अपने नए रहने की जगहों में, वस्तुओं, सामानों, सजावटी वस्तुओं और स्पर्शों (रंग, बनावट, सामग्री, आदि) को शामिल करके बदलाव करते हैं। जो उनके अतीत और यादों से संबंधित सांस्कृतिक या विभिन्न अर्थ रखते हैं, या उनकी आदतों और पहचानों के लिए विशिष्ट स्थानिक इंस्टॉलेशन बनाकर। यह स्थान के साथ संबंध को मजबूत करता है, जिससे जुड़ाव और अपनेपन की भावना पैदा होती है, और इसमें अपनी व्यक्तिपरक पहचान को प्रतिबिंबित करने की इच्छा प्रदर्शित होती है। जांच किए गए प्रमुख अवधारणाओं में, "आश्रय, स्थान-अपनेपन और सांस्कृतिक पहचान" विशेष रूप से प्रमुख थे। इस स्थान से सबसे अधिक बार जुड़े उप-अवधारणाएँ थीं "घर, आराम, सुरक्षा, एकीकरण, स्थान की खोज, अस्तित्व, उत्पत्ति, संकर पहचान, संचय, प्रतिबिंब, पहचान निर्माण, जुड़ाव, अपनेपन की भावना, वैयक्तिकरण, अनुकूलन, स्वीकृति, विस्थापन, पुनर्निर्माण-निर्माण, टूटना, और संचय-स्मृति का हस्तांतरण।" परिणाम और सिफारिशें: इन शोध प्रबंधों में सामान्य अप्रवासी कथनों से प्राप्त परिणाम दर्शाते हैं कि डिजाइन और उपयोगकर्ता भावना डेटा का संश्लेषण स्थानिक डिजाइन पर महत्वपूर्ण प्रभाव डालता है। इस संदर्भ में, हमने उप-अवधारणाओं को गुणा करने और गहरा करने, उनके संभावित अर्थों को स्पष्ट करने, उनके सामान्य संदर्भों का पता लगाने और उन स्थानिक डिजाइन चरणों का पता लगाने का प्रयास किया है जिन पर विचार किया जा सकता है। हमारा मानना है कि यह वैचारिक अध्ययन विभिन्न उपयोगकर्ता-केंद्रित विषयों में भी योगदान दे सकता है। यह माना जाता है कि स्थान पर अधिक समग्र दृष्टिकोण विकसित किए जाने चाहिए, और ऐसे सार्थक अध्ययन किए जाने चाहिए जो जटिल परतों के बीच संबंध स्थापित करें। भविष्य के अध्ययनों के लिए, यह अनुशंसा की जाती है कि अवधारणाओं का पता लगाया जाए और भौतिक स्थान और उपयोगकर्ताओं पर केंद्रित नए उत्पादों का दस्तावेजीकरण किया जाए। अध्ययन का उद्देश्य संस्कृति और स्थान के संदर्भ में किए गए अंतरिक्ष अध्ययनों में योगदान देना है, साथ ही शोधकर्ताओं को भी, और दस्तावेजीकरण के माध्यम से निष्कर्ष प्रस्तुत करना है।

कीवर्ड्स: आंतरिक वास्तुकला, प्रवासन, संस्कृति-स्थान संबंध, स्थान बोध, अंतरसांस्कृतिक संपर्क

Yapılandırılmış Özet:

Literatür Taraması: Günümüzde, savaş, ekonomi, eğitim, iklim ve güvenlik gibi çeşitli hayati nedenlerle, gönüllü veya gönülsüz olarak kendi ülkelerinden ayrılan insanların sayısı küresel ölçekte giderek artmaktadır. Özellikle düzensiz ve kontrolsüz göç dalgaları, hem göçmenlerin hem de göç ettikleri toplulukların yaşam tarzlarını, kültürel değerlerini ve alışkanlıklarını etkilediği için önemli kabul edilmektedir. Bu nedenle, göçte yer ve mekânın öne çıkan faktörlerine odaklanarak, sosyal ve fiziksel çevre ve iç tasarım aracılığıyla

kurulan mekansal aidiyet ve kimlik bütünlüğü kavramları arasındaki ilişki çok önemli görülmüş ve bu çalışmanın konusu oluşturmuştur.

Bu çalışmanın amacı, göçmenlerin yeni yaşam alanlarına uyum sağlamada ve aidiyet duygusu geliştirmelerinde kültürel kimliğin rolünü ve bunun mekanda nasıl yansıdığını incelemektir. Ayrıca, çalışma, göçmenlerin yeni ortamlarında aşına olmadıkları mekansal farklılıkların kullanıcı tutumlarını nasıl etkilediğini değerlendirmektedir. Bu çalışmanın bulguları, farklı kültürel geçmişlerden gelen yeni kullanıcıların geliştirdiği bağlantı ve aidiyet ilişkisinde kültürel kimliğin rolünü, beklentilerini, farklılıkların nasıl karşılandığını, hangi kavramları ortaya çıkardıklarını, kullanıcıların bu farklılıklara tepki olarak mekana müdahale edip etmediklerini ve yeni tasarım süreçleri üzerinde ne gibi bir etkiye sahip olacaklarını anlamak açısından önemli kabul edilmektedir.

Teorik Çerçeve: Çalışmanın teorik çerçevesi, göçmenlerin yer aidiyeti ve kültürel kimlik duygusu üzerine mevcut literatüre dayanmaktadır. Yer aidiyeti ve yer kavramlarında, çalışmanın gelişimi Harold M. Proshansky ve diğerlerinin “İnsan-Mekan İlişkileri” teorilerinden etkilenmiştir. (1983) tarafından geliştirilen “İnsan-Mekan İlişkileri” teorilerinden etkilenmiştir. Bu teoriler, “kimliğin, bireylerin belirli bir yere karşı geliştirdikleri duygusal bağda önemli bir unsur olduğunu ve mekânın sadece fiziksel bir çevre değil, kimliğin gelişiminde aktif bir rol oynadığını” vurgulamaktadır (Proshansky ve ark., 1983). Kültürel kimlik ve yer arasındaki ilişki, yerin zihinsel ve kültürel olarak inşa edildiğini savunan Henri Lefebvre'nin (2023) “sosyal yapılandırıcılık” teorisine desteklenmiştir (Lefebvre, 2023). Bu çalışma, göçmenlerin anlatıları aracılığıyla yer bağlılığı, kültürel kimlik ve yer kavramlarını değerlendirmektedir. Çalışmada oluşturulan kavramların iç yapılarının ve göçmenlerin anlatılarındaki anlamların analizi, yer bağlılığının kavramsal gelişimini, kullanım alanlarını ve ortaya çıktığı ortamları ve bağlamları sistematik olarak derleyen Yao ve Rasidi'nin (2025) çalışmasından ve Suk Ha Grace Chan ve diğerlerinin (2024) kültürel kimlik ve yer bağlılığı üzerine yaptıkları çalışmalardan esinlenmiştir (Chan ve diğerleri, 2024; Yao ve Rasidi, 2025). (2024) tarafından kültürel kimlik ve yer bağlılığı üzerine yapılan çalışmadan esinlenmiştir (Chan ve ark., 2024; Yao ve Rasidi, 2025).

Metodoloji: Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler istatistiklerle sayısal olarak aktarılmıştır. Ayrıca, belirlenen veri tabanlarında (NDLTD, PQDT, YÖKTEZ) son altı yıl (2019-2025) içinde konuyla ilgili yüksek lisans tezleri incelenerek içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi yapılacak tezlerin kavramsal çerçevesi, “göç-göçmen”, “göç-mekân”, “göç-iç mimari” ve “göçmen mekânları” anahtar kelimeleri aranarak belirlenmiştir. Üç veri tabanından toplam 9111 teze erişilmiştir. Bunlardan 187'si konu ile ilgili bulunmuştur. Veri tabanlarının sınırlı raporlama yetenekleri, tüm çalışmaların manuel olarak aranmasına neden olmuştur. Her veri tabanından beş tez seçilmiş ve incelenmiştir. Araştırma örneği, seçilen tezler ve bunlara dahil edilen göçmen röportajlarından (165'ten fazla göçmen röportajı) oluşmuştur. Veri analizi, tez görüşmelerindeki göçmen anlatılarından ortak anlamlar aktarabilecek kavramları belirledi ve bağlamlar oluşturuldu. Kavramları ve göçmenlerin ilgili içeriği tanımlamak için kullandıkları anlamları ve kelimeleri belirlemek için notlar alındı. Bu bağlamların iç tasarımı ilişkisi, fiziksel sınırlamaları ve mekanda nasıl yansıtıldıkları da aidiyet, kültürel kimlik ve mekân bağlamında değerlendirildi.

Bulgular ve Tartışma: Bu çalışmada incelenen göçmen anlatıları, yeni yerleşilen mekânların fiziksel özellikleri, örneğin yeterlilikleri ve sınırlamaları, mekansal düzenlemeleri ve donanımları hakkında içgörüler sağlamaktadır. Ayrıca, kültürel alışkanlıkların ve kültürel eserlerin kullanımının mekâna nasıl yansıdığı ve hangi özelliklerin bağlantı ve aidiyeti güçlendirdiği hakkında bilgi elde edilmiştir. Özellikle göçmenler, kültürel kimlik ve bir mekâna aidiyet duygusu konusunda benzer ifadelerde bulunmuştur. Bulgular, neredeyse tüm göçmenlerin mekânlarına kültürel kimliklerini yansıtan müdahalelerde bulduklarını göstermektedir. Ancak, iç tasarım ve göç arasında doğrudan bir bağlantı olmasına rağmen, tez incelemeleri bu alandaki çalışmaların oldukça sınırlı olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, göçmenlerin kültürel kimlikleriyle daha sağlıklı, daha güvenli ve daha özel yaşam alanlarında var olmalarını sağlayan mekân faktörünün yeni perspektiflerden ele alınmasının önemli yaklaşımlar geliştireceğini göstermektedir.

Çalışma, mekânları kişiselleştirmenin ve deneyim kazanmanın aidiyet duygusunu beslediğini ve bireylerin bu mekânlara katkıda bulduklarında bağlantılar ve ilişkiler kurabildiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca, mekânın yeterliliği, mekânlar arası işlevsellik ve düzenli bir yapı, yeterli depolama alanına erişim ve işlevsel ve esnek çözümlerin uygulanabilirliği gibi özellikler göçmenlerin ortak beklentileridir ve bu koşullar göçmenlerin yaşam alanlarında genellikle karşılanmamaktadır. Göçmenlerin yeni yaşam alanlarında, geçmişleri ve anılarıyla ilgili kültürel veya çeşitli anlamlar taşıyan nesnelere, eşyaları, dekoratif öğeleri ve dokunuşları (renk, doku, malzeme vb.) dahil ederek veya alışkanlıklarına ve kimliklerine özgü mekansal

düzenlemeler yaratarak transferler yaptıkları gözlemlenmiştir. Bu, mekanla olan ilişkiyi güçlendirerek bir bağ ve aidiyet duygusu yaratır ve kendi öznel kimliklerini bu mekan içinde yansıtmaya arzusunu gösterir. İncelenen anahtar kavramlar arasında “barınak, aidiyet ve kültürel kimlik” özellikle öne çıkmıştır. Mekanla en sık ilişkilendirilen alt kavramlar “ev, konfor, güvenlik, entegrasyon, yer arama, varlık, köken, melez kimlik, birikim, yansıma, kimlik inşası, bağlantı, aidiyet, kişiselleştirme, uyum, kabul, yer değiştirme, yeniden inşa-inşaat, kopuş ve birikim-hafıza transferi” olmuştur.

Sonuçlar ve Öneriler: Bu tezlerdeki ortak göçmen ifadelerinden elde edilen sonuçlar, tasarım ve kullanıcı duyguları verilerinin sentezlenmesinin mekânsal tasarıma önemli ölçüde etki ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda, alt kavramları çoğaltmaya ve derinleştirmeye, potansiyel anlamlarını aydınlatmaya, ortak bağlamlarını keşfetmeye ve dikkate alınabilecek mekânsal tasarım aşamalarını araştırmaya çalıştık. Bu kavramsal çalışmanın, kullanıcı odaklı çeşitli disiplinlere de katkı sağlayabileceğine inanıyoruz.

Mekan hakkında daha bütünsel bakış açıları geliştirilmesi ve karmaşık katmanlar arasında ilişkiler kuran anlamlı çalışmalar üretilmesi gerektiği düşünülmektedir. Gelecekteki çalışmalar için, kavramların araştırılması ve fiziksel mekan ve kullanıcılara odaklanan yeni ürünlerin belgelenmesi önerilmektedir. Çalışma, kültür ve mekan bağlamında yürütülen mekan çalışmalarına ve araştırmacılara katkıda bulunmayı ve bulguları belgeleme yoluyla sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İç Mimarlık, Göç, Kültür-Mekan İlişkisi, Mekan Algısı, Kültürlerarası Etkileşim

www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Spatial Representation of Cultural Identity: A Conceptual Assessment of Graduate Theses in the Context of Migration

Introduction

Migration is a global phenomenon that occurs as a result of people relocating from their home countries either voluntarily or forcibly due to various vital reasons such as war, economic conditions, education, climate, and security. Depending on its nature, migration may turn into population mobility at national or global levels. In particular, irregular and uncontrolled migration flows are considered significant in terms of their impact on the lifestyles, cultural values, and habits of both migrant and host societies. According to the International Organization for Migration (IOM) of the United Nations (UN), there were 281 million international migrants worldwide in 2024, while the number of forcibly displaced persons reached 117 million (Mcauliffe & Oucho, 2024, p. 8). As of 2025, comprehensive official figures have not yet been released. In Türkiye, according to the official data announced by the Directorate of Migration Management (DMM) in 2024, 4,171,415 foreign nationals hold legal residence status (DMM, 2024).

The International Organization for Migration (IOM) defines migration as the movement of people away from their usual place of residence to a new place of residence, either within the same state or across an international border. The Turkish Language Association (TDK) defines migration as “*the act of individuals or communities moving from one country to another, or from one settlement to another, due to economic, social, or political reasons; relocation*” (TDK, 2025). Türkyılmaz et al. (1998, p. 2) describe migration as “*leaving one’s geographical place of residence for unique reasons, with the intention of settling permanently or temporarily, and relocating to a new place.*” Based on these definitions, it can be argued that migration is an action directly related to space and arises from the fundamental human need for shelter. In general terms, migration can be defined as a population movement that affects social structures through the economic, social, political, and cultural dimensions of the practice of changing geographical space (Özer, 2004, p. 11; Özkan, 2019, p. 129). Citing Özkan (2019, p. 129), Nakhoul (2014, p. 4) also defines migration as “*the act of individuals or groups changing their place of residence permanently or temporarily, for long or short periods, due to various reasons.*”

Ultimately, migration is perceived as a movement that can generate both positive and negative outcomes by affecting various layers of social structure through its social, cultural, political, and economic dimensions. In this context, the ability of migrant communities to establish bonds and relationships with space in the environments to which they migrate, and to sustain their lives in accordance with their own values, influences the direction and nature of these outcomes. Therefore, with a focus on the concepts of place and space that are prominent in the phenomenon of migration, the relationship between spatial belonging and identity integrity—established through social and physical environments—and interior design has been considered highly significant and has shaped the main theme of this study. The aim of the study is to examine the role of cultural identity in

migrants' ability to adapt to new living environments and develop a sense of belonging, as well as how this identity is reflected in space. In spatial analyses, rather than focusing solely on individuals' physical needs, emphasis is placed on how migrants integrate elements specific to their identities into space within an increasingly layered cultural structure. In this context, theses related to the subject were identified within the selected databases, and those that included interviews and in-depth conversations with migrants (involving more than 165 migrant participants) were selected. Accordingly, by taking into account the narratives of migrants from different ethnic groups and diverse geographical contexts within the framework of space, identity, and belonging, it was possible to identify concepts that could represent shared meanings in the migration–space relationship. Furthermore, by establishing thematic contexts based on these concepts, their relationship with interior design was evaluated. It is considered that examining these concepts, or addressing them within this framework in future studies, will contribute to spatial design practices. In this regard, the present research and its data are regarded as significant. Moreover, the study is considered to offer original value by bringing together and synthesizing methodologies and primary-source migrant narratives from thesis studies conducted in different regions, thereby aiming to present a comprehensive and broad perspective. Within this framework, the scope of the study consists primarily of migrant statements presented in the theses; additionally, in certain cases, analyses derived from migrant narratives by the thesis authors have also been utilized.

An examination of the literature on the concept of migration reveals that numerous studies have been conducted across a wide range of disciplines, including sociology, psychology, and economics. However, within the context of interior design, limited attention has been given to the spatial factor that enables migrants to exist with their cultural identities in healthier, safer, and more privacy-oriented living environments. This gap has led to the recognition of a need for more comprehensive studies that address the concepts of migration, migrants, and space in greater depth. Within this framework, a systematic literature review was conducted at the intersection of interior architecture and spatial design, drawing on related disciplines and migration studies, and was supported by content analysis and comparative methods within the dimensions of cultural identity and spatial belonging. The study was developed around the following research question: *What is the role of cultural identity in the relationship that migrants establish with the spaces in which they resettle, and how is this identity reflected in space?*

Method

This study employs a qualitative content analysis method. The data obtained were transferred into numerical form through generated statistics. In the methodological progression of the study, the following methods and steps were followed. A conceptual and theoretical framework was established based on the keywords “migration–migrant,” “migration–space,” “migration–interior architecture,” and “migrant spaces,” and database searches were conducted accordingly. The reason for mentioning these keywords in the methodological section is that they serve as indicators for the main concepts to be determined in the subsequent stage of the study.

Keywords > Main Concepts > Sub-Concepts = Interior Space Relationship

This framework, which illustrates the progression of concepts from the general to the specific, represents the starting point for the formation of sub-concepts. In the study, three databases were utilized;

1. “*Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)*”,
2. “*ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)*”,
3. “*Council of Higher Education National Thesis Center*” (*YÖK National Thesis Center-YÖKTEZ*)”

The research was conducted by examining data from the last six years (2019–2025), and the data were collected through a systematic review of the accessed theses. The primary reason for selecting these databases for the research is their widespread use and high frequency of utilization—that is, their high level of data flow and dynamism—as well as their multidisciplinary nature. The study was initiated in 2024 and initially focused on a five-year period covering data from 2019 to 2024. Subsequently, studies from 2025 were also included in the research. Since the aim was to concentrate on up-to-date studies, only theses from the most recent six-year period were examined. In addition, the study sought to gain insight into the relationship between the increasing migration issues of the present day and the parallelism observed in studies conducted in recent years. Theses were chosen as the primary focus because they generally involve more intensive and in-depth research. In this context, a total of 9,111 theses were identified as a result of searches conducted across the selected databases. This outcome was obtained through searches using the aforementioned keywords in the three databases. The titles and abstracts of all theses were manually reviewed individually to determine their relevance to the research topic, and only 187 theses were found to be directly related. Among these, 25 theses belonged to the field of architecture and 3 to interior architecture, while the remaining theses were from other disciplines. From the 187 relevant theses, a total of 15 theses—five from each database—were selected for detailed analysis within the context of migration, space, cultural identity, and belonging. Among these, three were interior architecture theses and three were architecture theses, while the remaining ones were selected from different disciplines. The selection criteria and number of theses analyzed, as well as the decision not to limit the sample exclusively to architecture and interior architecture, are based on several reasons;

- **First**, the selection of 15 theses from the total of 187 was based on a methodological approach. It was essential that the selected theses relied on semi-structured interviews, questionnaires, and in-depth interviews conducted with migrants. The limited number of studies focusing on physical spaces, together with the inclusion of migrants as primary sources, constituted the main reasons for their selection, as these factors enable the acquisition of physical, cultural, and perceptual data related to space. This study addresses the migration–space–culture–identity–belonging relationship at a conceptual level. In this regard, bringing together data derived from multiple approaches and grounded in the narratives of numerous migrants has provided a broader perspective. On the other hand, it is considered that 15 theses are sufficient to articulate and compare the key issues addressed by the study. Therefore, the study was not intended to expand the scope merely by increasing the number of theses. Although increasing the number of analyzed theses would enlarge the sample, it was observed that this would not lead to significant differences in the evaluation of the obtained data. The concepts and expressions identified in other theses exhibit similarities with those examined in this study. Should a different analytical approach be required, the sample size may be expanded accordingly.
- **Second**, the primary reason why not all theses were selected exclusively from the disciplines of architecture and interior architecture is that the methodologies employed in many of these studies are not generally based on interviews with migrants. Among the selected theses, there are a few that are not entirely grounded in migrant interviews; however, these studies are closely related to the scope of the research. Nevertheless, it is considered that direct interviews with migrants are of greater importance for future spatial studies. In addition, the perspectives and approaches of other disciplines to these concepts contribute to the further development of the subject matter.
- **Migration and cultural identity** constitute a complex subject situated at the intersection of multiple disciplines, including architecture, interior architecture, psychology, urban planning, anthropology, cultural studies, sociology, philosophy, and geography. For this reason, rather than limiting the migration–cultural identity relationship to the perspective of

a single discipline, it is considered that examining it through its multilayered structure provides a broader and more comprehensive viewpoint. Accordingly, analyzing theses from different disciplines together enables a holistic understanding of the subject.

On the other hand, within the discipline of interior architecture, migration experiences are generally examined through spatial organization, function, use, and housing. In this context, the detailed exploration of concepts such as cultural identity, memory, attachment, belonging, migration memory, security, and trauma in other disciplines complements the aspects that may remain underdeveloped in interior space design studies. Thus, it is argued that integrating the research methods and approaches of different disciplines in the analysis of complex social phenomena leads to more reliable and comprehensive outcomes.

In the formation of cultural identity, not only spatial preferences but also social behaviors, social ties, individual experiences and memory, and rituals play a significant role. Therefore, when addressing the relationship between space and cultural identity and its modes of representation, users' emotions and perceptions, social practices, cultural structures, and the factor of memory should be evaluated alongside physical spatial arrangements. Particularly when viewed through the lens of migration, the integration of multiple fields increases the visibility of newly intersecting concepts such as integration, adaptation, cultural structure, hybrid identity, hybrid cultural formation, memory, perceptions of home, attachment, and belonging. This necessitates the joint examination of thesis studies produced across different disciplines alongside architecture and interior architecture.

- **From a purely interior architecture perspective**, this user-centered discipline, which aims to produce user-oriented solutions, inevitably needs to draw upon studies produced by other disciplines in order to more accurately identify the spatial needs of migrants within the context of cultural identity. It is considered that such an interdisciplinary integration can offer a new methodological approach to migration-oriented spatial studies and to the development of alternative design models in architecture and interior space design.

In the study, the keywords were reflected and derived to foreground the focal points of the subject and to determine the criteria for examination and analysis within the theses;

“Migration–Migrant”, “Home–Housing”, “Culture–Space”, “Space–Belonging”, “Cultural Identity”

Five main concepts were determined based on the key concepts. Through these main concepts, the narratives of migrants in interviews and discussions within the selected 15 theses were analyzed. Citations were used to identify sub-concepts that influence the formation of space in relation to physical, cultural, and identity-based connections and belonging. The primary aim of developing these sub-concepts was to reach deeper layers of meaning that could impact spatial formation and design. In the content analysis conducted to derive the sub-concepts, common and recurring statements among migrants were considered. Elements expressed in the narratives, the similarities in emphasized words and definitions, their frequency, and the relationships of meaning they reflected served as relevant indicators consistent with the subject, aiding the development of the sub-concepts.

The sub-concepts identified separately in the three databases were consolidated based on their commonalities, and contextual frameworks were created to relate them to interior space design. The aim here was to reflect why these sub-concepts are relevant to interior design. Additionally, quotations from migrant narratives were used to analyze the characteristics and limitations of physical space in terms of function, adequacy, and equipment, as well as the reflection of cultural identity and sense of belonging in space. Each quotation was examined to determine which of the previously identified sub-concepts it corresponded to, thereby informing how it should be considered

in spatial design. All stages of the analysis conducted in the study were documented and presented through tables.

Comparison and Evaluation

In the study, migrant statements from the examined theses were analyzed across databases to identify the limitations of physical space, as well as the cultural characteristics and reflections that link space, belonging, and identity. Additionally, the expectations and desires of migrants were documented. The study concludes by presenting the identified sub-concepts, the developed contextual frameworks, the evaluation of the statements, the influence of conceptual approaches on improvements in the spatial design process, cultural impacts and reflections, and the expectations within interior space design.

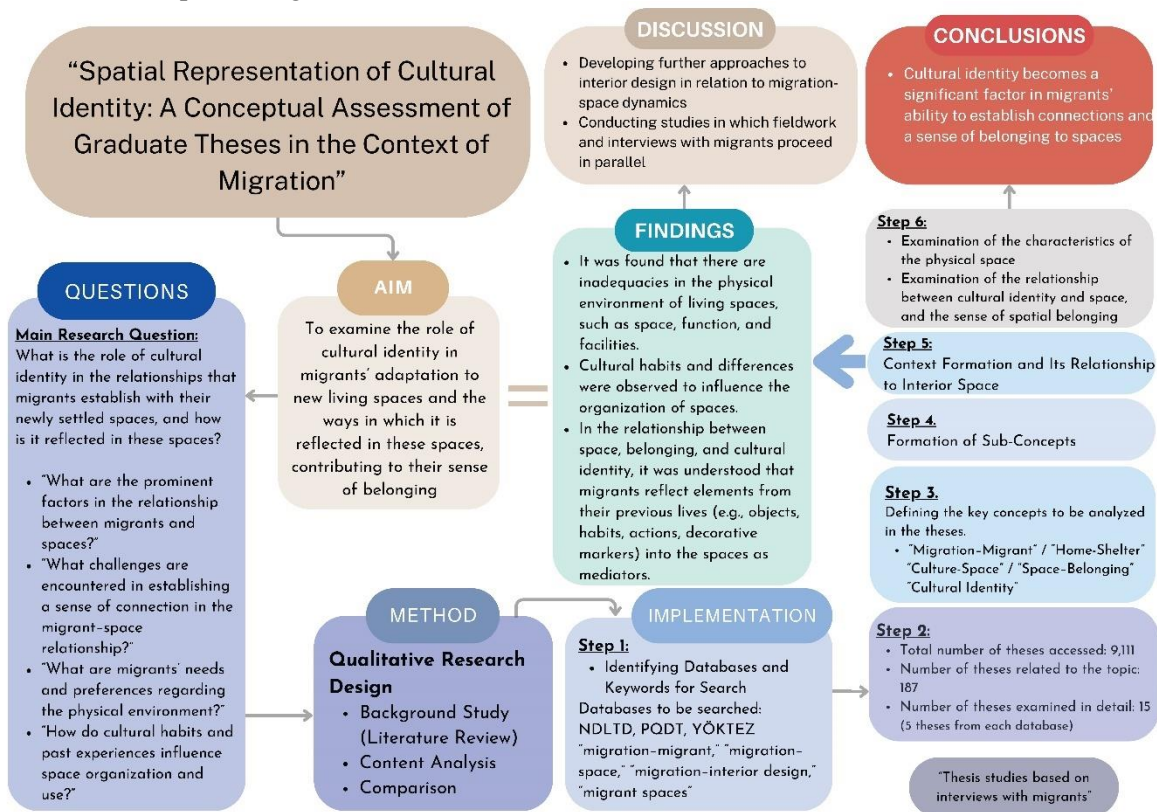

Figure 1. Research Design (Authors)

Findings

The findings of the study, based on research conducted across three different databases Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD), ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT), and Council of Higher Education National Thesis Center (YÖKTEZ) are presented below under relevant headings, reflecting the results of the examination and analysis.

Databases and Thesis Distribution Statistics

- Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)

A total of 3,584 theses were retrieved based on the keywords, of which 70 were found to be relevant to the research topic. Among the relevant theses, 6 belonged to the Department of

Architecture, while the remaining 64 theses were from various other disciplines, including sociology, philosophy, psychology, international relations, history, economics, global studies, anthropology, political science, geography, international migration, and ethnic studies.

Thesis Distribution Statistics

Figure 2. Thesis Indicators Examined in the Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) Database (Authors)

- ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)

A total of 2,880 theses were retrieved based on the keywords, of which 50 were found to be relevant to the research topic. Among these relevant theses, 3 belonged to the Department of Architecture, while the remaining 47 theses were from various other disciplines.

Thesis Distribution Statistics

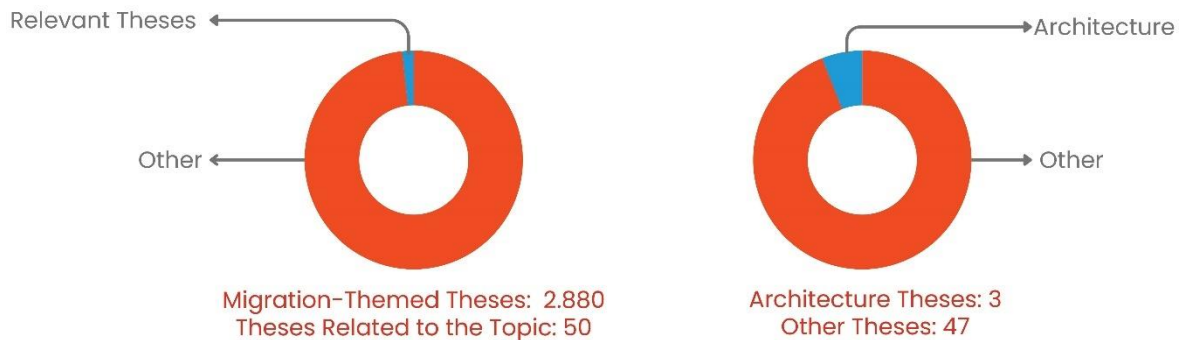

Figure 3. Thesis Indicators Examined in the ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT) Database (Authors)

- Council of Higher Education National Thesis Center (YÖK National Thesis Center YÖKTEZ)

A total of 2,460 theses were retrieved based on the keywords, of which 67 were found to be relevant to the research topic. Among these relevant theses, 16 belonged to the Department of Architecture, 3 to the Department of Interior Architecture, and the remaining 48 theses were from various other disciplines.

Thesis Distribution Statistics

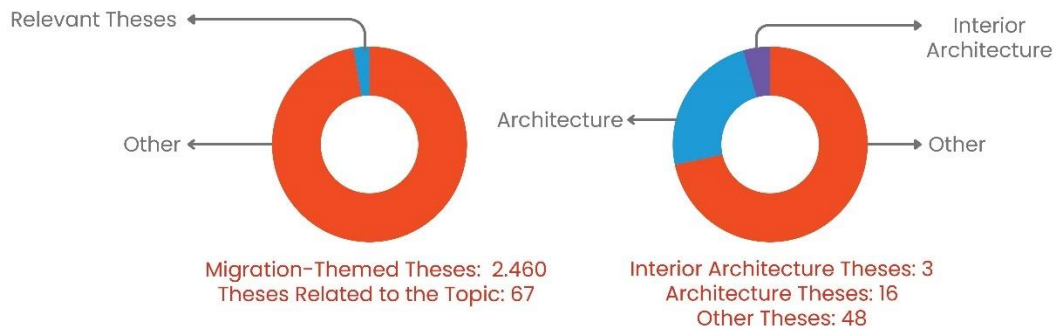

Figure 4. Thesis Indicators Examined in the Council of Higher Education National Thesis Center (YÖKTEZ) Database (Authors)

Reviewed Theses and Concepts

A total of 15 theses -five from each of the three databases that were aligned with the research topic- were conceptually analyzed. The characteristics of the selected theses are presented along with the search headings. In addition, the five headings reflecting the main concepts, as well as the sub-concepts derived in the study to examine the thesis contents, are also included.

Table 1. Theses Examined in the Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) Database (Authors)

Analysis of the Theses					
Theses Examined in the Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) Database					
Theses Title	Thesis Author	Year	Search Keywords	Thesis Method	Conceptual Findings
Thesis 1: Integration into Leisure? Immigrants' Experiences of Home and Belonging	Elinore Birchman (Department of Sociology, Master's Thesis)	2021	Migration-Migrant	Semi-structured Interviews (6 participants). Interpretative Phenomenological Analysis (IPA)	Migration-Migrant: Challenges and Integration Culture-Space: Accumulations Reflected in Space Space-Belonging: Feeling at Home Cultural Identity: Acceptance and Reformation
Thesis 2: Finding a Home: Immigrant Homeownership in Sweden	Andrew James Torres (International Migration and Ethnic Relations, Master's Thesis)	2022	Migration-Migrant	Open-ended Survey (12 participants)	Migration-Migrant: Challenges, Solidarity Home-Shelter: Home, Refuge, Belonging, Comfort, Security, Peace, Personal Space Culture-Space: Object and Possession Connections – Reflections of Cultural Attachment and Style (Cultural Decoration) Space-Belonging: Being Oneself, Personalization Cultural Identity: Safe Home-Identity Construction, Personalization, Preservation of Existence
Thesis 3: The Spatialization of	Kajsa Grundström (Department	2023	Immigrant Spaces	Experience- and Observation-Based Research –	Migration-Immigrants: Geographical Other (Foreigner), Adaptation, Integration, Threat

Hospitality: A Design Study on Enabling Spatial Agency for Immigrants in Households in Sweden	of Architecture, Master's Thesis)			Case Study; Mixed Methods Approach; Experimental Design Research in Literature and Drawing; Comparison; On-Site Observation and Interviews	Home-Shelter: Residence, Multiple Ownership, Segregation Culture-Space: Connections, Necessity, Condition Space-Belonging: User Subjectivity of Space, Spatial Interaction Cultural Identity: Homeowner: Active and Determining Actor of Their Own Spaces; Determinant of Five Concepts: Street, Courtyard, Adaptability, Accessibility, Society-Enhancing Features / Cultural Diversity and Communication / Visibility
Thesis 4: Between Worlds: A Study on the Cultural Identity Development of Third Culture Kids	Giulia Purri Gomes (Ethnic and Migration Studies, Master's Thesis)	2023	Migration-Space	Experience- and Observation-Based Research – Case Study; Mixed Methods; Experimental Design Research in Literature and Drawing; Comparison; On-Site Observation and Interviews	Migration-Immigrants: Exposure, Acceptance, Exploration, Mobility Home-Shelter: Home, Rootlessness Culture-Space: Complex Paradigms, Conflict Space-Belonging: Attachment, Sense of Place Cultural Identity: Weak Connection with Physical Space, Rootlessness (Development of Three Core Concepts: Temporariness, Diversity, Dynamism)
Thesis 5: The Effect of Migration on Belonging and Sense of Self: The Identity of Biduns Living in Sweden	Sareh Rajabsemnani (International Migration and Ethnic Relations, Master's Thesis)	2023	Migration-Migrant	Literature Review; Semi-structured In-depth Interviews (11 participants); Empirical Analysis	Migration-Immigrants: Statelessness, Disorder, Rootlessness Home-Shelter: Home, Belonging, Homeland Culture-Space: Maintaining Connections and Emotions between Past and Present Space-Belonging: Sense of Belonging Cultural Identity: Complexity, Connection with the Past, Uncertain Identity, Layering

Table 2. Theses Examined in the ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT) Database (Authors)

Analysis of the Theses					
Theses Examined in the ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT) Database					
Theses Title	Thesis Author	Year	Search Keywords	Thesis Method	Conceptual Findings
Thesis 6: Iranian, Iraqi and Afghan Refugees' Perceptions of Cultural Resilience Factors	Annahita Mahdavi (Department of Psychology PhD Thesis)	2020	Migration–Migrant	Survey (12 participants - 33 questions), Empirical and clinical literature review, Phenomenological study.	Migration-Migrant: Anxiety, vulnerability, resilience, statelessness Home-Shelter: Nest, integration (support, unity) Culture-Space: Integration, adaptation Space-Belonging: Gain / achievement Cultural Identity: Alienation, detachment or inability to detach from culture, complexity
Thesis 7: Indeterminate Architecture: The Spatiality of Identity and a Lost Personal Essay Film	Jason Di Rosso (Doctoral Thesis in Creative Arts)	2022	Migration – Interior Architecture	Short Personal Essay Film, Experimental Case Study Application (4 films) / (Note: The thesis author's family are migrants)	Migration- Migrant: Identity, loss, rupture Home-Shelter: Changeability, nest, anxiety Culture-Space: Personal subcodes and expression Space- Belonging: Belonging, displacement, attachment, acceptance Cultural Identity: Hybrid identity, reconstruction of accumulated experiences, acquisition of the subjective
Thesis 8: Place and Being: A Psychological and Phenomenological Investigation	Maxine E. Miller (Department of Psychology, PhD Thesis)	2023	Migration- Interior Architecture	Literature Analysis, an Interpretive Methodology, and Textual Analysis	Migration-Migrant: Search for place, experiences and differences, oppression Home- Shelter: Home, vital necessity Culture-Space: Sensory reflection of the integration of place and culture, space and spirit Space-Belonging: Relationship with place, attachment, shadow Cultural Identity: Existence / being
Thesis 9: Growing Roots: The Psychological Impact of Creation and Attachment to Place	Jennifer Antill (Master's Thesis in Psychological Counseling)	2023	Migration–Migrant	Heuristic Inquiry, Hermeneutic / Interpretive Approach	Migration-Migrant: Placelessness, mobility, longing for the homeland Home-Shelter: Need, well-being, home, comfort and integration (also, in contrast: insecurity, oppression, stress) Culture-Space: Objects, symbolic meanings and values Space-Belonging: Secure attachment, sense of belonging, emotional attachment Cultural Identity: Relationship with ties and

					accumulated experiences, expression of the self
Thesis 10: The Development of Civil Heritage and Urban Integration Policy in France: Migrant Roma Housing Policy	Emily Mae Schraudenbach (Philosophy, PhD Thesis)	2024	Migration–Space	Content analysis of document and interview data; mapping; archival analysis; literature review on measurement networks; interviews (36 participants); and comparative analysis	Migration-Migrant: Placelessness, solidarity Home-Shelter: Home, ownership Culture-Space: Reflection of personal accumulations through various objects Space-Belonging: Forming bonds Cultural Identity: Existence / being

Table 3. Theses Examined in the Higher Education Institution Publication and Documentation Thesis Center (YÖKTEZ) Database (Authors)

Analysis of the Theses					
Higher Education Institution Publication and Documentation Thesis Center (YÖKTEZ)					
Theses Title	Thesis Author	Year	Search Keywords	Thesis Method	Conceptual Findings
Thesis 11: Interaction Between Migration and Space: A Study on the Housing Areas of Syrian Migrants in Istanbul	Meha Chagel (Department of Architecture, Master's Thesis)	2019	Migration–Migrant	Semi-structured interviews (36 participants), Comparison	Migration-Migrant: Displacement, longing, placelessness Home-Shelter: Holistic acceptance, life and refuge Culture-Space: Memory, transmission of past codes Space-Belonging: Forming bonds and relationships Cultural Identity: Subjective approach, self-appropriation
Thesis 12: Evaluation of the Changing Cultures of Immigrant Families Through Their Housing	Damla Hocaoğlu Türk (Department of Interior Architecture and Environmental Design, Master's Thesis)	2021	Migration - Space	Literature review, field study, interview, observation and survey methods (23 participants), comparison.	Migration-Migrant: Obligations and acceptance, differences Home-Shelter: Home, privacy Culture-Space: Attachment to origin and past, tangible reflection of memory Space-Belonging: Forming social and emotional bonds, security Cultural Identity: Self-formation through accumulated experiences and values
Thesis 13: Home and City Experiences of Newly Immigrants from Turkey in the Context of Belonging	Gayem Doğan (Interior Architecture Major, Proficiency Thesis in Art)	2023	Migration - Space	Conceptual Analysis, Semi-structured interviews (12 participants)	Migration-Migrant: Otherness, settlement, mobility Home-Shelter: Urban shelter (refuge), adaptation, appropriation, changing roles Culture-Space: Memory, attachment to the past Space-Belonging: Attachment to place (development of security, comfort, and sense of ease), settlement Cultural Identity: Hybrid relationships, selfhood, existence

(nature-organic connection = belonging
= construction of a new identity)

<p>Thesis 14: The Impact of Social Memory on Space Through Migration: From Skalişte (Kayacıklar) Village to Karaman Neighborhood</p>	<p>Özlem Şahin Altay (Department of Architecture, Master's Thesis)</p>	<p>2024</p>	<p>Migration - Space</p>	<p>Interview-Comparison (4 participants)</p>	<p>Migration-Migrant: Displacement, mobility Home-Shelter: Home, emotion, integration Culture-Space: Memory, relationship-building Space-Belonging: Forming bonds, sustaining, continuity, security Cultural Identity: Heterogeneous, subjective existence</p>
<p>Thesis 15: Perception of Belonging in Spaces: Migrants' Placement Practices</p>	<p>İlke Yılmaz (Department of Interior Architecture and Environmental Design, Master's Thesis)</p>	<p>2024</p>	<p>Migration-Interior Architecture</p>	<p>Qualitative research method, Literature review, Semi-structured interviews (13 participants), Comparison, Thematic analysis</p>	<p>Migration-Migrant: Adaptation dynamics, integration Home-Shelter: Sacred space, sense of refuge, place-making, acceptance, definition Culture-Space: Transmission of past experiences, memory Space-Belonging: Forming sensory and social bonds Cultural Identity: Identity construction and negotiation</p>

As a result of the database search, it was observed that the keywords “migration–migrant” and “migration–space” were prominent across all three databases. Additionally, the NDLTD database yielded results for “migrant spaces”, while PQDT and YÖKTEZ produced results for “migration–interior architecture”. The common methodology of the selected theses (except for two) involved interviews, surveys, and questionnaires with migrants using semi-structured questions. Various other methods, such as comparative analysis, interpretive approaches, phenomenological studies, and experimental case studies, were also applied. Concepts related to space identified in the studies are briefly presented in the tables.

Formation of Sub-Concepts

The heading of the findings section explains, within the framework of the study outlined above, how the sub-concepts were derived from migrant narratives and author analyses in the theses. A larger number of concepts were identified across the theses; however, since the aim of this section is to determine the concepts that can contribute to new insights in the context of spatial design, only the common concepts most frequently emphasized by migrants and repeatedly appearing in each thesis were selected. The table below (Table 4) illustrates the selection of sub-concepts along with the corresponding excerpts from the theses.

Table 4. Illustration of the formation of common sub-concepts from migrant narratives through the analysis of theses examined within the framework of the identified main concepts (codes) (Authors)

Analysis of Theses and Development of Concepts				
DATABASES / QUOTATIONS				
(Immigrant Discourses and Thesis Author's Interview Assessments)				
Main Concept (Code)	Networked	Proquest	Yöktez	Identified Common Sub-Concepts
Migration–Migrant	Common Concepts from the Theses: Challenges, Integration, Adaptation, Mobility, Disorder	Common Concepts from the Theses: Anxiety, Disconnection, Statelessness, Displacement	Common Concepts from the Theses: Integration, Adaptation, Displacement, Movement	
	Examples of excerpts from theses: 1) "What is expected of the migrant is to become part of the local community, to respect the laws and culture of the new country, and to be able to establish relationships successfully; this also means adapting to many changes required by personal ideas and the significant environmental change." (THESIS 1, Migrant Bernard, Diana and Gabriel, p.25) 2) "Being stateless regarding citizenship; making extra efforts to be accepted as the 'geographical other'." (THESIS 3, p.9) 3) "...allowing exposure to different people, opinions, and cultures... life and relocation come with their own challenges." (THESIS 4, p.32) / "The two recurring main responses could be described as physical and emotional factors such as stress, restlessness, and disconnection in relationships... Stress was a recurring problem not only for less mobile participants but also for those who moved more	Examples of excerpts from theses: 1) I was so worried . The anxiety of not knowing what to expect and how to start a new life. "The anxiety of whether I will fit in or be accepted in the new country." (Thesis 6, Migrant IRA4, p. 55). / "You live in an intermediate country in order to go to another country. You don't know where you belong , or do you belong at all?" (THESIS 6, Migrant AFG2, p. 56). 2) "...it represents traumatic ruptures resulting in uprooting and displacement , and brings the themes of identity and loss to the forefront." (THESIS 7, p. 58) 3) "...moving laid the groundwork for making me prone to homesickness ." (Thesis 9, p. 29) / "...migration, relocation; feeling rootless and displaced ." (Thesis 9, p. 34) / "...part of the experience of movement and the search for home..." (THESIS 9, p. 41)	Examples of excerpts from theses: 1) "Migrant Hacer states that the resettlement efforts of migrants are filled with hope and despair, with a longing for belonging , with wishes and responsibilities. Viewed within the context of the past and present, migrants live somewhere in between . This space of in-betweenness carries both a feeling of homelessness and a sense of transformation ." (THESIS 14, Migrant Hacer, p. 149). 2) " Adapting requires understanding local customs . It's about knowing when to observe quietly and when to participate." (Thesis 15, Participant 1, p. 97) / "The challenge is not just adapting, but also preserving your cultural identity . It's an act of balance ." (Thesis 15, Participant 6, p. 98) / "I host Pakistani cultural nights and birthday parties at my home to share my culture and encourage dialogue." (THESIS 15, Participant 12, p. 99)	-Challenges -Integration -Adaptation -Mobility -Movement -Disorder -Anxiety -Rupture -Statelessness -Placelessness -Displacement

	frequently.” (THESIS 4, p.32) / “Sofia recalled moving to four different high schools in four different countries, mostly in the middle of the school years...” (THESIS 4, p.33)		
	Common Concepts from the Theses: Rootlessness, Comfort, Security, Belonging, Peace (Tranquility)	Common Concepts from the Theses: Home, Comfort, Peace (Tranquility), Need, Anxiety	Common Concepts from the Theses: Home, Emotion, Shelter, Acceptance, Sacred Space
	Examples of excerpts from theses: 1) “Home is a space where I can live and enjoy whatever I want to do... a place where I feel more comfortable and relaxed than anywhere else in the world. A space where I can hide my sadness, my happiness, and really everything.” (THESIS 2, Afghan immigrant Damsa, p. 26) “a safe place, a comfort zone, a place where you can be comfortable, peaceful, and happy with your loved ones.” (THESIS 2, Iranian immigrant Darius, p. 26) / “home is a safe zone for people” (THESIS 2, immigrant Ariana, p. 26) / “a safe and secure place where I live... feeling safe, knowing that there is no emergency or threat to the well-being of one’s family.” (THESIS 2, Iraqi immigrant Adil, p. 26). 2) “Home is the documentation that allows me to move around. A person who has documents lives a free life, settles down, and experiences the true meaning of home. But for me, the fundamental meanings of home are missing.”	Examples of excerpts from theses: 1“...Home is a place where you are never a stranger...” (THESIS 6, Migrant IRA2, p. 61). 2)“Home-space is an anxiety related to belonging and displacement...” (THESIS 6, p. 58). 3 “Home is a platform for expressing displacement and dispossession...” (THESIS 7, p. 65). / “The fundamental characteristic of shelter-residence is to protect, to safeguard.” (p. 66). / “Home accommodates dreaming, home protects the dreamer, home allows one to dream in peace” (THESIS 7, p. 68). 4) “Owning a home offers a certain freedom and autonomy that enhances well-being and spirit...” (THESIS 9, p. 46) / “Because of all the moving I did throughout my childhood, home was never a definite place for me. During my formative years, the longest I lived in a home was somewhere between 2 and 3 years” (THESIS 9, p. 26)	Examples of excerpts from theses: 1) “Home is a place where we feel comfortable and happy...” (Interviewee 7, p. 142) / “The place where I feel most at home is my home. Sometimes, after staying in Turkey for a long time, I get the feeling that I want to go back. I think about my house, my room in London. The feeling of wanting to go home arises most strongly when I return here.” (THESIS 13, Interviewee 1, pp. 143, 144) 2)“Home isn’t just a place surrounded by walls; it’s where the family is.” (THESIS 15, Participant 4, p. 93) / “For me, home is where my rituals and traditions are respected and where we walk together with my family.” (THESIS 15, Participant 3, p. 93) / “Home represents security, identity, and belonging more than just a physical place.” (THESIS 15, p. 92) / “Home is where I can smell the spices cooking and hear the children’s laughter. It’s not just a place; it’s a feeling.” (Participant 1, p. 93) / “Many participants described their homes as sacred spaces where they felt protected from external threats and discrimination, emphasizing the emotional and psychological importance of their living spaces.” (p. 114)
Home-Shelter			-Home -Comfort -Peace -Security -Belonging - Rootlessness -Need -Anxiety -Emotion -Shelter - Acceptance - Sacred Space

(THESIS 5, Migrant Mila, p. 38).				
	Common Concepts from the Theses:	Common Concepts from the Theses:	Common Concepts from the Theses:	
	Reflection, Accumulation, Cultural Attachment, Expressing Emotions	Expression, Reflection, Space and Spirit, Symbolic Meaning	Memory, Remembrance, Origin and Connection to the Past, Transmission	
	Examples of excerpts from theses:	Examples of excerpts from theses:	Examples of excerpts from theses:	
Culture-Space	<p>1) "A common past is needed to provide guidance for the structure to emerge." (p. 26). / "The home was a space for entertainment, partly a creative outlet, but also a kind of enjoyable way of self-actualization and/or caregiving." (THESIS 1, p. 46).</p> <p>2) "...they always loved the color red. I like to have red in my carpets. The most important thing for me is to have my country's flag in my home." (THESIS 2, Immigrant Ariana, pp. 27, 28) / "In our home, we have many cultural decorations during holidays, for example, during Ramadan... we also have scents that remind us of our hometown. We decorated our home with a similar design to how you would decorate yours in your hometown." (THESIS 2, Migrant Ariana and Adil, pp. 27, 28)</p> <p>3) For Layla, the objects in her home represented consistency as her surroundings changed; "I think I attribute much of that sense of home to these different pieces we've collected from different parts of the world. The objects represented her memories scattered across different places. What gives her the</p>	<p>1) "...the applicability of residence as a concept of belonging to and nurturing the place where we live (THESIS 7, pp. 74, 75)"</p> <p>2) "...just as the place shapes and molds us, so too is the place created by us... The physicality of the home world is largely related to the cultural practices, narratives, and rituals that contribute to the formation of the world" (THESIS 8, Donohoe, 2014, p. 13; p. 156).</p> <p>3) "...the home, as an expression of the social identity we wish to convey, reflects its symbolic role through intermediaries... Therefore, throughout our lives, whether we are aware of it or not, our home and its contents are very powerful expressions of who we are." (p. 43) / "The home lives as a cultural symbol and image, a representation of private space. When this space is violated or taken away, it threatens something internal, something primal." (THESIS 9, p. 47)</p>	<p>1)"The items that participants were able to bring with them when migrating influenced their adaptation to the new settlement... everyone could keep their personal belongings at a distance. The option of small items with sentimental value refers to decorative items (figurines, paintings, etc.). It was thought that these items would be brought voluntarily rather than out of necessity, and that they would increase people's sense of belonging to their new homes" (THESIS 12, pp. 76, 77).</p> <p>2) "When I leave Istanbul, I take books with me that remind me of the place to ease my longing. My Istanbul-themed paperweight is always on my desk, and seeing it comforts me" (THESIS 13, Interviewee 2, pp. 146, 147). / "Through memories and by placing objects that reflect their identity within the space, the user begins to establish a sense of belonging in the newly migrated dwelling and city. By incorporating these objects into their new living practices, traces of both the home and the culture left behind are carried into the new life shaped by migration." (THESIS 13, p. 146)</p> <p>3) "The walls of our house are decorated with decorative objects from our homeland. Each piece tells a story and brings a piece of Pakistan into our daily lives." (Thesis 15,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Reflection - Accumulation - Cultural Attachment - Expressing Emotions - Expression - Space and Spirit - Symbolic Meaning - Memory - Remembrance - Transmission - Origin and Connection to the Past

	<p>greatest sense of comfort and familiarity is this collection of objects, this mix and blend of different cultures and places." (THESIS 4, p. 31).</p>		<p>Participant 2, p. 109) / "We want to set up a larger kitchen counter to accommodate our extended family dinners, which are an important part of our weekend gatherings." "This is about recreating the communal cooking experience I grew up with." (Thesis 15, Participant 3, p. 109) / "We have a separate dining area where everyone sits on the floor, similar to the dining traditions we practice in Pakistan." (Thesis 15, Participant 6, p. 110)</p>	
<p>Space-Belonging</p>	<p>Common Concepts from the Theses: Attachment, Belonging, Relationship with Place, Personalization</p>	<p>Common Concepts from the Theses: Attachment and Memory, Emotional Attachment, Belongings</p>	<p>Common Concepts from the Theses: Forming Bonds and Relationship, Maintaining, Belonging</p>	
	<p>Examples of excerpts from theses:</p> <p>1 "The place where we live is where we feel strongest (immigrants Diana, Heidi, and Matthew, p. 35). / "Home is where one can leave a mark...home is part of one's self-realization, an extension of one's life." (Thesis 1, Immigrants Aiya and Bernard, p. 36) / "Not being familiar with the place and its system – not knowing its language and how to do it..." (Thesis 1, Immigrant Gabriel, p. 38)</p> <p>2) "We personalize our home. We decorate it according to our personal preferences when it comes to furniture and interior design. For example, we like a mix of Scandinavian style, but we also decorate the walls with Muslim expressions. We do this because it reminds us of our tradition and</p>	<p>1) "...in the film, the character leaps from exile and displacement to the primal image of home and belonging in just a few seconds...the character begins to describe how much he misses even the noise of his home and recalls the dust particles floating in his house in the afternoon sun." (THESIS 7, p.73)</p> <p>2) "Body memory and spatial memory are inseparable. Because our spatial memory is precisely our body memory, and because our body memory is precisely our spatial memory..." (THESIS 8, Donohoe, 2014, p. 7; p. 75)</p> <p>3)"I missed the experience of belonging deeply to a place, of dedication, and of helping to heal wounded places." (THESIS 9, p. 31).</p>	<p>1) "A sense of belonging has been established among immigrant participants through the use of space, by tracing their own habitus and past, and reflecting the cultures they carry in their minds" (THESIS 11, p. 100).</p> <p>2) "...as experiences in the space and time spent inside the home increase, the sense of belonging strengthens, and new immigrant subjects begin to feel a sense of belonging to homes and, consequently, to cities." (THESIS 13, p. 139)</p> <p>3) "I got this little rug from my grandmother's house in Khasmir. Every time I step on it, I'm transported back to those afternoons I spent listening to her stories. It's more than just a rug; it's a part of my history, a comforting presence in my home in Ankara." (THESIS 15, p. 101) / "The teapot I brought with me is decorated with Pakistani artwork. Every tea session reminds me of the conversations in my hometown." (THESIS 15,</p>	<p>- Attachment - Attachment and Memory - Emotional Attachment - Forming Bonds and Relationship - Belonging - Relationship with Place - Personalization</p>

	<p>religion.” (THESIS 2, Salvio and Iona, p. 29) 3) “Sofia notes that although she can feel at home everywhere in her own way, there are many ways she doesn't feel at home. She often finds herself asking, "Where exactly do I belong?" ..." (THESIS 4, p. 42)</p>		<p>Participant 3, p. 102) / "A calligraphic artwork with the word 'Home' written in Urdu hangs on our wall. It's the first thing guests see, a declaration of our roots and pride." (THESIS 15, Participant 6, p. 102)</p>
	<p>Common Concepts from the Theses: Home-Identity Construction, Existence, Accumulation, Layering</p>	<p>Common Concepts from the Theses: Self-Expression, Being, Reconstruction</p>	<p>Common Concepts from the Theses: Subjective Being, Identity Construction, Hybrid Relationship, Self, Being, Self-Actualization</p>
<p>Cultural Identity</p>	<p>Examples of excerpts from theses:</p> <p>1) "The personalization of a home is a reflection of one's ideas and values... This is usually expressed through furniture, decoration, and also objects and meaningful items in the home" (THESIS 2, p. 26). 2) "Every time you move to a new place, you pick up different 'isms' from those places, and these somehow transform into a metamorphosis of personality, which varies depending on who you talk to, where you are, what language you speak, and all those kinds of things." (THESIS 4, immigrant Sofia, Emily, p. 37) 3) "Mila, James, John, and Thomas all pointed to the difficulties associated with their irregular circumstances, which seemed to be part of their identities. However, they were struggling to find their place and identity in Malmö. As a result of having a different sense of belonging after migrating to Sweden,</p>	<p>Examples of excerpts from theses:</p> <p>1) "My religion is our identity and lifesaver for me and my family. Our God is always watching over us and protecting us. I cannot exist without my religion." (THESIS 6, Immigrant IRQ3, p. 66) 2) "...in the experience of settling in a new place or a new home, the ideas of "starting from scratch" or "restarting over" can emerge as ways for the self to reinvent itself." (THESIS 9, p. 43)</p>	<p>Examples of excerpts from theses:</p> <p>1) "...listening to Aunt Hacer's account of the impact of returning to the country where she feels she belongs, where she believes she has a sense of identity – a return to a homeland she calls "homeland" and which she has never set foot in before – is very effective in understanding how complex the structures of belonging and identity can be created by migration." (THESIS 14, p. 149) 2) "When I think about our house in Ankara, I remember how we created a unique living space by blending our Pakistani traditions with local Turkish culture." (THESIS 15, Participant 1, p. 111) / "Adapting to life here was about redefining the home, which now incorporates elements of both... My home is a mix of my past and present, where I hang every piece of art my children make, along with traditional Pakistani objects." (THESIS 15, Participant 6, p. 112) / "Home is now defined by the new memories we've created in Ankara; each one blending elements of our past and present lives."</p> <p>-Home-Identity Construction -Reconstruction -Existence -Subjective Being -Accumulation -Layering -Self-Expression -Hybrid Relationship -Self-Actualization</p>

they are trying to shape the **formation of new identities in a way that will allow them to find a new existence and being**" (THESIS 5, p. 42).

(THESIS 15, Participant 13, p. 113) / "Ankara is home because it's where my children grew up and where **the best of both cultures come together.**" (THESIS 15, Participant 14, p. 113) / "Data obtained from the interviews reveal that the arrangement of interior spaces is a critical factor in the process of creating a place for migrants. These are the spaces where migrants **negotiate their identities, maintain** their cultural practices, and forge **a sense of belonging** in Ankara." (THESIS 15, p. 116).

Sub-Concepts Reached in Theses: Context–Interior Space Relationship

Based on the sub-concepts identified in the study, contexts were established in parallel with the meanings found in the discourses of immigrant participants in the theses examined; the role and impact of these contexts on interior space design are presented in the table below.

Table 5. Concepts Derived from Thesis Data: Context–Interior Space Relationship (Authors)

Relationship Between Concept–Context and Interior Space Design			
Main Concept	Common Sub-Concepts Created	The Resulting Context (Theme)	The Relationship Between Interior Design
Migration–Migrant	Challenges / Anxiety	Struggling with conditions and difficulties, and uncertainty about what will happen and what can be done.	Doubts about ownership, lack of feeling at home, and the prospect of leaving impede bonding with the space.
	Integration / Adaptation	Learning and accepting the rules of the other in order to sustain life	Learning the habits of a new living environment and adapting to it through acceptance provides users with comfort over time and initiates mutual interaction.
	Movement (Mobility)	Being constantly active in order to establish a place	Due to the search for a place or the process of being accepted by society, the constant transience between spaces places an active role on the user.
	Disorder	Inability to establish order due to the search for a place	Frequent changes of space or the inability to settle prevent users from establishing order in their environments.
	Detachment / Displacement	Detachment from the life left behind (physically and sensorially) and the effort to establish a life in a new place.	The process of leaving one's familiar living space, the relationships established with previous environments, and habitual practices, and moving into new, different spaces can evoke feelings of confinement, alienation, and emotional emptiness for the user.
	Statelessness / Homelessness	The absence of one's own home, the community they live	Uncertainty about where one belongs or which space constitutes one's living

		with, and a personal living space.	environment can alienate the user from the space.
Home-Shelter	Home / Belonging / Sanctuary / Sacred space	Being together with people and values that provide a sense of belonging, in a protected space against external influences	The protection of spaces and the provision of privacy and boundaries for personal (family) life, making the environment user-specific, create high-quality living spaces.
	Comfort / Peace / Security	The creation of a safe space away from dangers, providing a sense of peace due to the personal comfort it offers.	Freedom of living within a safe space, fulfillment of basic needs, and the functional nature of spaces provide users with a comfortable environment.
	Lack of Place / Need / Anxiety / Emotion	Not belonging to a specific place, yet experiencing the anxiety of having to continue life.	Not feeling ownership of any living space and existing within it amid emotional complexity.
	Adoption	Integration with the self	Acceptance of the living space by the user and its integration with the self.
Culture-Space	Reflection / Transmission / Accumulation / Expression	The merging of the new and the old, reflecting individuals' desire to convey meanings and values specific to their lives. The wish to externalize remnants of past lives and memories.	Reflecting the cultural elements of past and developed life in the new living space. Placing objects imbued with emotional meaning within the physical environment.
	Cultural Commitment / Commitment to Origin and Past	Being a member of a society, belonging to its values, culture, beliefs, and history. Having roots and accumulated heritage within that society through one's family and past.	Cultural reminders of past experiences in new living spaces enhance belonging and establish a sense of security.
	Bringing Emotions to Life Place and Spirit	The dynamic that develops between individuals' intrinsic emotions and accumulated emotions, and their living spaces.	The relationships that develop between the space and its user, permeate the overall atmosphere, and make the space a living entity with its user, give rise to the spatial spirit.
	Symbolic Meaning	Symbols that remind individuals of certain situations, experiences, or emotions.	It is the placement of certain elements carrying meanings related to users' personal history into the space.
	Memory	A space where an individual's life patterns continue and accumulate over time.	It is the reflection of users' life experiences and accumulated knowledge in spaces through objects or other tangible means.
Space-Belonging	Attachment / Memory / Emotional Bonding / Forming Connections and Relationships	Developing relationships that can connect with newly established living spaces.	In establishing a relationship with an occupied space or area, the formation of memories, and the realization of freedom, comfort, and personal appropriation are necessary for bonds to develop.
	Belonging	Being part of a community, an environment, or a space.	The user's sense of belonging to a space also enhances feelings of home, security, and comfort.
	Relationship to Place	Individuals positively interacting with their own spaces and surroundings.	Newly occupied spaces that accommodate personal use and individual organization facilitate interaction with the environment.
	Personalization	Individuals integrating data unique to their identity and character into their space.	Reflecting personal identity and personalizing spaces enhances the user-centered functionality of the environment.

	Home-Identity Construction / Reconstruction	The reshaping of the old and the new through various experiences, knowledge, and acquisitions.	Merging past cultural elements, accumulated experiences, and the culture of the new settlement creates a new identity, which, when embedded in space, forms a novel synthesis for user and environment.
Cultural Identity	Existence (Being) / Subjective Being / Self-Representation / Self-Becoming	Individuals expressing their existence through their own characteristics.	User characteristics play a key role in shaping a space, both physically and functionally.
	Accumulation / Stratification Hybrid Relationship	Elements from the past combining with the new to create a different structure.	Through spaces and objects, past life, societal, and geographical influences are reflected, aiding the formation of spaces within a multi-layered cultural and identity framework.

It is thought that the meanings expressed by contexts combined with sub-codes in spatial design can provide useful approaches for future studies. For example, when examining the statements of immigrant participants under the main theme of ‘Migration–Immigrant,’ it was observed that sub-concepts such as ‘challenges, anxiety, disorder, and needs’ were frequently used (see example: Table 4). Upon deeper analysis of these concepts, it appears that immigrants were not merely attempting to express relocation, quality of life, order and control, habits, basic necessities, or uncertainties with these terms, but were also conveying spatial belonging, the relationships they established, amenities, and the emotions and accumulations associated with these spaces. Similar patterns are observed with other sub-concepts and their relationship to space. In short, space is an integral part of individuals’ life processes, serving as a witness to their experiences and reflecting their traces. This highlights the role of space within these processes. Therefore, the sub-concept–context–interior space relationship is considered significant. In this section of the study, the relationship between concept, context, and space has been examined, and emerging phenomena have been discussed. Migration is a broad topic studied in many fields beyond architecture and interior design. During this study, it was observed that in both the theses included and those excluded from the scope, the phenomenon of migration was examined with similar concepts; however, when considering migration in relation to space, it became clear that there are additional layers of meaning that trigger cognitive perception and emotion. This has been presented based on the concepts and information obtained.

The sub-concepts that are common and most frequently used among the concepts scanned across databases have been grouped above. When examining the relationship between the sub-concepts obtained from the theses and context–interior space, it was observed that concepts such as spatial belonging, identity formation, memory and recollection of past life, reflection of memories, accumulated experiences, and cultural disposition were particularly prominent among immigrant participants. These concepts, grouped under the space–culture relationship, were found to significantly influence interior spaces and play a holistic role in the user–space relationship. A review across different databases based on common concepts revealed that some sub-concepts were used more frequently. In this regard, the unifying phenomenon that encompasses all these concepts is space.

adequacy of immigrant spaces. In this way, key points regarding the physical characteristics and amenities of spaces, as well as immigrants' expectations, have been identified."

Table 6. Examination of the physical characteristics and limitations of space through immigrant narratives (Authors)

Physical Characteristics / Limitations of Space (Based on Immigrant Narratives)		
Databases	Adequacy and Functionality	Furnishings
Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)	<p>Excerpts from Immigrant Narratives or Thesis Author Analyses</p> <p>Quote 1: "...the most important thing for us is comfort and how we arrange and divide the rooms so that everyone is comfortable. Each room in our house serves a specific function. For example, there is a study/study room, a children's playroom, and a sleeping room. Before starting to decorate and furnish, I always begin by considering the purpose of the room." (THESIS 2, Salvio and Iona, p. 29)</p> <p>Quote 2: The immigrant is happy with his home as long as it is "decorated in a very minimal way," and says that "it is enough if the home is just functional" (THESIS 2, Immigrant Darius, p. 29)</p> <p>Quote 3: Owning a house or apartment offers the opportunity to design the house, garden, kitchen and spaces, which has a significant impact on the feeling of 'being at home', 'being comfortable' and 'being safe' in Sweden. (THESIS 2, p. 46)</p> <p>Quotes 1,2,3 Key design elements: Functionality, efficiency</p> <p>Space Features: There are spatial arrangements that provide comfort and convenience.</p> <p>There is sufficient space for the use of the space.</p> <p>Simple designs are expected, free from unnecessary equipment and decorative approaches, and focused on needs.</p> <p>It is expected that the spaces can be organized according to the user's own wishes.</p> <p>Ensuring the creation of safe areas affects comfort.</p> <p>Related Sub-Concepts: Home, Comfort, Peace, Security, Place Relationship, Convenience, Need, Self-Awareness</p> <p>Quote 4: "When we lived in an apartment, we couldn't have family dinners and invite all our family members because we wouldn't fit. Now that our home is bigger, I've had many family dinners...and I can invite as many guests as we want without having to exclude anyone." (Participant, p. 38)</p> <p>Quote 4 Key design element: Competence</p> <p>Space Characteristics: The compatibility of the usage area with the number and purpose of users affects the quality of life.</p> <p>Related Sub-Concepts: Relationship with Place, Need, Personalization, Self-Acquisition</p> <p>Quote 5: The Swedish Boverketi Bokal (both housing and workspace for immigrants) is described as follows: "The residential and workspace is designed for the possibility of the same user, living and working in the same building, two combined buildings, that is, two units, connected... The spaces are valuable and efficient, flexible, usable" (functionality) (THESIS 3, p.8)</p> <p>Quote 5: Key design elements: Flexibility, Functionality</p>	<p>Excerpts from Immigrant Narratives or Thesis Author Analyses</p> <p>Quote 1: "Staying for many years in a space furnished with your favorite items, with painted walls and a redesigned layout, effectively eliminated the feeling of being 'temporary' for immigrants in Sweden" (THESIS 2, p. 40).</p> <p>Quote 2: "We personalized our home in Sweden using wall maps.</p> <p>People can often make connections when they see certain places on maps. These can be a topic of discussion, for example, places people have visited." (THESIS 2, Immigrant Pete, pp. 27-28).</p> <p>Key design element: Connectivity</p> <p>Spatial Characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • It is understood that the furnishing elements used in the space are not only necessary but also contribute to the development of dynamics such as a sense of belonging and emotional connection between the space and the user.

	<p>Space Characteristics: Creating flexible spaces that serve many different purposes and organizing these spaces according to their functions.</p> <p>Related Sub-Concepts: Harmony, Movement, Stratification, Need, Commitment, Reconstruction</p>	
<p>ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)</p>	<p>Quote 6: "...materiality reflects the repeated acceptance of the physical properties of space and our embodiment in space. Our bodies and senses not only establish a relationship with the physical properties we experience in space; the lifeworld is also partly a consequence of placement and the materiality of space. (Thesis 8, p. 154) / "...Place is also a necessity for existence. Often, this universal, embodied experience is a response to the contours and consequences of an environment-space and develops spontaneously about what is happening." (THESIS 8, p. 75)</p> <p>Quote 6 Key design element: User-space interaction</p> <p>Spatial Characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • As a result of the integration of the physical environment within the space with the user factor, the physical environment changes the user's orientation and usage, and the user, in turn, changes the equipment and dynamics of the space. <p>Related Sub-Concepts: Reconstruction, Existence (Being), Establishing Connections and Relationships, Need, Integration with Space (Adaptation)</p>	
<p>Council of Higher Education National Thesis Center (YÖK National Thesis Center YÖKTEZ)</p>	<p>Quote 7: "...the immigrant's sense of belonging and self-identification was achieved by adding semi-fixed elements to spaces, small elements, or by changing the function of the room" (THESIS 11, p. 97)</p> <p>Quote 8: "...it was observed that some participants were satisfied despite their living spaces being small (compared to family members). Examination of the sketches revealed that 10 of the current residences have insufficient space, and 6 of these families stated that they lived in small-space residences in their previous lives" (THESIS 11, Interviews 2,5,6,7,8,9, p.88)</p> <p>Quote 9: "...in our old house the children slept in a single room, this house is very similar to our old house, the number of rooms is the same, the size is the same and it is in the same layout, so we continue our lifestyles in the same way and we are quite happy about this." (THESIS 11, Participant F., p. 86)</p> <p>Quote 10: "...Our apartment in Aleppo was very large and the rooms were spacious. The house had a large and beautiful courtyard, but it was very difficult to heat and clean. I no longer prefer to live in such a large dwelling; the smaller dwelling feels much more comfortable to me, and now I can find time to socialize...". (THESIS 11, Participant D., pp. 86, 87)</p> <p>Quote 11: "...In residential design, factors that 17 participants expressed dissatisfaction with include narrow rooms or kitchens, the presence or absence of small balconies, and a mixed design" (THESIS 11, Interviews 1, 2, 4, 3, 5, 7, 9, 10, 13, 15, pp. 87, 88).</p> <p>Quotes 7,8,9,10,11 Key design elements: Insufficient space, Limitation, Functional change</p> <p>Spatial Characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The living spaces in these spaces are inadequate, but the habits acquired by the immigrants in their previous living spaces have made these spaces sufficient. <p>Related Sub-Concepts: Integration/Assimilation, Displacement, Need, Adoption, Cultural Commitment</p>	<p>Quote 3: "The storage habit stemming from culture can be easily observed in both furniture and spaces. It is predicted that this habit will continue among those who migrate to Yeni Mahalle. 33% of the participants stated that they have a piece of furniture or a space in their homes that they use for storage purposes..." (THESIS 12, p. 80).</p> <p>Quote 4: "...The presence of certain furniture and objects in the dwelling constitutes important examples of how both culture and life practices are maintained in the newly moved-into home." (Thesis 13, p. 151)</p> <p>Quote 5: "...features such as the whole family gathering on the large balcony on summer nights, the spacious kitchen of the house and the creation of a dining area within it, the ability to use multi-functional furniture thanks to the large rooms, and storing spare items in the attic, show that the participants were looking for elements they were accustomed to based on the social culture of the people of Aleppo" (THESIS 11, pp. 87, 88).</p> <p>Quote 6: "Furniture used in the interiors of houses (headboards, wardrobes, TV units, etc.) is</p>

Quote 12: “In the homes of 11 participants, the poor physical condition of the dwelling was observed. Participants stated that they encountered serious problems such as old bathrooms and kitchens, damp walls, sunless facades, and the absence of bathrooms” (THESIS 11, interviews 2, 8, p. 88).

Quote 13: “...while participants were largely dissatisfied with factors such as the physical characteristics and quality of the dwelling, its design not being suitable for privacy and maintaining user habits, and insufficient space, different factors such as social amenities around the dwelling, clean and well-maintained environment, transportation options, security, green space ratio and water resources increased satisfaction” (THESIS 11, p.95)

Quote 14: “Fourteen participants changed the function of the room; creating a seating area in the spacious enclosed balcony, using the second bedroom of the house differently according to the user's needs (office, dining room, children's playroom, leaving it as an empty room because overnight guests are not wanted), using the toilets as storage or creating storage space by hanging curtains in the hallway, using the dining area of the living room as a third bedroom, etc.” (Interviews 1, 4, 5, 6, 7, 9, 15, p. 97).

Quote 15: “...in our current house, each child has their own room, and we also separated a part of the living room to create a study room for the children; we think that one living room is sufficient in the house” (Participant Y, p.102)

Quote 16: “...we are not at all happy because our house is on the ground floor, we are visible to passersby on the street, we cannot benefit from the beautiful garden of the house at all, when we sit in the garden it is as if we are sitting in the street. We are constantly forced to deprive ourselves of using the garden and sit inside and close the curtains...” (THESIS 11, Participant J, p.88)

Quotes 12,13,14,15,16 Key design element: Spatial adequacy, the use of both functional and convenient (unsuitable) areas to meet needs.

Space Characteristics: Living spaces often lack features suitable for physical use.

The quality and lack of equipment in spaces affect the user's quality of life both physically and emotionally.

Related Sub-Concepts: Disorder, Need, Emotion, Place Relationship

Quote 17: “...The interior layout of (the immigrants') houses resembles houses with courtyards...The large area entered when the apartment door is opened functions as a living area, a dining area, and a hallway. The toilet is located outside the apartment door, and the bathroom is accessed from the kitchen. In other words, the ritual of going to the toilet has been preserved as it was in the village, so it is necessary to leave the house...the necessity of having the toilet outside the house has not been abandoned because there is no other information in memory. Meliha Ş. says, “We always built the toilets outside the apartment, on the stairs or in the back space, the toilet cannot be inside” (THESIS 14, p.151).

Quote 18: “In the summer, there is a room for the children. In the winter, since there are stoves in two rooms, the grandmother and grandfather sleep in one room, which also serves as the kitchen and has a wood-burning stove inside. The children also sleep in the parents' room in the winter. There was a diesel stove for heating... I used to do my homework in the room that was built later, the third room. If it got too cold, we would work in

chosen to meet storage needs...

The storage habits stemming from Nova Mahala culture continue in Yenimahalle” (THESIS 12, p. 88).

Key design element: Space-Usage habits

Spatial Characteristics:

- Culture is an important factor in furnishing and storage habits in spaces.

Related Sub-Concepts: Home, Belonging, Reflection, Cultural Connection, Personalization

Quote 7: “A large proportion of the participants were found to be satisfied with the heating of the residences. It was stated that the natural gas system used for heating and cooking in these residences was much easier than in their previous lives... the level of comfort in the interior has increased” (Thesis 11, p. 92).

Quote 8: “...In order to ensure privacy, 10 participants implemented solutions such as closing the open wall in open-plan kitchens with thick curtains or partitions, installing curtains to separate the sleeping area from the other area, placing a sofa in the bedroom to provide extra seating for guests, and the family living on the ground floor completely closing off the main entrance of the house and using the garden entrance” (Interviews 8, 9, 10, 11, 13, p. 97).

Quote 9: “The parents' bedroom had a bookshelf, a bed, and a bathtub. The third room had a table. There was no table in the parents' bedroom. Even though a table was bought later, meals weren't eaten there, but I did my homework there. Meals were always eaten from a low table on the floor.” (Participant Meliha Ş., Appendix-1, p. 187)

Quote 10: “Furnishing the interior of the house, buying sofas, buying a dining table. The floor covering in Bulgaria was earthenware or wood. Here it was first linoleum, then parquet. There the walls were whitewashed, here they are painted. In cities, there was more wallpaper. The fact that the toilet and bathroom were inside and

the parents' room. There was no such concept as a separate room." (THESIS 14, Participant Meliha Ş., Appendix-1, p. 187)

Quote 19: "...Spatially, everyone in the family, including the children, has their own space, which gives everyone the opportunity to express themselves. There are no security concerns, and the house is surrounded by quite natural vegetation; this encourages spending time at home and strengthens the sense of belonging" (THESIS 13, Interviewee 7, pp. 142, 143).

Quote 20: "Our house was a stone house with a tiled roof. The floors were parquet. There was an old-style bathhouse. It had no drain. We would put a bathtub (large basin) inside and take our baths. There was no separate kitchen. Meals were cooked in a wood-burning stove (kitchen range). We also heated the house with the same stove." (THESIS 14, Participant Özcan Ş., Appendix-2, p.205)

Quotes 17,18,19,20 Prominent design element: Flexible-Cultural Use, Disconnected function-space relationship, inadequate equipment.

Spatial Characteristics: Cultural influences persist in space use and spatial organization.

Living habits across spaces exhibit flexible characteristics.
Lack of amenities in living spaces reduces the quality of life.

Related Sub-Concepts: Cultural Attachment, Attachment to Origin and Past, Memory, Need, Security

Quote 21: "I arranged our living room to mimic the open courtyard of my family's house in Pakistan. This is where we gather, eat, and entertain guests. Even in this small Ankara apartment, we keep our traditions alive." (THESIS 15, Participant 1, p. 109)

Quote 22: "I would like separate bathrooms for each room, like in Pakistan." (THESIS 15, Participant 15, p. 110)

Quotes 21,22 Key design element: Competence

Spatial Characteristics: Cultural dynamics and habits in daily life practices are evident.

Related Sub-Concepts: Cultural Commitment

In general, the key points and expectations regarding the physical characteristics of the space, according to immigrant discourses, are as follows:

- The adequacy and safety of the technical and functional equipment and space usage of the physical space,
- Having standards that meet basic needs,
- Allowing for individual transfer and personalization,
- The ability to organize comfortably and conveniently within spatial limitations, the availability of flexible and functional living spaces and equipment,
- The ability to incorporate cultural elements, habits, and life practices into the space.

Evaluation

Furthermore, under this heading, it has been possible to make a comparison among the theses examined in the databases. In the theses reviewed in NDLTD regarding physical space, the areas were generally found to be adequate; however, the functionality of space usage and furnishings was observed to be inconsistent with user-centered organization and flexibility. Additionally, it was found that the safety of the living space affects comfort and ease of use. According to common and similar statements of immigrants in NDLTD theses, the ability to modify the space through various user interventions and to add personal belongings reduces the sense of transience (see Example Thesis 2). In the theses examined in PQDT, participants generally did not directly address the characteristics or limitations of physical space or its functionality, as was the case in NDLTD or YÖKTEZ. Instead,

neatly arranged was one of the best things here." (Thesis 14, Fatma M., Appendix-1, p.202)

Key design element:

Spatial Features:

- Physical limitations in the spaces have affected the use of furnishings and furniture, and the organization of the area.
- Adequacy in meeting basic needs (such as heating and toilets) has increased spatial satisfaction.

Related Sub-Concepts:

Adoption, Place Relationship, Need, Adaptation

PQDT participants more frequently expressed opinions regarding the mutual roles of the user and the space.

Additionally, participants did not explicitly express opinions regarding furnishings. This is likely due to the questions posed by the thesis authors not directly eliciting such responses from the immigrant participants. In the theses from YÖKTEZ, however, most participants discussed the space, physical usage conditions, and inadequacies in interior furnishings, emphasizing that these factors affect quality of life. Some participants indicated satisfaction with the adequacy of space and spatial furnishings. Overall, participants expressed contentment with safe living conditions and the sufficiency of environmental facilities. Furthermore, compared to participants in theses from other databases, YÖKTEZ participants were observed to reflect their cultural and spatial habits, as well as personal belongings, in their living spaces to a greater extent. They continue to maintain their cultural attachments within the spatial context.

The Relationship Between Space, Cultural Identity, and Spatial Belonging

Excerpts were taken from theses, based on immigrant narratives and the analyses of thesis authors, addressing the relationship of belonging that develops between the cultural structure of space and the user. Evaluations were conducted through the lens of immigrants' emotional and cognitive perceptions. The aim of this section is to understand how immigrants' cultural and identity ties are reflected in space, how this affects spatial belonging, and the related sub-concept relationships. Key points in the relationship between space, cultural identity, and belonging, as well as immigrants' expectations, have been identified.

Under this heading, it has been possible to make a comparison among the theses examined in the databases. In NDLTD, it was observed that immigrants transferred their identity characteristics, past connections, and accumulated experiences into the space, and that cultural influences were evident in spatial arrangements. This facilitates users in establishing a relationship with the space and enhancing their sense of belonging. Theses examined in PQDT and YÖKTEZ also contained statements emphasizing the relationship between belonging and connection. In this regard, it can be said that across all three databases, the theses yielded parallel findings regarding spatial culture, reflections, habits, and the sense of belonging.

In YÖKTEZ, it was generally observed from immigrant statements that the relationship between space and culture is valued, and that cultural elements were carried into their new living spaces. Participants reflected cultural features and habits specific to their past lives as memory elements that add meaning to their spaces. Comparing immigrant narratives across all three databases, it was concluded that the transfer of cultural reminders and sustained habits into the space contributes to making immigrants feel at home. This provides a sense of security and comfort while also helping immigrants connect to their new spaces and adapt to their environments. The sub-concepts linked in NDLTD and YÖKTEZ databases were found to be similar.

Table 7. Representation of the Examination of Space in the Context of Cultural Identity and Belonging Through Immigrant Narratives (Authors)

Space–Cultural Identity / Space–Belonging Relationship (Based on Immigrant Narratives)		
Databases	Reflection of Cultural Identity in Space	Place Belonging-Connection
Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)	<p>Quote 1: “Salvio and Iona preserve their personal identities by synthesizing their Muslim religious and cultural backgrounds in their home, customizing rooms according to comfort and function” (THESIS 2, p. 29)</p> <p>Quote 2: “Participant Eloy personalized her home in many ways. There are colorful handicrafts from Guatemala...She says that architecturally it’s impossible to have a Swedish house that resembles a house in Guatemala, but the interior of the house can reflect her cultural connection as much as she wants” (THESIS 2, p. 27)</p> <p>Quote 3: “Theresa likes to personalize her space with items that reflect her immigrant background. She responds: “I don’t like clutter, so minimalism is best. I have a few items from my homeland that I think bring life to my space...Participant Zabi said she uses “furniture such as Afghan rugs and curtains and an Afghan mattress”” (THESIS 2, p. 29)</p> <p>Key design element: The relationship between user identity and space.</p> <p>Features:</p> <ul style="list-style-type: none"> Personalized features based on user characteristics and elements that can relate to past connections are reflected in the space, helping users to interact with the space. <p>Related Sub-Concepts: Home-Identity Construction, Existence (Being), Accumulation, Relationship with Place, Memory, Reflection, Transmission, Expression, Cultural Commitment, Personalization</p>	<p>Quote 1: “Daina was unable to recreate the sense of home she associated with her old house. In her new environment, the local community, the quantity and variety of activities were absent, which affected her sense of belonging” (THESIS 1, pp. 37, 38).</p> <p>Quote 2: “...Mary says that initially she didn’t want to personalize her space. But as time went on, she felt the need to connect with her roots” (THESIS 2, p. 29)</p> <p>Quote 3: “A place where we can develop peacefully and positively in a good and safe environment, where we feel safe.” (THESIS 2, Migrant Salvio and Iona, p. 27)</p> <p>Quote 4: “For Layla, the love her parents shared and the Arabic and Mexican music they always played made her feel ‘at home.’ She also linked her cultural identity to food, ‘Neither of my parents are Arabic, but, for example, when someone says ‘something that tastes like home,’ Arabic food comes to mind’” (THESIS 4, p. 31).</p> <p>Key design element: Personalization</p> <p>Features:</p> <ul style="list-style-type: none"> The fact that immigrants organize their living spaces according to their own past experiences and cultural characteristics increases their sense of belonging to the place, and this appears as a need for the user. <p>Related Sub-Concepts: Belonging, Origin and Trait, Emotional Attachment, Subjective Being</p>
ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)	-	<p>“...it is important for us to recognize the relationships with the outside world and the sense of place in the formation of belonging and connection” (THESIS 9, p. 39).</p> <p>Key design element: The relationship and balance between environment and space.</p> <p>Related Sub-Concepts: Belonging, Integration, Harmony</p>
Council of Higher Education National Thesis Center (YÖK National Thesis Center-YÖKTEZ)	<p>Quote 4: “I converted one of our rooms into a prayer room, complete with a qibla wall, which is important for carrying out our daily rituals and religious practices.” (THESIS 15, Participant 4, p. 109)</p> <p>Quote 5: “I would have liked the kitchen to be designed openly, allowing for large family gatherings around cooking, which is a central part of our culture.” (THESIS 15, Participant 5, p. 110) / “Our balcony is equipped with a swing, reminiscent of the verandas in Karachi where families gather in the evenings.” (THESIS 15, Participant 7, p. 110)</p>	<p>Quote 5: “...It was observed that the rooms lacked furniture due to temporary living, especially the children’s room, which contained nothing but clothes piled on the floor; “...We are very tired of constantly moving, each time after we settle in, the landlord forces us to move out due to an emergency, it has been 4 years since we came to Istanbul, this is the fifth or sixth apartment we are living in, I think, I can’t quite remember...I dream of settling in a permanent place, I have no other wish now...” (THESIS 11, Participant P, p.99)</p>

Quote 6: "We have traditional jharokha-style windows in our house, and I would have liked them to be custom-made here to emulate those in my ancestors' homes." (THESIS 15, Participant 10, p. 110)

Quote 7: "We want to put a large, ornate jhoola (swing) in our living room, a common feature in Pakistani homes for a relaxing seating option." (THESIS 15, Participant 11, p. 110)

Quote 8: "Our beds and sofas are made with bright, vibrant fabrics characteristic of Pakistani design, which keeps the home lively and colorful." (THESIS 15, Participant 14, p. 110)

Quote 9: "We painted the walls blue; this not only beautifies the space but also reminds me of Pakistan." (THESIS 15, Participant 13, p. 110)

Quote 10: "We painted one of the walls of our apartment with traditional Pakistani colors. I did it myself. It's important for me to surround myself with these patterns and colors." (THESIS 15, Participant 5, p. 117)

Quote 11: "My home is filled with handicrafts from my hometown. Each piece tells a story and brings a piece of Pakistan into our daily life here" (THESIS 15, Participant, p. 118).

Quote 12: "Traditional hand-woven rugs and carpets from regions such as Peshawar and Kashmir, often used as centerpieces in living rooms, are not only decor but also evoke the landscapes and craftsmanship of their hometowns; 'Every time I walk on my Swati rug, I remember my home.'" (THESIS 15, Participant 3, p. 122)

Quote 13: "There is always a rug made by my aunt on our dining table." (THESIS 15, Participant 13, p. 103)

Quote 14: "Pakistani tea culture is something we carry with us. Here, I always keep a teapot ready for guests, reminiscent of the tea we share with our neighbors at home." (THESIS 15, Participant 9, p. 106)

Quote 15: "In Pakistan, we used to eat on the floor, sharing large plates. We continue this tradition at special gatherings to maintain our dining customs and the intimacy they bring." (THESIS 15, Participant 12, p. 106)

Quote 16: "I placed a traditional Pakistani rug, which I brought with me, in my living room. Every time I look at it, it reminds me of my grandmother's house. It's not just a decorative piece, it's a part of my history that continues to define who I am in Ankara." (THESIS 15, Participant 3, p. 115)

Quote 17: "These ceramics are my home's connection to the Pakistani soil and brighten our space with the colors of Multan" (THESIS 15, Participant 9, pp. 122, 123)

Key design element: The cultural factor in spatial development.

Features:

Quote 6: "The behavior that enables migrants to establish a sense of belonging in their new space is the appropriation of the space; migrants shape the space they inhabit in order to realize their own identities and meet their needs. Within the scope of this thesis, it has been observed that migrants strengthen their sense of belonging in their new space by manipulating the partial or semi-fixed elements of their homes and changing the functions of some elements of the dwelling. While most of the participants shaped the space in their homes, it was observed that a small group did not make any shaping due to a sense of transience; this situation was explained by their inability to establish a spatial sense of belonging" (THESIS 11, p. 110).

Quote 7: "It has been observed that some participants, by adapting to the new society through acculturation, use certain spatial phenomena in a different way, with a different perception of space compared to their previous lives. It can be said that thanks to this different way of using space, the migrant is able to establish a sense of belonging in the new space in a different way" (THESIS 11, p.111)

Quote 8: "Both souvenir objects and cultural objects that individuals frequently use in their daily lives begin to reflect their user, thus creating a bond between the object and its user. This bond, when considered in terms of objects, items, and furniture in the home, becomes an element that defines the sense of belonging to the home of the nomadic new immigrant" (THESIS 13, p. 145).

Quote 9: "...the fact that objects have a story brings with it a reflective design characteristic. Commemorative objects have the potential to evoke feelings of "homeiness" and "being at home" in the individual as a result of security and remembrance. In this way, carrying memories emerges as a way of bringing the home of the past to the present. The individual personalizes the space and strengthens their sense of belonging by carrying traces of their homeland and themselves into the standardized residential space. Objects now serve as bridges that build security, comfort, and familiarity between the space and the user. (THESIS 13, p. 147)

Quote 10: "I absolutely wanted the console and table that belonged to my grandmother to be in this house. Besides that, when the rugs woven by my wife's grandmother, the kitchenware I use, and our books arrived here, I felt like friends and relatives from my hometown had come to visit. Once the belongings were moved, the house there and this house instantly became like a copy-paste job, and that was enough to make this a home in a single day, to feel a sense of belonging and emotional fulfillment in the house." (THESIS 13, Interviewee 4, p. 149)

	<ul style="list-style-type: none"> • The combination of adherence to identity values and spatial arrangements transforms the design of the space and the user's perception. • Users have used spaces as memory spaces, assigning meaning to them. • Reliving past connections through the space makes users feel at home. Thus, a sense of relaxation and security develops. <p>Related Sub-Concepts: Home-Identity Construction, Accumulation, Memory, Reflection, Transmission, Expression, Cultural Attachment, Personalization, Nest, Comfort, Peace, Security, Origin and Tradition, Experiencing Emotions</p>	<p>Key design element: Functional transformation, Space-Connection formation.</p> <p>Features:</p> <ul style="list-style-type: none"> • It is understood that using cultural habits, organizing their spaces accordingly, and using familiar symbols are important for immigrants to develop a sense of belonging in their new settlements. • It is also observed that the spatial elements and functional habits that develop a connection with the place and establish a home relationship can change according to each immigrant's own background, values, and culture. <p>Related Sub-Concepts: Home, Belonging, Sanctuary, Sacred Space, Emotion, Peace, Transmission, Expression, Cultural Attachment, Origin and Tradition, Preserving Emotions, Space and Spirit, Symbolic Meaning, Memory, Personalization, Subjective Being, Hybrid Relationship.</p>
Evaluation	<p>In general, regarding the relationship between space, cultural identity, and belonging, the key points and expectations highlighted by immigrant narratives are as follows:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Immigrants use their cultural identity in forming a connection with space. • Tangible objects reflected in the space appear to be the elements that nurture a sense of belonging. • Immigrants modify certain functional arrangements of spaces according to their cultural characteristics and living habits. • Usage habits significantly influence the furniture and object arrangement. Some immigrants integrate themselves into the space through objects, making it resemble their previous homes. 	

Evaluation of Thesis Reviews

In the study examining the effects of the relationship between migration, space, cultural identity, and spatial belonging on the physical environment, a conceptual investigation was conducted based on theses available in databases. The study focused on the statements of immigrant participants in the selected theses within the context of the research topic. From these statements, sub-concepts that were considered to potentially influence spatial design were derived (these concepts are presented above). Considering the relationship between concept, context, and interior space, it can also be noted that the study aimed to establish a pattern. The fact that the theses included interviews with different immigrant groups (over 165 in total) across various countries provided an opportunity to approach the study from the perspective of participants with diverse identities. This can be said to enrich the study. From the immigrants' statements in the theses, information was obtained regarding features that enhance spatial connection and belonging, such as the adequacy and limitations of space, spatial organization, furniture and equipment, as well as elements reflecting cultural identity, the use of cultural habits, and the placement of personal belongings in space. These findings, along with their evaluations, have been shared in the preceding sections.

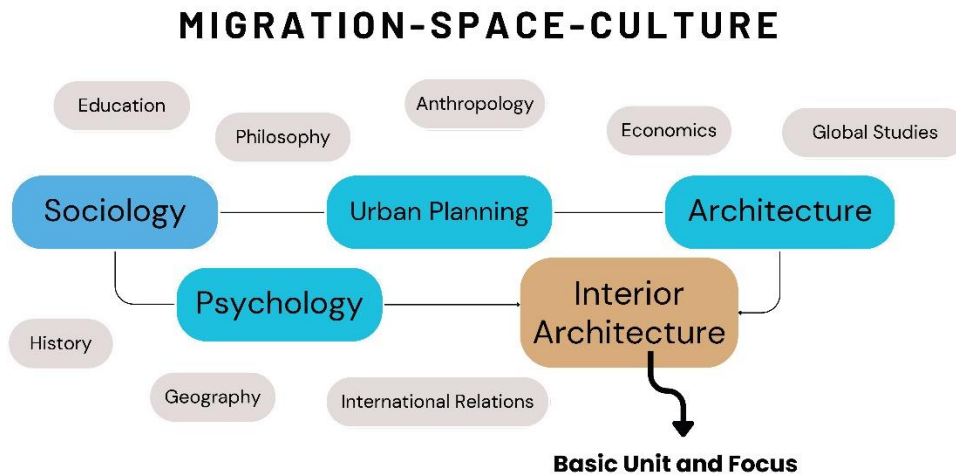

Figure 7. Disciplines (Authors) Related to and Intersecting with the Concepts

The phenomenon of migration-immigrants and belonging-connection-identity-culture-space is considered an interdisciplinary topic, encompassing multiple disciplines due to the density and diversity of its meaning and research layers (U. Ak, 2021, p. 1751; Sert, 2016, p. 508). Literature searches conducted across three databases within this scope revealed that fields such as sociology, psychology, urban planning, international relations, philosophy, ethnic and migration studies, education, history, and geography have particularly developed approaches to the topic. However, when considering the direct relationship of migration with housing, space, and spatial design, it was observed that the representation of architecture and interior architecture disciplines is numerically quite limited, with interior architecture being particularly underrepresented. This observation emerged during the course of the study. Investigating where migration studies stand in terms of quantity and methodological development within the interior architecture discipline remains a task for future research.

Migration, Cultural Identity, and the Relationship with Space

The concept of migration is a significant phenomenon that enables the reconfiguration of human, life, and spatial patterns in environments different from the norm. It involves physical, economic, and ecological dimensions, affecting the social life, subjective existence, and identity of individuals or groups, and can substantially alter their cultural practices. Moreover, migration “causes changes not only in the physical relocation of people but also in certain occupations, production and consumption habits, housing types, and daily life practices” (Demir, 2022, pp. 132–135). In this context, migrants’ efforts to exist outside the societies in which they were raised and belong can lead to the suppression of their cultural values, the disruption of their identity integrity, and challenges in social integration.

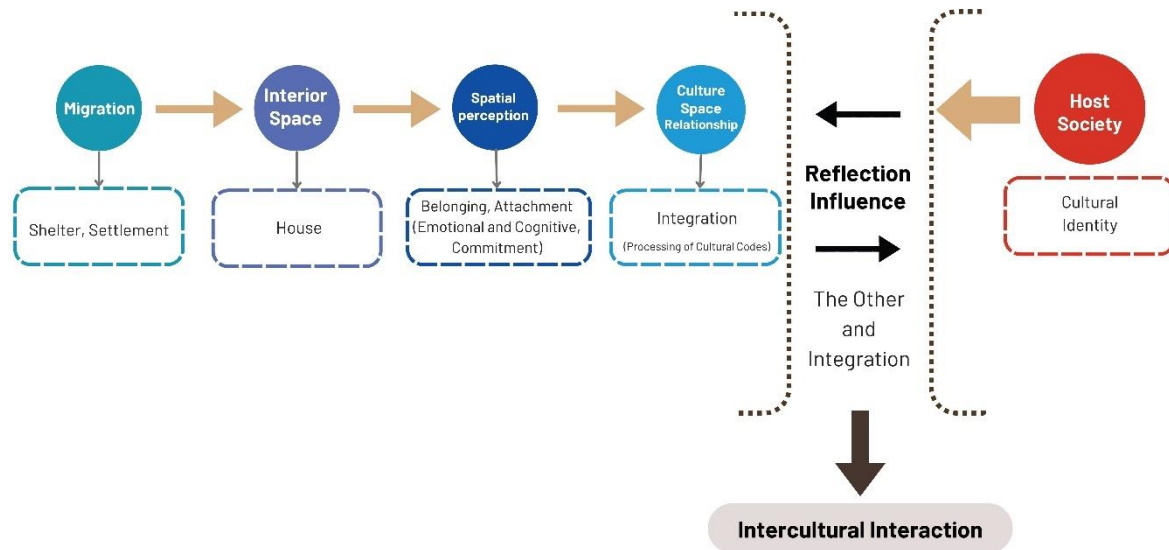

Figure 8. Conceptual Relationship Diagram of Keywords (Authors)

In the contextual relationship established above, it is observed that the core concepts are particularly divided into sub-concepts. In both societies, after entering a process of acceptance and adaptation, a process of reflection and influence begins. Thus, the integration with the society perceived as “the other” for both sides brings about intercultural interaction.

The Need for Housing and Acceptance

Providing for human physiological needs and ensuring a safe life, “housing” is a fundamental necessity. In this context, physical space helps in making meaningful and significant inferences about individuals’ emotions and behaviors. Housing generally serves a dual function: on one hand, it provides protection from external factors, and on the other, it is associated with the concept of “home.” Although this concept has evolved and transformed over centuries, it has retained its primary function, namely meeting the most essential conditions of comfort (Çakır, 2022).

It can be stated that immigrants undergo the process of acceptance in their new living environments in two ways. The first is adopting the space because it meets their basic needs and provides safety. According to Karataş and Duyan (2021, p. 5484), acceptance is “developed through respecting the values and daily functioning of the settled society and continuing vital activities without causing disturbance.” Although the concepts of acceptance and adaptation share similarities, there are qualitative differences between them. In this context, the most significant difference is considered to be the “cultural infrastructure.” When the cultural infrastructures of the two societies exhibit similar characteristics, positive adaptation occurs, thereby facilitating the process of acceptance.

Spatial Belonging, Connection, and Identity Integrity: Interaction with Space

Individuals form connections both based on the conditions and characteristics of the spaces they inhabit and through their relationships with the communities in which they live. According to Öztürk and Halaç (2022, p. 434), the concept of belonging can be defined as “the interaction that individuals establish with spaces on a physical, behavioral, experiential, and emotional level.” In this context, spatial belonging is explained as the bond that develops toward the surrounding environment through perceptions resulting from experiencing the physical space (Tuan, 1974; Williams & Vaske, 2003; Doğan & Tokol, 2023). Space, shaped by countless layers of meaning, becomes a living environment in which individuals can transfer their accumulated knowledge and cultural identity

from the past, creating safe and healthy settings that foster a sense of belonging. Migration, however, is a factor that can significantly disrupt this meaningful relational whole.

Migration causes not only individuals but also their values and accumulated knowledge to relocate (Özer, 2004, p. 11). Consequently, it can be said that the meaning systems of both individuals and communities undergo change and transformation, and that both the abandoned and newly inhabited spaces are affected by this process (Ekici & Tuncel, 2014, p. 10). Individuals who separate from their original society and environment encounter features in their new surroundings that differ from their previous life habits. The differences in attitudes, behaviors, beliefs, and thought patterns in the new environment can lead to feelings of alienation, and individuals striving to adapt and survive bring these anxieties into the spaces they inhabit. In the concept of belonging, which develops through emotion and perception, social and cultural continuity is considered crucial for strengthening users' connections with space (Öztürk & Halaç, 2022, p. 435; Chagel & Gültekin, 2023). In this context, when considering the notion of spatial belonging, the formation of cultural or social bonds with the settled society enables reciprocal interaction. Emotional attachment between different environments, or the degree to which values establish proximity in a given setting, reinforces the sense of belonging (Low & Altman, 1992; Hidalgo & Hernandez, 2001; Moore & Scott, 2003). Studies on spatial belonging have primarily explored place attachment (functional belonging) and place identity (emotional belonging). The interaction between communities and individuals within specific areas and spaces, the sharing of common experiences, and the shaping of collective memory all strengthen the sense of belonging (Kyle, Graefe, & Manning, 2005).

It can be stated that there is a dynamic and evolving relationship between space and its users. In this context, Geçkili (2015) explains the effect of space on belonging through the concept of "intervention capacity," presenting it in a simple proposition: "When a person intervenes in a space, the space also intervenes in the person, creating a form of communication between them. Over time, this communication evolves into spatial belonging" (Geçkili, 2015). According to Geçkili (2015), the characteristics inherent in a space—perceived and utilized by individuals—position the space as both a producer and a subject. However, users establish a connection with the space by intervening in these characteristics. In this way, the interaction between space and user gives rise to spatial belonging. Another factor that strengthens the sense of belonging in space is time. The duration of users' presence in a space, coupled with their gradual shaping of the space according to their subjective needs and habits, as well as the accumulation of memories, familiarity, and shared experiences that trigger sensory associations, contributes to the development of belonging (Gürani, 2022; Akçay, 2025). For example, visual or auditory elements in a living space—such as familiar colors, smells, or sounds—can evoke feelings and memories, and through the positive emotions generated by the amygdala, the individual perceives the space as their own (Akçay, 2025). This creates a sensory bond between user and space. The formation of belonging in space can be observed through the provision of trust and comfort. Furthermore, the emotional connection developed between space and user is known to affect both physical and psychological well-being. Users enrich the space with meaning through various elements such as furnishings, layout, cultural-symbolic objects, color, and texture, thereby personalizing their living environments and nurturing the sense of belonging. Conversely, if a space consists solely of physical elements without the inclusion of the user, the sense of belonging is hindered, and the space may feel temporary, foreign, or cold (Akçay, 2025). In the context of migration, the concept of spatial belonging carries particular significance. Individuals settling in new living environments may feel disconnected from the elements that reflect their own identities and familiarities, leading to a sense of separation from their personal narratives and roots. If this disconnection persists despite prolonged occupancy, it may negatively affect individuals' personality, identity, and self-perception. Additionally, treating migrants as guests or reminding them of their temporary status further impedes the formation of attachment to space. "Although migrants leave behind physical and everyday elements, they preserve their social practices

through memory” (Ulubay & Önal, 2022). “Migrants cling to even the smallest memories of the geography they belong to, seeking to maintain the foundations of their existence and identity” (Ulubay & Önal, 2022, p. 269; Stelaku, 2007).

Erdönmez and Akı (2005) have stated that space is “a three-dimensional representation of the distances, gaps, and relationships between humans and humans, humans and objects, and objects and objects.” Identity, on the other hand, can be considered as a whole that distinguishes individuals from others and encompasses different qualities and characteristics (Erdönmez & Akı, 2005, pp. 67-87; Aygenç, 2020, p. 26). Just as identity expresses the unique characteristics and originality of a society or individuals, the characterizing structure of spaces, consisting of their physical and organized form, is also important in creating the identity of a space. Therefore, the identity of space and the identity of the individual shape each other through mutual influence. The unique identity of spaces, defined by their plan typology, location, functionality, limitations, adequacy, light, and amenities, gains new meaning when combined with individuals’ self-identities. In this sense, the identity of space, which is shaped in this way and remains open to new developments, requiring change over time, also represents a reflection of the individual’s self-identity (Polat & Birsnel, 2006, pp. 57-67). Aygenç (2020), drawing on the statements of Bıyıklıoğlu (2011), evaluates space from a residential perspective as follows: the daily life routines and experiences of humans, as well as all situations occurring within the residence and its immediate surroundings, determine the “identity of space” (Aygenç, 2020, p. 26; Bıyıklıoğlu, 2011). When all these components are considered together, it appears possible to describe the elements that shape the sense of belonging to a space as a bond formed both from the physical characteristics of the space and the unique attributes of its users through interaction and sharing.

Cultural Identity and Its Reflection in Interior Space

Since the 18th century, culture has been shaped based on beliefs, behaviors, and thought, and it has been studied as an important concept in various fields such as philosophy, sociology, psychology, anthropology, and others. It also appears as a living, transmitted, and evolving phenomenon (Dikeçligil, 1994, p. 39; Arslantaş, 2008, p. 106). When examining the concept of cultural identity, it is observed that although identity and culture were initially addressed separately by different disciplines, they have gradually begun to integrate over time. On one hand, this process is socially and psychologically based and can be associated with perception and senses, while on the other hand, it can be identified in a physical context with space (Bilgiseven, 1995, pp. 18-19). Güvenç (1997) emphasizes that this situation is shaped by how a person identifies themselves and perceives themselves in relation to others (Güvenç, 1997, p. 8).

Proshansky et al. (1983), in their “Human–Environment Relationship” theory, explained that identity is an important factor in the formation of the emotional bond between humans and space. According to the theory, identity and space develop holistically, and space is far more than just a physical environment; it plays a significant role in the development of identity (Proshansky et al., 1983). Lefebvre (2023), in turn, approached the relationship between cultural identity and space through the lens of “social construction,” emphasizing that space is also constructed mentally and culturally (Lefebvre, 2023). These perspectives support the idea that space and the individual exhibit integrated development, interact continuously, and are nourished through lived experiences. Furthermore, when examining the relationship between migration, space, culture, and identity, it can be argued that culture is a transferable phenomenon: it leaves traces in spaces that are left behind and is reflected in newly inhabited spaces, gradually building a new identity that merges the past with the present.

The content of a space is shaped by lifestyle, behaviors, beliefs, and cultural values. The development and transformation of culture also alter the understanding and perception of space (Özdemir, 2011, p. 63; Dalbay, 2024). Individuals form attachments to the spaces they inhabit based

on certain values and define these spaces by blending them with their emotions through various spatial variables (Göregenli & Karakuş, 2014, p. 105).

It cannot be said that individuals initially transfer elements specific to their own identity into their living spaces, with the most important reason being the process of social and environmental acceptance. As Proshansky (1978) notes in his concept of place identity, “preferences, expectations, and feelings in relation to the physical world and other people constitute a complex pattern that integrates the identity of the place with that of the person” (Proshansky, 1978, pp. 147–170). The adoption of living spaces by migrants, their ability to form attachments and acceptance, the transition from a subcultural position to the creation of a new identity, and the transfer of their cultural assets into their living spaces are all crucial for this process. Although differences between two societies and the variability of spatial meanings and practices can make the sense of belonging challenging, the identity formation process develops as similarities begin to emerge through mutual interaction. In this context, the process involves “the determination of new boundaries, the incorporation of shared cultural elements into new living spaces, and changes in the information related to their positions” (Işık, 1994, p. 27).

“The formation of a sense of self and existence becomes possible when the political nature of perceptions and relationships toward spaces in which cultural identity is defined is understood” (Manzo, 2003). When the cultural structure and transmission of immigrants merge with the cultural structure of the host society, an interaction process is initiated as a result of this integration (Dirimeş & Emre, 2022). Over time, this process is also reflected in both shared and individual spaces, asserting its presence. The interaction framework presented above integrates and evaluates this process through the concepts of individual, society, space, and culture.

Discussion

This study investigated the role of cultural identity and its reflection in space in enabling individuals who have migrated—either voluntarily or involuntarily—to adapt to new living environments and develop a sense of belonging. The study was approached conceptually and developed through a content analysis method based on thesis studies that include interviews with migrants. Two main reasons guided the use of this method: first, to gain insights by listening to expressions regarding cultural identity and its spatial reflections from various ethnic groups in different countries, and second, to derive common sub-concepts from these expressions. In this way, the study aims to offer a new perspective for developing alternative approaches to space design based on new concepts. Common concepts emerging from migrant expressions were grouped under five main categories and related to interior design (see Table 5). The study further proposes the points at which these concepts should be considered in the context of space design as follows:

Table 8. Grouping of Sub-Concepts and Recommendations for Their Use in Space Design (Authors)

• Grouping of Migration–Migrant Concepts and Their Place in Design
Group 1
Concepts: Challenges, Anxiety / Integration, Adaptation
Relationship with Interior Space: Creating a functional, high-quality, and usable living environment in the space (facilitating–guiding–accessible)

Design Solutions:

- Create multipurpose storage systems with shelves and cabinets, where each object has a designated place, facilitating organization; also, clearly define areas for dining, resting, and sleeping.
- Clarify the functions of furniture and fixtures within the layout and define boundaries (e.g., lighting levels, placement, and orientation of furniture).
- Place objects and furniture in the space in a way that makes it easier for the user to understand and read the environment.
- Introduce micro-spaces such as reading corners, tea corners, or retreat areas to help adapt to the space by incorporating routines into daily life. Establishing a core area can increase a sense of security and attachment, thereby reducing anxiety.
- Use warm and soft color transitions, minimal contrast effects, and soft textures (e.g., cotton, linen), as well as adjustable lighting systems to reduce anxiety.
- Consider economic conditions by incorporating multifunctional, simple, and easy-to-use modular furniture and items.
- Ensure that seating areas provide a clear view of the door to enhance the sense of security.

Group 2

Concepts: Mobility / Disorder / Disruption, Relocation

Relationship with Interior Space: Creating a flexible yet controlled environment in the space.

Design Solutions:

- Since frequent functional changes are expected in the new lifestyle, incorporate flexible seating arrangements and convertible modular furniture (e.g., mobile sofas, L-shaped modular sofas, ottomans, combined work-dining tables).
- Provide a corner or shelf (e.g., with hanging systems) where the user can place or decorate objects that remind them of their cultural identity. This will reduce the sense of temporariness.
- Use closed storage units, panel systems, or mobile work tools to reduce visual clutter (e.g., cables, accessories) and maintain the continuity of walls in the space.
- Avoid excessive use of objects and create organized, fluid circulation areas.

- **Grouping of Home–Dwelling Concepts and Their Place in Design**

Group 3

Concepts: Home, Belonging, Shelter, Sacred Space, Comfort, Peace, Security, Acceptance

Relationship with Interior Space: Convincing the user through physical features that the environment is safe, that it belongs to them, and developing a comfort zone.

Design Solutions:

- Use color schemes, fabric choices (e.g., curtains, sofas, rugs), and lighting tools in warm and calming tones (e.g., local lighting such as table lamps, wall sconces) to create a soothing and familiar atmosphere, thereby enhancing the sense of security. Additionally, angular and enveloping furniture types and their arrangement support a feeling of being embraced, contributing to a sense of peace.
- The visibility of cultural objects, colors, and patterns within the space is important as it reinforces the sense of home. Dispersing such elements across different areas of the space nurtures belonging. Furthermore, including symbols that represent the user in the space helps integrate the concepts of home and dwelling.
- Personalize the space through photographs, motifs, decorations combining cultural and modern elements, and create personal areas such as worship or meditation corners to support the adoption of the home.

Group 4

Concepts: Rootlessness, Need, Emotion

Relationship with Interior Space: Guiding the user to engage with the function of the space in order to move away from complex emotions (assigning a healing role to the space).

Design Solutions:

- Areas without traces of the user can leave vague or impersonal impressions. Therefore, the use of furniture that defines the flow of the space (e.g., rugs, floor tiles, furniture placement and arrangement) is important. Additionally, strategically positioned focal points related to specific themes (e.g., observation area, dining area, hobby corner, balcony) support the sense of clarity. Creating clearly defined functional areas also reinforces the sense of place.
 - Establishing memory walls, commemorative shelves, and layered memorabilia that reflect both past and present experiences helps eliminate feelings of rootlessness and enhances a sense of grounding. Lifeless spaces that give a sensory deficit negatively affect user psychology.
-

- **Grouping of Culture–Space Concepts and Their Place in Design**

Group 5

Concepts: Reflection, Transmission, Accumulation, Expression, Experiencing Emotions, Space and Spirit

Relationship with Interior Space: Creating an environment that allows the user to personalize the space. For example, adding fixture elements, making decorative interventions, or creating open/closed walls to define areas. Allowing the user to reflect their identity in the space also ensures cultural continuity.

Design Solutions:

- Space and design elements serve as mediators in reflecting individual or cultural identity. Cultural habits, in particular, allow the adaptation of spatial perception to individual needs. Maintaining this in new spaces strengthens the user's attachment to the environment. Examples include foldable flexible modules, large floor cushions, low elevated tables/platforms for dining on the floor, and traditional serving trays.
 - Selecting objects, wall panels, decorative elements, and colors that incorporate past experiences into the new space to revive memories.
 - Preserving cultural values, traditions, and rituals within the space to maintain past memory. Examples include ritualized dining areas or voids, culturally specific corners for hosting guests with serving cabinets, and dining-seating items using local products.
-

Group 6

Concepts: Cultural Attachment, Connection to Origins and the Past, Memory, Remembrance, Symbolic Meaning

Relationship with Interior Space: Approaches that help users transfer data related to their own identity and memories into the space (beyond placing objects in the environment, defining limitations that accommodate the user's culture and habits while also being acceptable to the new society; flexible fixtures for privacy; implicit–explicit uses in interior–exterior spatial relationships).

Design Solutions:

- Design hybrid spaces or fixtures that create connections between old and new cultures. For example, placing traditional cooking tools in a modern kitchen or adding ethnic-patterned cushions/pillows on sofas enables the experience of cultural identity both visually and functionally within the space.
- Use various semi-closed, permeable partition systems or track-mounted textile dividers (e.g., curtains) to provide privacy in narrow or open areas. These systems create flexibility and can define limited spaces (e.g., separating guest areas or distinguishing relaxation–seating zones).
- Traditional seating–relaxation arrangements within the home (e.g., divans, low tables, tatami mats, cushioned floor seating) serve a functional purpose. Additionally, combining modern products with local/regional elements can produce new spatial solutions, accelerating cultural adaptation.
- Incorporating local plants with culturally significant landscaping elements provides variety while creating bridges between past connections and the current environment.
- Connection to origins allows users to transfer their cultural identity into the space, while attachment to the past ensures that memories, traditions, and cultural values are preserved. For example, reinterpretation of traditional architectural elements (arches, niches, wooden shutters) or repurposing symbolic materials with modern tools (e.g., transforming a wooden door into a coffee table or wall panel, converting a window frame into a mirror frame) significantly contributes to sustaining cultural memory.

- **Grouping of Space–Belonging Concepts and Their Place in Design**

Group 7

Concepts: Forming Connections and Relationships / Emotional Attachment, Belonging / Personalization / Establishing Place Relationships

Relationship with Interior Space: Adapting the space to the user, arranging the environment to meet user expectations, and improving the user’s spatial experience, thereby fostering a sense of belonging to the space.

Design Solutions:

- Include prominent traditional elements that emphasize the user’s cultural heritage (e.g., displaying handicrafts, cultural motifs, patterns, decorative wall compositions). Use symbolic colors (e.g., “evil eye” blue, earth/fertility tones) that convey cultural meanings and strengthen the user’s connection to the space.
- Arrangements that enable the space to establish a relationship with the user are essential. Incorporating naturally textured materials or elements (e.g., wooden furniture/shelves, plants) supports this connection.
- Integrate flexible furniture that allows rearrangement according to personal preferences, and select materials and textures (e.g., wood, clay, stone) that evoke natural, cultural, or familial associations. This enhances user engagement and fosters emotional attachment to the space.
- Providing the user with opportunities to define boundaries and exercise control over the space increases the sense of ownership.

- **Grouping of Cultural Identity Concepts and Their Place in Design**

Group 8

Concepts: Home–Identity Formation, Reconstitution / Becoming, Subjective Being / Self-Expression / Self-Actualization, Accumulation / Layering / Hybrid Identity

Interior Space Relationship: The user’s adaptation and renewal within a new living environment, incorporating their subjective presence, enabled through multi-functional use and the space’s flexibility. For example, ease of use is facilitated by accommodating variations such as usage habits, equipment flexibility, and inter-room organization, allowing the user to adjust to the new environment. Flexible use also enables the user to reflect their habits onto the space.

Design Solutions:

-
- Reconfigurable spaces such as open or closed kitchens, variable relationships between rooms, storage arrangements according to user habits, or adaptable balcony usage.
 - Flexible usage areas created through modular and culturally-informed furnishings.
 - Decorative elements composed of blended motifs, materials, textures, and colors, transforming them into décor products integrated into the space.
 - Incorporation of unconventional materials, textures, furniture, and colors to create layered and diverse spatial experiences.
 - Functional arrangements tailored to needs, such as wall-folding desk systems, hidden storage areas (under-bed storage, wall-integrated ergonomic shelving systems), lightweight stools, and furniture designed for narrow spaces.
 - Personalized space designs addressing individual functions and purposes (e.g., escape zones, window-side seating areas, workspaces).
-

The sub-concepts are seen as instrumental in understanding the pattern between the user and the space. The user cannot be considered independently of the space they inhabit or newly acquire, just as the space cannot be thought of without its user. In this context, the sub-concepts are explored theoretically to understand how they can inform spatial design and contribute to improvements. This study represents only the initial phase, aiming to open a door for further investigation. The next step involves creating codes and concepts, researching how these can be translated into applicable solutions, and exploring them through fieldwork or new design examples of spaces. Such practical applications are considered the subsequent phase or the next research focus. In this sense, it is believed that this study can contribute to new research and to the development of improvements in spatial design.

During the conceptual background research and review of related theses, two situations were observed: one that was considered relevant to the topic, and another that, being outside the scope, was not explored in depth:

1. A limited approach to interior space design, which is the most significant aspect of the interior architecture discipline, within the context of the migration–space relationship.
2. Studies focusing on the migration–space relationship generally do not conduct fieldwork, and the methods employed in most qualitative works primarily rely on surveys, interviews, and questionnaires.

The first situation was identified as a result of a manual search conducted across three different databases. Since the databases reviewed did not provide a quantitative analysis environment, the discourse could not be supported through graphical or statistical presentations. A total of 9,111 theses were reached using keywords related to the migration–space relationship; however, when evaluated based on titles and abstracts, only 187 were found to be related to interior spaces. Among these, only 28 theses belonged to the fields of architecture and interior architecture. Fieldwork-based studies among these were extremely rare. Out of the 28 theses, 19 were accessed through YÖKTEZ (16 in architecture, 3 in interior architecture). According to the data from other databases, the main reason for a relatively higher number of theses in Turkey on migration–space within architecture and interior architecture is attributed to the country experiencing intensive migration waves. The observation of a limited approach to interior space design within the context of migration–space is supported both by the very low number of relevant theses and by statements made by the thesis authors themselves. Additionally, other factors may contribute, such as the relatively small number of architecture and interior architecture departments across countries and universities, variations in the prominence of migration as a research agenda among different countries, or the prioritization of other interesting topics within interior space design. However, these explanations are largely interpretive and intuitive. More concrete studies providing verifiable data are needed for definitive conclusions. This topic was noted as an incidental finding during the

research process and, since it does not constitute the main focus of the study, its further exploration has been left to subsequent research.

Regarding the second situation, research conducted through databases revealed that very few theses on the migration–space relationship were based on fieldwork. Most studies rely on theoretical frameworks or methods such as surveys and interviews. For example, among the 28 architecture and interior architecture theses identified, only 8 were based on fieldwork. A primary reason for this is, as observed during thesis reviews, that many migrants are reluctant to allow images of their living spaces to be taken or to permit entry into their homes. This highlights the limitations imposed by cultural norms and privacy considerations. Another reason is that some studies relied solely on digital methods, conducting surveys and interviews with migrants online. While this approach may be more suitable for other disciplines depending on the study’s scope and perspective, in architecture and interior architecture, it is particularly valuable to analyze both the individual and the physical space. Especially in cases of forced mass migration, it is essential to consider interior design aspects—such as functionality, flexible use, organization of interior and exterior spaces, fixture elements, and basic necessities—when preparing suitable environments and physical spaces beforehand. Therefore, studies that integrate both migrant interviews and spatial analyses are expected to yield more meaningful and productive results for interior space design.

Conclusion and Evaluation

Humans have been relocating, individually or in groups, either voluntarily or out of necessity, for centuries due to various factors such as shelter, food, geographical and climatic conditions, wars, natural disasters, diseases, education, and economic reasons. Shelter, which carries a meaning parallel to protection, has evolved over time to take its current form. In the modern era, especially ongoing forced mass migrations have been concentrated in certain regions of the world, leading to irregular distribution patterns. This situation has negatively affected population mobility and demographic structures, influencing numerous social, cultural, and spatial concepts. While this process can create challenging conditions for the host society, it also represents a period of significant losses and disruptions for migrating groups. Ultimately, migration creates a situation in which individuals are incorporated—either voluntarily or involuntarily—into a different social structure and must establish shelter. Migrants often seek to transfer the spatial, cultural, and lifestyle knowledge and experiences they leave behind to their new environments. This can be interpreted as a memory–identity reflection, demonstrating their continued existence. Furthermore, the accumulation of experiences, emotions, and cultural identity strengthens the communication and connection that develop between humans and spaces. On the other hand, the ability to personalize new living spaces and move freely within them helps foster a sense of belonging in these environments.

The attitudes and behaviors of the host society significantly influence the adaptation of migrants. Migrants often feel like outsiders in the new society they are trying to adjust to. The experience of being “the other” and the effort to assert oneself creates a taxing, exhausting, and stress- and anxiety-filled process. However, the process of acceptance that develops between the host society and migrants also initiates a process of exploration. From this point onward, mutual recognition and reflections between the two communities facilitate interaction. It becomes evident that social dynamics play a critical role in shaping cultural reflections and identity formation. In this context, the emerging social acceptance positively affects migrants’ living spaces, creating a sense of security and comfort. Being able to move freely and comfortably within their own spaces has a facilitative effect, enabling migrants to construct a new identity that integrates both past and present experiences. Thesis searches were conducted over three selected databases, covering the last six years (2019–2025). Based on these, sub-concepts derived from migrant narratives were developed, contextualized, and their relationship to interior space design was explored. In addition, the physical

characteristics and cultural identity of migrant spaces were examined, and the sub-concepts were related to spatial design elements through tabular representations. The study revealed that sub-concepts in interior space design provide insights into physical characteristics, cultural identity, and the sense of belonging.

- It has been observed that personalizing spaces and gaining experiences within them fosters a sense of belonging, allowing individuals to establish connections when they contribute aspects of themselves to the environment.
- The interaction between space and user provides emotional relief; the formation of memories and the assignment of new meanings encourages the adoption and internalization of the space.
- Ensuring physical comfort in a space helps alleviate the anxieties of migrants. Furthermore, factors such as adequate space, functional interconnections between areas, organized layouts, access to sufficient storage, and the feasibility of functional and flexible solutions were identified as common expectations among migrants, yet these conditions are often unmet in their living environments.
- Migrants transfer elements related to their past, memories, cultural significance, or personal identity into their new living spaces through objects, furniture, decorative items, touches (color, texture, material, etc.), or spatial arrangements reflecting their habits and identities. This process strengthens their connection to the space and expresses their subjective identity. Furniture, objects, and décor collectively reflect the user's identity, transforming the space into a medium that both represents and defines the migrant's relationship with their home.
- Migrants often bring memorabilia and elements tied to their previous lives into their new spaces, indicating that cultural identity travels with them and that culture itself migrates.
- The continuity of experiences between migrants and their spaces enables users to feel safe and comfortable, while simultaneously supporting the formation of a new identity.
- Spaces designed with qualities such as adequacy, efficiency, functionality, user appropriateness, flexibility, and ease of perception are essential for improving quality of life and meeting users' needs.
- Among the key concepts identified, "shelter, spatial belonging, and cultural identity" were especially prominent. The sub-concepts most frequently associated with the space included "home, comfort, security, integration, place-seeking, existence, origin, hybrid identity, accumulation, reflection, identity construction, connection, belonging, personalization, adaptation, acceptance, relocation, reconstruction, rupture, and memory transfer-accumulation.

It is believed that the sub-codes developed in this study can provide analytical approaches to the issues outlined above. The findings derived from the common expressions of migrants in the reviewed theses indicate that synthesizing design with users' emotional states can significantly influence spatial design. In this context, expanding and deepening the sub-concepts, understanding the meanings they convey, identifying shared contexts, and determining the stages of the design process in which they can be considered have been emphasized. This conceptual framework is also expected to contribute to other disciplines that adopt a user-centered approach.

During the study, the lack of content in the databases that could support data analysis made it challenging to perform quantitative analyses and resulted in insufficient data transfer. Therefore, the obtained data were presented through arrangements created by the authors, such as diagrams, statistics, tables, and word clouds.

It is suggested that future studies adopt a more holistic perspective in the spatial context, producing meaningful work that establishes relationships across complex layers. For subsequent research, it is recommended that the concepts be explored and translated into new physical spaces and user-centered design solutions, documented accordingly. The aim is for this study to contribute to research on spaces within a cultural context and to provide evidence-based resources for future researchers.

www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Kültürel Kimliğin Mekânsal Temsili: Göç Bağlamında Lisansüstü Tezler Üzerinden Kavramsal Bir Değerlendirme

Giriş

Göç, insanların savaş, ekonomi, eğitim, iklim, güvenlik gibi çeşitli yaşamsal sebeplerle, kendi ülkesinden isteyerek veya zorunlu olarak, yer değiştirmesi sonucu gerçekleşen küresel bir olgudur. Göçlerin, içeriğine bağlı olarak ulusal veya küresel boyutta gerçekleşebilen nüfus hareketliliğine dönüşebileceği de bilinmektedir. Özellikle düzensiz ve kontrolsüz göç dalgaları, göç eden ve göç edilen toplumların yaşam biçimlerini, kültürel değerlerini ve alışkanlıklarını etkilemesi bakımından önemli görülmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) Uluslararası Göç Örgütü (IOM), 2024 yılında dünya genelinde 281 milyon uluslararası göçmen olduğunu, yerinden edilenlerin sayısının ise 117 milyona ulaştığını bildirmiştir (McAuliffe and Oucho, 2024, s. 8). 2025 yılında ise net rakamlar henüz açıklanmamıştır. Türkiye’de ise Göç İdaresi Başkanlığı’nın (GİB) 2024 yılında açıkladığı resmi rakamlara göre 4 milyon 171 bin 415 yabancıнын yasal kalış hakkı bulunmaktadır (GİB, 2024).

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), göç kavramını insanların her zamanki ikamet yerlerinden ayrılarak, aynı devlet içerisinde veya uluslararası bir sınırdan geçilerek, yeni bir ikamet yerine taşınması olarak tanımlamaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK) ise, “*ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi; taşınma*” olarak açıklamaktadır (TDK, 2025). Türkyılmaz vd. (1998, s.2) ise göçü, “*yaşadığı coğrafi mekânı, kendilerine has sebeplerle sürekli veya geçici olarak yerleşmek düşüncesiyle terk ederek yeni bir mekâna yerleşilmesi*” olarak ifade etmektedir. Bu tanımlamalardan yola çıkarak göç olgusunun doğrudan mekân ile ilişkili bir eylem olduğundan ve en temel gereksinim olan barınma ihtiyacından doğduğundan bahsedebilmekteyiz. Genel hatlarıyla göç ifadesi, coğrafi mekân değiştirme pratiğinin ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel boyutlarıyla toplum yapısını etkileyen bir nüfus hareketi olarak tanımlanabilmektedir (Özer, 2004, s. 11; Özkan, 2019, s. 129). Özkan’dan (2019, s.129) aktarımla Nakhoul da (2014, s.4) göç kavramını “*insanların çeşitli sebeplerden ötürü bireysel ya da topluluklar halinde yaşadıkları yerleri uzun veya kısa süreli kalıcı veya geçici olarak değiştirmeleri*” şeklinde ifade etmiştir.

Neticede sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik yönleri itibariyle toplum yapısının çeşitli katmanlarını etkileyen olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurabilen bir hareket olarak algılanmaktadır. Bu anlamda göç eden toplulukların göç ettikleri ortamlarda mekân ile bağ ve ilişki kurabilmeleri, kendi değerleri ile yaşamlarını sürdürebilmeleri bu sonuçların nasıl bir yönelim kazanacağını etkilemektedir. Dolayısıyla göç olgusunda öne çıkan yer ve mekân faktörü odağında, sosyal ve fiziksel ortamla kurulan mekân aidiyeti ve kimlik bütünlüğü kavramlarının, iç mekân tasarımı ile olan ilişkisi oldukça önemli görülmüş ve çalışmanın temel konusunu belirlemiştir. Çalışmanın amacı ise, göçmenlerin yaşayacakları yeni mekânlara uyum sağlayarak aidiyet geliştirebilmelerinde, kültürel kimliğin rolü ve mekâna nasıl yansıdığıнын incelenmesidir. Mekân incelemelerinde salt

olarak bireylerin fiziksel ihtiyaçlarından ziyade, göçmenlerin gittikçe katmanlaşan kültürel yapının içerisinde kimliklerine özgü öğeleri mekânla nasıl bütünleştirdikleri önemsenmektedir. Bu anlamda belirlenen veri tabanlarında konuyla ilişkili bulunan tezlerden göçmelerle görüşme ve röportaj yapan tezler (165'ten fazla göçmen görüşmesi) tespit edilerek seçilmiş; böylece farklı coğrafyalarda farklı etnik gruplardan olan göçmenlerin mekân-kimlik-aidiyet bağlamında söylemleri dikkate alınarak, göç-mekân açısından herkes için ortak anlamlar ifade edebilecek kavramlar tespit edilebilmiştir. Ayrıca bu kavramlarla bağlamlar oluşturularak iç mekân tasarımıyla ilişkisi değerlendirilebilmiştir. Bu kavramların incelenmesi veya diğer çalışmalarda bu bağlamda ele alınmasının mekân tasarımlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu anlamda bu araştırma ve verileri önemli görülmekte olup, ayrıca farklı bölgelerde yapılmış tez çalışmalarındaki yöntemlerin ve birincil kaynak göçmen söylemlerinin bir araya getirilerek toparlanması ve geniş bir bakış açısı sunmaya çalışmasının da araştırmaya özgün değer kattığı düşünülmektedir. Bu anlamda çalışmanın kapsam alanı ise tezlerdeki göçmen ifadeleridir ayrıca bazı yerlerde tez yazarının göçmen söylemlerden elde ettiği analizlerden de faydalanılmıştır.

Göç kavramı hakkında yapılan literatür çalışmaları incelendiğinde birçok farklı alanda (sosyoloji, psikoloji, ekonomi vb.) çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Ancak göç edenlerin daha sağlıklı, güvenli ve mahremiyet içeren yaşam alanlarında, kendi kültürel kimlikleriyle var olmalarını sağlayan mekân faktörüne, iç mekân tasarımı bağlamında yeterince rastlanmamıştır. Bu durum göç-göçmen-mekân kavramlarının daha detaylı ele alındığı çalışmalara ihtiyaç olduğu düşüncesini doğurmuştur. Bu bağlamda iç mimarlık-mekân tasarımı temelinde şekillenen ve konu ile ilişkili disiplinlerin kesiştiği, kültürel kimlik ve mekân aidiyeti düzleminde sistematik bir literatür araştırması ve göç çalışmalarından faydalanılarak bir içerik analizi ve karşılaştırma çalışması yapılmıştır. Çalışma, göç eden bireylerin yeni yerleştikleri mekânlarla kurdukları ilişkide kültürel kimliğin rolü nedir ve mekâna nasıl yansır? sorusu üzerinden gelişerek şekillenmiştir.

Yöntem

Çalışmada nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Ulaşılan veriler oluşturulan istatistikler üzerinden sayısal olarak aktarılmıştır. Çalışmanın metodolojik ilerleyişinde şu yöntem ve adımlar takip edilmiştir. Konuya ilişkin belirlenen “göç-göçmen”, “göç-mekân”, “göç-iç mimarlık”, “göçmen mekânları” anahtar kelimeleri üzerinden kavramsal ve kuramsal bir çerçeve oluşturularak, veri tabanları üzerinden taramalar yapılmıştır. Bu anahtar kelimelerden metodolojik kısımda bahsedilmesinin nedeni, çalışmanın bir sonraki adımında belirlenecek olan ana kavramlar için belirteç görevi üstlenmesidir.

Anahtar Kelimeler > Ana Kavramlar > Alt Kavramlar = İç Mekân İlişkisi.

Genelden özele kavramların ele alınış gidişatını gösteren bu düzlem, alt kavramların oluşturulmasında başlangıç temsil etmektedir. Çalışmada üç veri tabanı üzerinden;

4. “*Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)*”,
5. “*ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)*”,
6. “*Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi (YÖKTEZ)*”

araştırma yapılmış ve son altı yıla ait (2019-2025) veriler ele alınarak, erişilen tezler üzerinden sistematik bir incelemeyle toplanmıştır. Araştırma için bu veri tabanlarının seçilmesinin en önemli sebebi yaygınlık ve kullanım sıklığının, yani veri akışı ve hareketliliğinin yüksek, ayrıca multidisipliner olmasıdır. Çalışma, 2024 yılında başlatılmış olup, öncelikle 2019-2024 yıllarındaki beş yıllık verilere odaklanılmıştır. Devamında ise 2025 yılı araştırmaları da çalışmaya eklenmiştir. Güncel çalışmalara yoğunlaşmak istenildiğinden yalnızca son altı yıla ait tezler incelenmiştir. Ayrıca günümüzde artan göç sorunları ile son yıllarda ele alınan çalışmaların paralellliği arasındaki ilişki hakkında fikir sahibi olunmak istenmiştir. Tez çalışmalarında daha yoğun ve derinlemesine

çalışmalar yürütüldüğü için odak noktası olarak bu kapsam seçilmiştir. Bu bağlamda veri tabanlarında yapılan tarama sonucunda 9111 teze ulaşılmıştır. Bu sonuç, üç veri tabanında, yukarıda belirtilen anahtar kelimelerin taranması sonucunda elde edilmiştir. Tezlerin manuel olarak tek tek başlık ve özetlerine bakılarak konu ile ilişkisi tespit edilmeye çalışılmış ve yalnızca 187 tanesinin konuya uygun olduğu anlaşılmıştır. Bu tezler arasından 25 tanesi mimarlık, 3 tanesi ise iç mimarlık disiplinine ait olup, diğer tezler farklı disiplinlere ait çalışmalardır. 187 tez arasından her veri tabanında 5 tez olmak üzere toplam 15 tez seçilerek göç-mekân-kültürel kimlik-aidiyet bağlamında detaylı analizi yapılmıştır. Bunlar arasında 3 iç mimarlık, 3 mimarlık tezi bulunurken, diğer tezler farklı disiplinlerden seçilmiştir. İncelenecek tezlerin seçim kriterleri ve adet sayısı, hepsinin mimarlık-iç mimarlık dalından seçilmemiş olması ise birkaç nedenden kaynaklanmaktadır;

- İlk olarak, 187 tez arasından 15 tezin seçilme nedeni yöntemsel bir yaklaşımdır. Seçilen tezlerin göçmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelere, anketlere ve röportajlara dayanması önemlidir. Fiziksel mekânlarla yapılan çalışmaların çok az sayıda olması ve göçmenlerin birincil kaynak olarak çalışmalarda yer alması, mekâna dair fiziksel, kültürel ve algısal birtakım verilerin elde edilebilmesi açısından seçilmelerindeki en önemli sebeptir. Bu çalışma, göç-mekân-kültür-kimlik-aidiyet ilişkisini kavramsal olarak ele almaktadır. Bu anlamda, birçok farklı yaklaşımla ele alınmış ve birçok göçmenin söylemine dayanan verilerin bir araya getirilmesi daha geniş bir perspektif sunmuştur. Diğer taraftan, çalışmanın değinmek istediği noktaları ifade etmek ve karşılaştırabilmek açısından 15 tezin yeterli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, çalışma yalnızca tez sayısını uzatmak amacıyla doldurulmak istenmemiştir. Bununla birlikte, incelenen tez sayısının artırılmasının örnekleme çoğaltacağı görülmekle birlikte, ulaşılan veri değerlendirmesinde büyük farklılıklara sebep olamayacağı fark edilmiştir. Diğer tezlerde gözlemlenen kavram ve ifadeler, irdelenen tezlerle benzerlikler göstermektedir. Farklı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulması halinde bu örneklem sayısı artırılabilir.
- İkinci olarak, tezlerin hepsinin yalnızca mimarlık ve iç mimarlık disiplininden seçilmemiş olmasının en önemli nedeni, çalışmalarda yöntemlerinin genel olarak göçmen görüşmelerine dayanmamasıdır. Seçilen tezler arasında tamamen göçmen görüşmesine dayanmayan birkaç tez de bulunmaktadır; ancak bunlar çalışmanın kapsamıyla çok yakın ilişkilidir. Bununla birlikte, ileride yapılacak mekânsal çalışmalar için doğrudan göçmenlerle yapılan görüşmelerin daha önemli olduğu düşünülmüştür. Ayrıca, konu bağlamında diğer disiplinlerin bu kavramlara yaklaşımı da konuyu geliştirmektedir.
- Göç ve kültürel kimlik kavramları; mimarlık, iç mimarlık, psikoloji, şehir planlama, antropoloji, kültürel çalışmalar, sosyoloji, felsefe, coğrafya gibi birçok alanın kesiştiği karmaşık bir konudur. Bu nedenle göç ve kültürel kimlik ilişkisini tek bir disiplinin bakışıyla sınırlandırmak yerine çok katmanlı yapısıyla irdelenmenin daha geniş bir bakış açısı sunacağı düşünülmüştür. Dolayısıyla farklı disiplinlere ait tezlerin birlikte incelenmesi, konunun bütüncül bir yaklaşımla kavranmasını sağlayacaktır. Diğer yandan göç deneyimini iç mimarlık disiplini genellikle, mekânsal düzen, işlev, fonksiyon ve barınma üzerinden incelenmektedir. Bu anlamda diğer disiplinlerin kültürel kimlik, bellek, bağ kurma, aidiyet, göç hafızası, güvenlik, travma gibi kavramları detaylı çalışmaları, iç mekân tasarımının eksik kalabileceği yönleri tamamlayacaktır. Böylece kompleks biçimde gelişen toplumsal olguların çözümlenmesinde farklı disiplinlerin araştırma ve yaklaşımlarının birleştirilmesinin daha güvenilir sonuçlar üreteceği düşünülmektedir. Kültürel kimliğin biçimlenmesinde mekânsal tercihlerin yanı sıra sosyal davranışların, toplumsal bağların, bireysel birikim ve hafızanın, ritüellerin de önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu anlamda mekânın kültürel kimlikle ilişkisi ve yansıtma biçimi ele alınırken yalnızca fiziksel düzenlemeler yerine kullanıcıların duygu ve algıları, sosyal pratikleri, kültürel yapılanmaları, hafıza faktörü de değerlendirilmelidir. Özellikle göç olgusu üzerinden

bakıldığında farklı alanları birleştirmek, yeni kesişen fikirlerin de (entegrasyon, uyum, kültürel yapı, melez kimlik, hibrit kültür oluşumu, hafıza, ev algısı, bağlılık ve aidiyet gibi) görünürlüğünü arttırmaktadır. Bu durum mimarlık ve iç mimarlık disiplinleriyle birlikte, üretilen farklı tez çalışmalarının birlikte incelenmesini gerekli kılmaktadır.

- Salt olarak iç mimarlık açısından baktığımızda ise; kullanıcı odaklı çözümler üreten bu disiplinin göçmenlerin kültürel kimlik bağlamında mekânsal ihtiyaçlarını daha doğru belirlemek adına diğer disiplinlerin ürettiği çalışmalardan faydalanması kaçınılmazdır. Bu birleştirmenin mimarlık ve iç mekân tasarımında göç odaklı mekân çalışmalarına ve farklı tasarım modelleri geliştirilmesine yeni bir metodolojik yaklaşım sunabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada anahtar kelimelerden yansıtılmış-üretilmiş ve konunun odak noktasını ön plana çıkaran, tezlerdeki inceleme-analiz kriterlerini belirleyen;

“Göç-Göçmen”, “Ev-Barınma”, “Kültür-Mekân”, “Mekân-Aidiyet”-“Kültürel Kimlik”

ana kavramlarıyla beş başlık belirlenmiştir. Bu ana kavramlar üzerinden tezlerdeki (seçilen 15 tez) göçmen görüşme ve röportajlarındaki göçmenlerin konu bağlamındaki söylemleri incelenmiş, alıntılar yapılarak fiziksel-kültürel-kimliksel bağ ve aidiyete ilişkin mekânın şekillenmesine etki eden alt kavramlar oluşturulmuştur. Bu kavramların oluşturulmasındaki en önemli amaç, mekân oluşumu ve tasarımına etki edebilecek daha derin anlam katmanlarına ulaşmaktır. Alt kavramlara ulaşmak için yapılan içerik analizinde göçmenlerin ortak ve benzer söylemleri dikkate alınmıştır. Anlatılardaki ifade edilen unsurların, vurgulanan kelime ve tanımlamaların benzerlikleri, sıklığı ve yansıttığı anlam ilişkisi gibi konu ile tutarlı belirteçler, kavramların oluşumuna yardımcı olmuştur.

Çalışmada üç veri tabanında ayrı ayrı belirlenen alt kavramlardan ortak olanlar bir araya toplanmış ve bunlardan bağlamlar oluşturularak iç mekân tasarımı ile ilişkilendirilmiştir. Buradaki amaç, alt kavramların iç mekân tasarımı ile neden ilişkili olduğunu yansıtabilmektir. Çalışmada ayrıca göçmen söylemlerinden alıntılar yapılarak işlev, yeterlilik ve donanım açısından fiziksel mekânın özellikleri ve sınırlılıkları, kültürel kimlik, bağ-aidiyet üzerinden ise kültürel kimliğin mekâna yansması ve mekân aidiyeti analizleri yapılmıştır. Bu alıntıların yukarıda belirlenen alt kavramlardan hangisini kapsadığı, böylece mekân tasarımında nasıl dikkate alınması gerektiği anlaşılmasına çalışılmıştır. Araştırmada yapılan incelemelerin her aşaması tablolar üzerinden aktarılmıştır.

Karşılaştırma ve Değerlendirme

Çalışmada ele alınan tezlerdeki göçmen ifadelerinden fiziksel mekânın sınırlılıkları, mekân-aidiyet-kimlikle ilişki kuran kültürel özellikler ve yansımalar veri tabanları arasında ele alınmış ve karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca göçmen beklenti ve istekleri de belirtilmiştir. Çalışma, tespit edilen alt kavramlar, oluşturulan bağlamlar, ifadelerin değerlendirilmesi, mekânsal tasarım sürecindeki iyileştirmelere kavramsal yaklaşımların etkisi, kültürel etki ve yansımalar ile iç mekân tasarımındaki beklentilerin belirtilmesiyle sonuçlandırılmıştır.

Şekil 1. Araştırma Tasarımı (yazarlar)

Bulgular

Çalışmada, “Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)”, “ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)” ve “Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi (YÖKTEZ)” olmak üzere üç farklı veri tabanı üzerinden yapılan araştırmanın inceleme ve analiz bulguları başlıklar halinde aşağıda verilmiştir.

Veri Tabanları ve Tez Dağılım İstatistikleri

• Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)

Anahtar kelimeler bağlamında taratılan toplam tez sayısı 3.584 olup, 70 tanesi konu ile ilişkili bulunmuştur. İlgili tezlerden 6 tanesi mimarlık anabilim dalına, diğerleri (64 tez) sosyoloji, felsefe, psikoloji, uluslararası ilişkiler, tarih, iktisat, küresel araştırmalar, antropoloji, siyaset bilimi, coğrafya, uluslararası göç ve etnik gibi farklı disiplinlere aittir.

Tez Dağılım İstatistikleri

Şekil 2. Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) veri tabanında incelenen tez göstergeleri (yazarlar)

- ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)

Anahtar kelimeler bağlamında taratılan toplam tez sayısı 2.880 olup, 50 tanesi konu ile ilişkili bulunmuştur. İlgili tezlerden 3 tanesi mimarlık anabilim dalına, diğerleri (47 tez) farklı disiplinlere aittir.

Tez Dağılım İstatistikleri

Şekil 3. ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT) veri tabanında incelenen tez göstergeleri (yazarlar)

- Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi'(YÖKTEZ)

Anahtar kelimeler bağlamında taratılan toplam tez sayısı 2.460 olup, 67'si konu ile ilişkili bulunmuştur. İlgili tezlerden 16'sı mimarlık anabilim dalına, 3'ü iç mimarlık anabilim dalına, diğerleri (48 tez) ise farklı disiplinlere aittir.

Tez Dağılım İstatistikleri

Şekil 4. Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi'(YÖKTEZ) veri tabanında incelenen tez göstergeleri (yazarlar)

İncelenen Tezler ve Kavramlar

Taranan üç veri tabanında konu ile uyumlu beşer tez seçilerek (toplam 15 tez) kavramsal olarak incelenmiştir. Seçilen tezlerin özellikleri tarama başlıklarıyla birlikte verilmiştir. Ayrıca tez içeriklerini incelemek için oluşturulan ve ana kavramları yansıtan beş başlık ile çalışmada elde edilen alt kavramlar da eklenerek gösterilmiştir.

Tablo 1. Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) veri tabanında incelenen tezler (yazarlar)

Tezlerin İncelenmesi					
NETWORKED DIGITAL LIBRARY OF THESES AND DISSERTATIONS (NDLTD) VERİ TABANINDA İNCELENEN TEZLER					
Tezin İsmi	Tez Yazarı	Yıl	Tarama Başlıkları	Tezin Yöntemi	Kavram İlişkisinde Ulaşılan Veriler
TEZ 1: Boş zamanlara entegrasyon? Göçmenlerin ev ve ait olma deneyimleri	Elinore Birchman (Sosyoloji Anabilim Dalı, YL Tezi)	2021	Göç- Göçmen	Yarı yapılandırılmış görüşmeler (6 katılımcı). Yorumlayıcı Fenomolojik Analiz	Göç-göçmen: Zorluklar ve entegrasyon Kültür-Mekan: Mekana yansıyan birikimler Mekan-Aidiyet: Evinde hissetme Kültürel Kimlik: Kabullenme, yeniden oluşum
TEZ 2: Ev Bulma: İsveç'te Göçmen Ev Sahipliği	Andrew James Torres (Uluslararası Göç ve Etnik İlişkiler, YL Tezi)	2022	Göç- Göçmen	Açık uçlu anket (12 katılımcı)	Göç-göçmen: Zorluklar, dayanışma Ev,barınma: Yuva, sığınak, ait olma, rahatlık güvenlik, huzur, kişisel alan Kültür-Mekan: Nesne, eşya bağlantıları- kültürel bağlılığın ve tarzın yansımaları (kültürel dekorasyon) Mekan-Aidiyet: Kişinin kendisi olma, kişiselleştirme Kültürel Kimlik: Güvenli ev- kimlik inşası, kişiselleştirme, varlığı koruma.
TEZ 3: Konukseverliğin Mekanlaştırılması Göçmenlere mekansal faillik	Kajsa Grundström (Mimarlık Anabilim)	2023	Göçmen Mekanları	Deneyim ve gözleme dayalı araştırmalar- durum çalışması Karma araştırma yöntemi Literatür ve	Göç-göçmen: Coğrafi öteki (yabancı), uyum, entegrasyon, tehdit Ev,barınma: İkamet, çoklu sahiplik, ayrışma

sağlamanın nasıl yapılacağına dair bir tasarım araştırması İsveç'teki haneler	Dalı, YL. Tezi)			çizimde deneysel tasarım araştırmaları. Karşılaştırma. Yerinde gözlem ve röportaj	Kültür-Mekan: Bağlantılar, zorunluluk, koşul Mekan-Aidiyet: Mekanın kullanıcı öznesi, mekansal etkileşim Kültürel Kimlik: Ev Sahibi: Kendi mekanlarının aktif ve belirleyici aktörü, Beş kavramın belirleyicisi; Sokak, Avlu, Uyarlına bilirlilik, Karşılabilirlik, Toplumu Geliştiren Özellikler. / Kültürel çeşitlilik ve iletişim / Görünürlük
TEZ 4: Dünyalar Arasında Üçüncü Kültür Çocuklarının Kültürel Kimlik Gelişimi Üzerine Bir Araştırma	Giulia Purri Gomes (Etnik ve Göç Çalışmaları, YL. Tezi)	2023	Göç-mekan	Deneyim ve gözleme dayalı araştırmalar-durum çalışması Karma araştırma yöntemi Literatür ve çizimde deneysel tasarım araştırmaları. Karşılaştırma. Yerinde gözlem ve röportaj	Göç-göçmen: Maruz kalma, kabullenme, keşfetme, hareketlilik Ev,barınma: Yuva, yersizlik Kültür-Mekan: Karmaşık paradigmlar, çatışma Mekan-Aidiyet: Bağlılık, yerle ilişki duygusu Kültürel Kimlik: Fiziksel mekanla zayıf ilişki kurma, köksüzlük (Üç temel kavramın gelişimi: geçicilik, çeşitlilik, dinamiklik)
TEZ 5: Göçün Aidiyet ve Benlik Duygusu Üzerindeki Etkisi İsveç'te Yaşayan Bidunların kimliği	Sareh Rajabsemnani (Uluslararası Göç ve Etnik İlişkiler, YL. Tezi)	2023	Göç-Göçmen	Literatür çalışması Yarı yapılandırılmış (11 katılımcı) derinlemesine görüşmeler Ampirik analiz	Göç-göçmen: Vatansızlık, düzensizlik, yersizlik Ev,barınma: Yuva, aitlik, vatan Kültür-Mekan: (Geçmiş ve şimdi bağlantısı ve duyguları yaşatma Mekan-Aidiyet: Ait olma duygusu Kültürel Kimlik: Karmaşıklık, geçmişle bağlantı, kararsız kimlik, katmanlaşma

Tablo 2. ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT) veri tabanında incelenen tezler (yazarlar)

Tezlerin İncelenmesi					
PROQUEST DISSERTATIONS & THESES GLOBAL (PQDT) VERİTABANINDA İNCELENEN TEZLER					
Tezin İsmi	Tez Yazarı	Yıl	Tarama Başlıkları	Tezin Yöntemi	Kavram İlişkisinde Ulaşılan Veriler
TEZ 6: İranlı, Iraklı ve Afgan Mültecilerin Kültürel Dayanıklılık Faktörlerine İlişkin Algıları	Annahita Mahdavi (Psikoloji Anabilim Dalı, Dr. Tezi)	2020	Göç-Göçmen	Anket (12 katılımcı-33 soru) Ampirik ve klinik literatür çalışması, Fenomenolojik çalışma	Göç-göçmen: Kaygı, kırılabilirlik, dayanıklılık, vatansızlık Ev, barınma: Yuva, bütünleşme (destek, birlik) Kültür-Mekan: Entegrasyon, uyum Mekan-Aidiyet: Kazanım Kültürel Kimlik: Yabancılaşma, kültürden kopma=kopamama, karmaşıklık
TEZ 7: Kararsız Mimari: Kimliğin Mekansallığı	Jason Di Rosso (Yaratıcı)	2022	Göç-İç Mimarlık	Kısa metrajlı kişisel deneme filmi, Denemesel Örnek Olay Analiz Uygulaması (4 film)	Göç-göçmen: Kimlik, kayıp, kopuş Ev,barınma: Değişken, yuva, kaygı Kültür-Mekan: Kişisel alt kodlar ve dışavurum Mekan-Aidiyet: Ait olma, yerinden

ve Kayıp Kişisel Deneme Filmi	Sanatlar, Dr. Tezi)			/(Not: Tez yazarı ailesi göçmen)	edilme, bağlılık, kabullenme Kültürel Kimlik: Melez kimlik, birikimlerin yeniden inşası, öznel olanın kazanımı
TEZ 8: Yer ve Varlık: Psikolojik ve Fenomenolojik Bir Araştırma	Maxine E. Miller (Psikoloji Anabilim Dalı, Dr. Tezi)	2023	Göç-İç Mimarlık	Literatür Analizi, Yorumsal metodoloji, Metin incelemesi ve analizi	Göç-göçmen: Yer arayışı, deneyim ve farklılıklar, baskı Ev,barınma: Yuva, hayati gereklilik Kültür-Mekan: Yer ve kültür bütünleşmesinin duyuşsal yansıması, mekan ve ruh Mekan-Aidiyet: Yerle ilişki, bağlılık, gölge Kültürel Kimlik: Var olmak
TEZ 9: Büyüyen Köklere Yaratmanın Psikolojik Etkisi Mekana Bağlılık	Jennifer Antill (Psikolojik Danışmanlık, YL. Tezi)	2023	Göç- göçmen	Buluşsal Araştırma, Yorumsamacı Yaklaşım	Göç-göçmen: Yersizlik, hareket, vatan hasreti Ev,barınma: İhtiyaç, refah, yuva, rahatlık ve bütünleşme (ayrıca zıt içerikle güvensiz, baskıcı, stresli) Kültür-Mekan: Eşyalar, sembolik anlam ve değerler Mekan-Aidiyet: Güvenli bağlanma, ait hissetme, duyuşsal bağlılık Kültürel Kimlik: Bağlarla-birikimle ilişki, benlik gösterimi
TEZ 10: Fransa'da Sivil Miras ve Kentsel Entegrasyon Politikasının Gelişimi: Göçmen Roman Konut Politikası	Emily Mae Schraudenbach (Felsefe, Dr. Tezi)	2024	Göç- Mekan	Belge ve görüşme verileri içerik analizi, Haritalandırma, Arşiv Analizi, Ölçüm Ağları Literatür Taraması, Görüşme (36 katılımcı) Karşılaştırma	Göç-göçmen: Yersizlik, dayanışma Ev,barınma: Yuva, sahiplik Kültür-Mekan: Kişisel birikimlerin çeşitli nesnelere yansıtılması Mekan-Aidiyet: Bağ kurma Kültürel Kimlik: Var olmak

Tablo 3. Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi' (YÖKTEZ) veri tabanında incelenen tezler (yazarlar)

Tezlerin İncelenmesi					
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU YAYIN VE DOKÜMANTASYON TEZ MERKEZİ (YÖKTEZ)					
Tezin İsmi	Tez Yazarı	Yıl	Tarama Başlıkları	Tezin Yöntemi	Kavram İlişkisinde Ulaşılan Veriler
TEZ 11: Göç ve Mekan Etkileşimi: İstanbul'da Suriyeli Göçmenlerin Konut Alanları Üzerine Bir İnceleme	Meha Chagel (Mimarlık Anabilim Dalı, YL Tezi)	2019	Göç- Göçmen	Yarı yapılandırılmış görüşmeler (36 katılımcı), Karşılaştırma	Göç-göçmen: Yer değiştirme, özlem, yersizlik Ev, barınma: Bütünsel kabullenme, yaşam ve sığınak Kültür-Mekan: Bellek, geçmiş kodların aktarımı Mekan-Aidiyet: Bağ ve ilişki kurma Kültürel Kimlik: Öznel yaklaşım, kendileme
TEZ 12: Göçmen Ailelerin Değişen Kültürlerinin Konutlar Üzerinden Değerlendirilmesi	Damla Hocaoğlu Türk (İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim	2021	Göç- Mekan	Literatür Çalışması, Alan Çalışması, Mülakat, gözlem ve anket	Göç-göçmen: Zorunluluklar ve kabullenme, farklılık Ev,barınma: Yuva, mahremiyet Kültür-Mekan: Köken ve geçmişe bağlılık, hafızanın somut yansıması Mekan-Aidiyet: Sosyal ve duyuşsal bağ kurma, güven

	Dalı, YL. Tezi)			yöntemleri (23 katılımcı), Karşılaştırma	Kültürel Kimlik: Birikim ve değerlerle kendileşme
TEZ 13: Türkiyeli Yeni-Göçmenin Aidiyet Ekseninde Ev ve Kent Deneyimi	Gayem Doğan (İç Mimarlık Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi)	2023	Göç-Mekan	Kavram Analizi, Yarı yapılandırılmış görüşmeler (12 katılımcı)	Göç-göçmen: Öteki, yerleşme, hareket Ev,barınma: Kentsel barınak (sığınak), uyum, benimseme, değişen rol Kültür-Mekan: Hafıza, geçmişe bağlılık Mekan-Aidiyet: Yere bağlılık (güven ve rahatlık ile konfor hissinin gelişimi), yerleşme Kültürel Kimlik: Melez ilişki, benlik, var olma (Doğa-organik bağlantı=Aidiyet=Yeni Kimlik İnşası)
TEZ 14: Toplumsal Belleğin Göç Üzerinden Mekana Etkisi: Skalişte (Kayacıklar) Köyü'nden Karaman Mahallesi'ne	Özlem Şahin Altay (Mimarlık Anabilim Dalı, YL. Tezi)	2024	Göç-Mekan	Görüşme-Röportaj(4 katılımcı) Karşılaştırma	Göç-göçmen: Yer değiştirme, hareket Ev,barınma: Yuva, duygu, bütünleşme Kültür-Mekan: Bellek, ilişki kurma Mekan-Aidiyet: Bağ kurma, sürdürülebilirlik, devamlılık, güven Kültürel Kimlik: Homojen olmayan, öznel varlık
TEZ 15: Mekanlarda Aidiyet Algısı: Göçmenlerin Yer Edinme Pratikleri	İlke Yılmaz (İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, YL. Tezi)	2024	Göç-İç Mimarlık	Nitel araştırma yöntemi, Literatür çalışması, Yarı yapılandırılmış görüşmeler (13 katılımcı), Karşılaştırma, Tematik Analiz	Göç-göçmen: Uyum dinamikleri, entegrasyon Ev,barınma: Kutsal alan, sığınaki duygu, yer oluşturma, kabullenme, tanımlama Kültür-Mekan: Geçmiş deneyimlerin aktarımı, Bellek Mekan-Aidiyet: Duyusal ve sosyal bağ kurma Kültürel Kimlik: Kimlik inşası, müzakeresi

Veri tabanlarında yapılan tarama sonucunda üç veri tabanında da “göç-göçmen” ve “göç-mekân” anahtar kelimelerinin öne çıktığı görülmüştür. Bununla birlikte, NDLTD veri tabanında “göçmen mekânları”, PQDT ve YÖKTEZ’de ise “göç-iç mimarlık” anahtar kelimelerinden sonuç elde edilmiştir. Tüm veri tabanlarında seçilen tezlerin ortak yöntemi (2 tez dışında) yarı yapılandırılmış sorular üzerinden gerçekleşen göçmenlerle görüşme, anket ve röportajlar olup, karşılaştırma, yorumsamacı yaklaşımlar, fenomenolojik çalışma ve deneysel örnek olay analizi gibi çeşitli yöntemlerin de uygulandığı görülmüştür. Çalışmada mekânla ilişkisi tespit edilen kavramlar da kısaca tablolara yansıtılmıştır.

Alt Kavramların Oluşturulması

Bulgular kısmının bu başlığı, çalışmanın yukarıda belirtilen çerçevesinde, tezlerdeki göçmen söylemleri ve yazar analizlerinden alıntı yapılarak oluşturulan alt kavramların nasıl elde edildiğini açıklamaktadır. Tezlerde belirlenen kavramlar sayıca fazladır ve çalışmanın bu bölümünde amacımız, mekân tasarımı bağlamında yeni veriler ortaya koymamıza yardımcı olacak kavramları belirlemek olduğundan, aralarından yalnızca göçmenler tarafından en çok üzerinde durulan ve her tezde sıkça tekrar edilen ortak kavramlar seçilmiştir. Aşağıdaki tablo (Tablo 4) tezlerdeki alıntılar ve alt kavramların seçimini göstermektedir.

Tablo 4. Veri tabanlarında, belirlenen ana kavram (kod) çerçevesinde incelenen tezlerin, göçmen söylemleri üzerinden analiz edilerek ortak alt kavramların oluşturulmasının gösterimi(yazarlar)

TEZLERİN İNCELENMESİ-KAVRAM OLUŞUMLARI				
VERİTABANLARI / ALINTILAR				
(Göçmen Söylemleri ve Tez Yazarının Görüşme Değerlendirmeleri)				
Ana Kavram (Kod)	Networked	Proquest	Yöktez	Ulaşılan Ortak Alt Kavramlar
	Tezlerden Ortak Kavramlar: Zorluklar, Entegrasyon, Uyum, Hareket(lilik), Düzensizlik	Tezlerden Ortak Kavramlar: Kaygı, Kopuş, Vatansızlık Yersizlik	Tezlerden Ortak Kavramlar: Entegrasyon, Uyum, Yer Değiştirme, Hareket	
	Tezlerden Örnek Alıntılar: 1) "Göçmenden beklenen, yerel topluluğun bir parçası olmak, yeni ülkenin yasalarına, kültürüne saygı duymak ve başarılı bir şekilde ilişki kurabilmek, kişisel fikirler ile ilgili ve büyük çevresel değişikliğin gerektirdiği birçok değişikliğe uyum sağlamak, bu kabul anlamına geliyor." (TEZ 1, Göçmen Bernard, Diana ve Gabriel, s.25). 2) "Vatandaşlık konusunda Vatansız olmak; "coğrafi ötekinin" hoş karşılanması için daha fazla çaba sarf etmek" (TEZ 3, s.9) 3) "... farklı insanlara, görüşlere ve kültüre maruz kalmaya izin verilmesi... yaşam ve taşınma kendi zorluklarıyla birlikte gelir." (TEZ 4, s.32) / "Tekrar eden iki ana tepki, stres, huzursuzluk ve ilişkilerde kopukluk gibi fiziksel ve duygusal faktörler olarak ifade edilebilir... Stres, daha az hareket eden katılımcılar kadar, daha hareketli olan katılımcılar için de tekrar eden bir sorundu" (TEZ 4, s.32) / "Sofia, dört farklı ülkede dört farklı liseye çoğunlukla yılların ortasında taşındığını	Tezlerden Örnek Alıntılar: 1) "Çok kaygılıydım . Ne bekleyeceğimi ve yeni bir hayata nasıl başlayacağımı bilmemenin endişesi . Yeni ülkede uyumlu olup olmayacağım veya kabul edilip edilmeyeceğimin endişesi ." (TEZ 6, Göçmen IRA4, s.55). / "Başka bir ülkeye gitmek için ara bir ülkede yaşıyorsunuz. Nereye ait olduğunuzu bilmiyorsunuz veya hiç ait misiniz" (TEZ 6, Göçmen AFG2, s.56). 2) "... köklerinden sökülme ve yerinden edilmeye sonuçlanan travmatik kopuşları temsil eder ve kimlik ve kayıp temalarını odak noktasına getirir." (TEZ 7, s.58) 3) "...taşınmalar, memleket özlemine yatkın hale geldiğim bir temel oluşturdu." (TEZ 9, s.29) / "...göç, taşınma; köksüz ve yersiz hissetme ." (TEZ 9, s.34). / "... hareket deneyiminin ve ev arayışının bir parçası..." (TEZ 9, s.41)	Tezlerden Örnek Alıntılar: 1) "Göçmen Hacer; göçmenlerin yeniden yerleşme eylemlerinin umut ve umutsuzlukla, ait olmaya duydukları özlemle , dilekler ve sorumluluklarla dolu olduğunu dile getiriyor. Geçmiş ve bugün kapsamında bakıldığında, göçmenler arada bir yerde yaşıyorlar. Bu aradalık mekânı , evde evsizlik hissi ve dönüşüm hissi taşıyor." (TEZ 14, Göçmen Hacer, s.149). 2) " Uyum sağlamak, yerel gelenekleri anlamayı gerektirir. Ne zaman sessizce gözlem yapacağımızı ve ne zaman katılacağımızı bilmekle ilgilidir." (TEZ 15, Katılımcı 1, s.97) / "Zorluk sadece uyum sağlamak değil, aynı zamanda kültürel kimliğinizi korumak . Bu bir denge eylemi ." (TEZ 15, Katılımcı 6, s.98) / " Kültürümü paylaşmak ve diyalogu teşvik etmek için evimde Pakistan kültür geceleri ve doğum günleri düzenliyorum." (TEZ 15, Katılımcı 12, s.99)	-Zorluklar -Entegrasyon -Uyum -Hareket(lilik) -Düzensizlik -Kaygı -Kopuş -Vatansızlık -Yersizlik -Yer Değiştirme

	hatırladı..." (TEZ 4, s.33)		
	Tezlerden Ortak Kavramlar: Yersizlik, Rahatlık, Güvenlik, Ait Olma, Huzur	Tezlerden Ortak Kavramlar: Yuva, Rahatlık, Huzur, İhtiyaç, Kaygı	Tezlerden Ortak Kavramlar: Yuva, Duygu, Sığınak, Benimseme, Kutsal alan
	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:
Ev- Barınma	1)"Ev; yaşamak ve ne yapmak istersem bundan keyif almak için kullanabileceğim bir alan... Kendimi dünyanın diğer yerlerinden daha rahat hissettiğim ve dinlenebileceğim bir yer. Üzüntümü, mutluluğumu gizleyebileceğim bir alan ve gerçekten her şey. " (TEZ 2, Afgan göçmeni Damsa, s.26) " güvenli bir yer , konfor bölgesi, sevdiklerinizle birlikte rahat, huzurlu ve mutlu bir yer." (TEZ 2, İranlı göçmen Darius, s.26) / "ev, insanlar için güvenli bir bölge " (TEZ 2, göçmen Ariana, s.26) / "yaşadığım güvenli ve emin bir yer... Kendini güvende hissetmek , acil bir şeyin veya ailesinin refahına yönelik bir tehdit olmadığını bilmek." (TEZ 2, Iraklı göçmen Adil, s.26). 2) "ev, hareket edebilmemi sağlayan belgelerdir. Belgeleri olan kişi özgürce bir hayat yaşar, yerleşir ve evin gerçek anlamını deneyimler . Ama benim için evin temel anlamları eksik. " (TEZ 5, Göçmen Mila, s.38).	1)"...Ev, asla yabancı olmadığımız yer... " (TEZ 6, Göçmen IRA2, s.61). 2)"Ev-alan, aidiyet ve yerinden edilmeye ilgili bir kaygıdır... " (TEZ 6, s.58). 3)"ev, yerinden edilme ve mülksüzleştirmeyi ifade etmek için bir platform..." (TEZ 7, s.65)./ "Barınma-ikamet etmenin temel karakteri, korumaktır, saklamaktır. " (s.66). / " Ev hayal kurmayı barındırır , ev hayalperesti korur, ev kişinin huzur içinde hayal kurmasını sağlar " (TEZ 7, s.68) 4) "Bir eve sahip olmak, refahı ve ruhu geliştiren belirli bir özgürlük ve özerklik sunar... " (TEZ 9, s.46) / "Çocukluğum boyunca yaptığım tüm taşınmalar nedeniyle, ev benim için asla kesin bir yer olmadı. Gelişme yıllarımda, bir evde yaşadığım en uzun süre 2 ile 3 yıl arasında bir yerdeydi" (TEZ 9, s.26)	1) "Ev burada rahat, mutlu hissettiğimiz bir yer... " (Görüşmeci 7, s.142) / "Kendimi en çok evde hissettiğim yer evim. Bazen uzun bir süre Türkiye'de kaldıktan sonra artık dönmek istiyorum algısı oluşuyor. Londra'daki evim, odam ne durumda gibi düşünceler oluyor. Eve dönme hissi buraya dönerken oluşuyor en çok" (TEZ 13, Görüşmeci 1, s.143,144) 2)"Ev duvarlarla çevrili değildir; ailemin olduğu yerdir. " (TEZ 15, Katılımcı 4, s.93) / "Benim için ev, ritüellerimin ve geleneklerimin saygı gördüğü ve ailemle birlikte uygulandığı yerdir." (TEZ 15, Katılımcı 3, s.93) / "Ev, fiziksel bir yerden daha fazlasını güvenliği, kimliği ve aidiyeti temsil eder." (TEZ 15, s.92) / "Ev, baharatların piştiğini koklayabildiğim ve çocuklarımın kahkahalarını duyabildiğim yerdir. Sadece bir yer değil; bir histir. " (Katılımcı 1, s.93) / "Birçok katılımcı, evlerini dış tehditlerden ve ayrımcılıktan korunduklarını hissettikleri kutsal alanlar olarak tanımladı ve yaşam alanlarının duygusal ve psikolojik önemini vurguladı." (s.114).
	Tezlerden Ortak Kavramlar: Yansıma, Birikim, Kültürel Bağlılık, Duyguları Yaşatma	Tezlerden Ortak Kavramlar: Dışavurum, Yansıma, Mekân ve Ruh, Sembolik Anlam	Tezlerden Ortak Kavramlar: Bellek, Hafıza, Köken ve Geçmişe Bağlılık, Aktarım
Kültür- Mekân	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:
	1) "Yapının ortaya çıkması için rehberlik	1) "...yaşadığımız yere ait olma ve onu besleme	1)"Katılımcıların göç ederken yanlarında getirebildikleri eşyalar , yeni
			-Yuva -Rahatlık -Huzur -Güvenlik -Ait Olma -Yersizlik -İhtiyaç -Kaygı -Duygu -Sığınak -Benimseme -Kutsal alan -Yansıma -Birikim -Kültürel Bağlılık -Duyguları Yaşatma -Dışavurum -Mekân ve Ruh

<p>sağlayan ortak bir geçmişe ihtiyaç vardır.” (s.26). / “ev bir eğlence alanıydı, kısmen yaratıcı bir çıkış noktasıydı ama aynı zamanda kendini gerçekleştirme ve/veya bakım sağlamanın bir tür eğlenceli yoluydu.” (TEZ 1, s.46).</p> <p>2) “...her zaman kırmızı rengi severlerdi. Hahırlarımda kırmızı renk olmasını severim. Benim için en önemli şey evimde ülkemin bayrağının olması.” (TEZ 2, Göçmen Ariana, s.27,28) / “evimizde bayramlarda, örneğin Ramazan ayında birçok kültürel dekorasyon bulunur... ayrıca, memleketimizi hatırlatan kokularımız da var. Evimizi de memleketimizde yaptığımız gibi benzer bir tasarımla döşedik.” (TEZ 2, Göçmen Ariana ve Adil, s.27,28)</p> <p>3) Layla için evindeki nesnelere, çevresi değiştiğinde tutarlılığı temsil ediyordu; “Sanırım, o ev hissinin çoğunu, dünyanın farklı yerlerinden aldığımız bu farklı parçalara bağlıyorum”. Nesnelere, farklı yerlere dağılmış anılarını temsil ediyordu. Ona en yüksek rahatlık ve aşinalık hissinin veren şey, bu nesnelere koleksiyonu, farklı kültürlerin ve yerlerin karışımı ve harmanıdır.” (TEZ 4, s.31).</p>	<p>kavramı olarak ikamet etmenin uygulanabilirliği (TEZ 7, s.74,75)</p> <p>2) “...yer bizi şekillendirdiği ve biçimlendirdiği gibi, yer de bizim tarafımızdan oluşturulur....Ev dünyasının fizikselliği, dünyanın oluşumuna katkıda bulunan kültürel uygulamalar, anlatılar ve ritüellerle büyük ölçüde ilgilidir” (TEZ 8, Donohoe, 2014, s. 13; s.156).</p> <p>3) “...ev, iletmek istediğimiz toplumsal kimliğin bir ifadesi olarak sembolik rolü, araçlarla yansıtmaktadır.... Bu nedenle, hayatımız boyunca, bunun bilincinde olsak da olmasak da evimiz ve içindekiler kim olduğumuz hakkında çok etkili ifadelerdir.” (s.43) / “ev kültürel bir sembol ve imge, özel alanın bir temsili olarak yaşar. Bu alan ihlal edildiğinde veya elinden alındığında, içsel bir şeyi, ilkel bir şeyi tehdit eder.” (TEZ 9, s.47)</p>	<p>yerleşim yerine uyum düzeyini etkilemiştir... katılımcıların hepsi kişisel eşyalarını yanında getirmiştir. Manevi değeri olan küçük eşyalar seçeneğinde dekoratif eşyalar (biblolar, tablolar vb.) kastedilmiştir. Bu eşyaların zorunluluktan ziyade isteğe bağlı olarak getirileceği ve kişilerin yeni evlerine aidiyetlerini arttıracığı düşünülmüştür” (TEZ 12, s.76,77).</p> <p>3) “İstanbul’dan ayrılırken yanıma orayı hatırlatacak kitapları alıp özlem gideriyorum. İstanbul temalı kâğıt ağırlığı hep masamda ve görmek beni rahatlatıyor” (TEZ 13, Görüşmeci 2, s.146,147) / “Kullanıcı hem hatıra yoluyla hem de kimliğini yansıtan objeleri mekânda bulundurmaya yoluyla aidiyetini yeni göç ettiği konutta ve kentte kurmaya başlar. Yeni yaşam pratiğinde bu objeleri dahil ederek hem geride bıraktığı evinden hem de kültüründen izleri göç ettiği yeni hayatına ilişirir.” (TEZ 13, s.146)</p> <p>4) “Evimizin duvarları memleketimizden gelen dekoratif objelerle süslenmiş. Her parça bir hikâye anlatıyor ve Pakistan’dan bir parçayı günlük hayatımıza getiriyor.” (TEZ 15, Katılımcı 2, s.109) / “Hafta sonu toplantılarımızın önemli bir parçası olan geniş aile yemeklerimizi yerleştirmek için daha büyük bir mutfak tezgâhı kurmak istiyoruz. Bu, büyüdüğüm toplumsal yemek pişirme deneyimini yeniden yaratmakla ilgili.” (TEZ 15, Katılımcı 3, s.109) / “Pakistan’da uyguladığımız yemek yeme geleneklerine benzeyen, herkesin yerde oturduğu ayrı bir yemek yeme alanımız var.” (TEZ 15, Katılımcı 6, s.110)</p>	<p>-Sembolik Anlam -Bellek -Hafıza -Aktarım -Köken ve Geçmiş Bağlılık</p>
---	--	---	---

	Tezlerden Ortak Kavramlar: Bağlılık, Ait Olma, Yerle İlişki, Kişiselleştirme	Tezlerden Ortak Kavramlar: Bağlılık ve Hafıza, Duygusal Bağlanma, Ait Olma,	Tezlerden Ortak Kavramlar: Bağ ve İlişki Kurma, Sürdürme, Aitlik,	
	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	
Mekân Aidiyeti	<p>1)“yaşadığımız yer, en güçlü hissettiğimiz yer (göçmen Diana, Heidi ve Matthew, s.35). / “Ev kişinin iz bırakabileceği yerdir...ev, kişinin kendini gerçekleştirmesinin bir parçası, yaşamının bir uzantısıdır.” (TEZ 1, Göçmen Aiya, Bernard, s.36) / “mekâna ve sistemine aşına olmamak – dilini bilmemek ve nasıl yapılacağını bilmemek...” (TEZ 1, Göçmen Gabriel, s.38)</p> <p>2)“Evimizi kişiselleştiriyoruz. Evimizde, mobilya ve iç tasarım söz konusu olduğunda kişisel tercihlerimize göre dekore ediyoruz. Örneğin, İskandinav tarzının bir karışımını severiz, aynı zamanda duvarları Müslüman ifadeleriyle süslüyoruz. Bunu yapıyoruz çünkü bize geleneğimizi ve dinimizi hatırlatıyor”. (TEZ 2, Göçmen Salvio ve Iona, s.29)</p> <p>3) “Sofia, her yerde kendi tarzında evinde hissedebilmesine rağmen, birçok şekilde evde hissetmediğini de belirtiyor. Sık sık kendini "tam olarak nereye aitim” sorusuyla buluyor...” (TEZ 4, s.42)</p>	<p>1) “...filmde karakter sürgünden ve yerinden edilmekten, sadece birkaç saniyede ev ve aidiyetin ilkel görüntüsüne sıçradı...karakter evinin gürültüsünü bile nasıl özlediğini anlatmaya başlıyor ve öğleden sonra güneşinde evinde yüzen toz parçacıklarını anımsıyor.” (TEZ 7, s.73)</p> <p>2)“Beden hafızası ve yer hafızası birbirinden ayrılamaz. Yer hafızamız tam olarak beden hafızamız olduğu için ve Beden hafızamız tam olarak yer hafızamız olduğu için...” (TEZ 8, Donohoe,2014, s.7; s.75)</p> <p>3)“Bir yere derinden ait olma, kendini adama ve yaralı yerleri onarmaya yardım etme deneyimini özledim.” (TEZ 9, s.31).</p>	<p>1)“Göçmen katılımcıların mekân kullanımında kendi habitusları ve geçmişin izi sürülerek ve zihninde taşıdığı kültürleri yansıtarak bir aidiyet kurulmuştur” (TEZ 11, s.100).</p> <p>2)“...mekândaki deneyimler ve evin içinde geçirilen zaman arttıkça aidiyet güçlenmekte, yeni göçmen özneler evlere dolayısıyla da kentlere ait hissetmeye başlamaktadır.” (TEZ 13, s.139)</p> <p>3) "Bu küçük halıyı büyükannemin Khasmir'deki evinden aldım. Her üzerine bastığımda, onun hikayelerini dinleyerek geçirdiğim o öğleden sonralarına geri dönüyorum. Bu bir halıdan daha fazlası; tarihimin bir parçası, Ankara'daki evimde rahatlatıcı bir varlık." (TEZ 15, s.101) / "Yanımda getirdiğim çaydanlık Pakistan sanat eserleriyle süslenmiş. Her çay seansı memleketimdeki sohbetleri hatırlatıyor." (TEZ 15, Katılımcı 3, s.102) / "Duvarımızda Urduca yazılmış 'Ev' yazan bir hat sanatı eseri asılı. Bu, misafirlerin gördüğü ilk şey, köklerimiz ve gururumuzun bir beyanı." (TEZ 15, Katılımcı 6, s.102)</p>	<p>-Bağlılık -Bağlılık ve Hafıza -Duygusal Bağlanma -Bağ ve İlişki Kurma -Ait Olma (Aitlik) -Yerle İlişki - Kişiselleştirme</p>
Kültürel Kimlik	Tezlerden Ortak Kavramlar: Ev-Kimlik İnşası, Varoluş, Birikim, Katmanlaşma	Tezlerden Ortak Kavramlar: Benlik Gösterimi, Var Olma, Yeniden İnşa	Tezlerden Ortak Kavramlar: Öznel Varlık, Kimlik İnşası, Melez İlişki, Benlik, Var Olma, Kendileşme	<p>-Ev-Kimlik İnşası -Yeniden İnşa -Varoluş (Var Olma) -Öznel Varlık -Birikim -Katmanlaşma -Benlik Gösterimi</p>
	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	Tezlerden Örnek Alıntılar:	
	1)“Evin kişiselleştirilmesi, birinin fikirlerinin ve	1)“Dinim benim ve ailem için kimliğimiz ve hayat kurtarıcıdır.	1)“...kendisini ait hissettiği, bir kimlik aidiyeti olduğunu düşündüğü ülkeye dönmek-kendisinin “vatana dönmek”	

<p>değerlerinin bir yansıması... Bu da genellikle mobilya, dekorasyon ve ayrıca evlerdeki nesnelere ve anlamlı eşyalar aracılığıyla ifade edilerek yapılıyor” (TEZ 2, s.26). 2)“Her seferinde bir yere taşındığınızda, o yerlerden farklı "izm"ler ahrsınız ve bunlar bir şekilde kişilik metamorfozuna dönüşür, bu da kiminle konuştuğunuza, nerede olduğunuza, hangi dili konuştuğunuza ve tüm bu tür şeylere bağlı olarak değişir”. (TEZ 4, göçmen Sofia, Emily, s.37) 3) “Mila, James, John ve Thomas, hepsi düzensiz durumlarıyla ilgili zorluklara işaret ettiler, bu onların kimliklerinin bir parçası gibi görünüyordu. Ancak varlıklarını ve Malmö'deki yerlerini bulmak için çok çabalıyorlardı. İsveç'e göç ettikten sonra farklı bir aidiyet duygusuna sahip olmanın bir sonucu olarak yeni kimliklerin oluşumunda, yeni bir varoluş ve varlık bulabilecekleri şekilde şekillendirmeye çalışıyorlar” (TEZ 5, s.42).</p>	<p>Tanrımız her zaman bizi izler ve korur. Dinim olmadan var olamam.” (TEZ 6, Göçmen IRQ3, S.66) 2) “...yeni bir yere veya yeni bir eve yerleşme deneyiminde, "sıfırdan başlama" veya "yeniden başlama" fikirleri, benliğin kendini yeniden icat etme yolları olarak ortaya çıkabilir.” (TEZ 9, s.43)</p>	<p>olarak adlandırdığı ve daha önce hiç ayak basmadığı anavatanına dönüşün getirdiği farklılıkların etkisini Hacer teyzenin anlatımıyla dinlemek, aidiyet ve kimlik konularında göçün ne derece kompleks yapılanmalar oluşturabildiğini görmek için çok etkilidir.” (TEZ 14, s.149) 2) "Ankara'daki evi düşündüğümde, Pakistan geleneklerimizi yerel Türk kültürüyle harmanlayarak benzersiz bir yaşam alanı yarattığımızı hatırlıyorum." (TEZ 15, Katılımcı 1, s.111) / "Buradaki hayata uyum sağlamak, artık her ikisinin de unsurlarını içeren evi yeniden tanımlamakla ilgiliydi...Evim, çocuklarımın yaptığı her sanat eserini astığım yer, geleneksel Pakistan objelerinin yanı sıra geçmişim ve bugünümün bir karışımı." (TEZ 15, Katılımcı 6, s.112). / "Ev artık Ankara'da yarattığımız yeni anılarla tanımlanıyor; her biri geçmiş ve şimdiki yaşamlarımızın öğelerini harmanlıyor." (TEZ 15, Katılımcı 13, s.113) / "Ankara, evdir çünkü çocuklarımın büyüdüğü ve her iki kültürün de sunduğu en iyi şeyleri bir araya getirdiği yer." (TEZ 15, Katılımcı 14, s.113) / “Mülakatlardan elde edilen veriler, iç mekânların düzenlenmesinin göçmenler için yer oluşturma sürecinde kritik bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Göçmenlerin kimliklerini müzakere ettikleri, kültürel pratiklerini sürdürdükleri ve Ankara'da bir aidiyet duygusu oluşturdukları yer bu mekânlardır.” (TEZ 15, s.116).</p>	<p>-Melez İlişki -Kendileşme</p>
---	--	--	---------------------------------------

Tezlerde Ulaşılan Alt Kavramlar: Bağlam-İç Mekân İlişkisi

Çalışmada belirlenen alt kavramlarla, incelenen tezlerdeki göçmen katılımcıların söylemlerindeki anlamların paralelinde bağlamlar oluşturulmuş; bu bağlamların iç mekân tasarımıdaki rolü ve etkisi aşağıdaki tabloda verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5. Tezlerdeki verilerle oluşturulan kavramlar, bağlam- iç mekân ilişkisi(yazarlar)

KAVRAM-BAĞLAM VE MEKÂN TASARIMI İLİŞKİSİ			
Ana Kavram	Oluşturulan Ortak Alt Kavramlar	Oluşan Bağlam (Tema)	İç Mekân Tasarımı İlişkisi
Göç- Göçmen	Zorluklar / Kaygı	Şartlarla ve güçlüklerle mücadele, neler olacağını ve neler yapılabileceğini bilememe.	Yaşam alanının sana ait olup olmadığı ve evinde hissetmeme, gitme olasılığı duygusu ile mücadele etmek mekânla ilişki kurmayı engellemektedir.
	Entegrasyon / Uyum	Yaşamı sürdürebilmede ötekinin kurallarını öğrenme ve kabullenme	Yeni yaşam alanlarını oranın alışkanlıklarıyla öğrenme ve kabullenerek uyum sağlama, bir süre sonra kullanıcılara rahatlama vermektedir ve karşılıklı etkileşimi başlatmaktadır.
	Hareket(lilik)	Yer edinebilmek için sürekli aktif olma.	Yer arayışı sebebiyle veya toplum tarafından kabullenilme sürecinde mekânlar arasında sürekli bir geçicilik yaşama durumu kullanıcıya aktif rol yüklemektedir.
	Düzensizlik	Yer arayışı sebebiyle düzen kuramama	Sık mekân değiştirme veya yerleşememe durumu kullanıcıların mekânlara düzen kuramamasına neden olmaktadır.
	Kopma (Kopuş) / Yer Değiştirme	Geride bırakılan yaşamdan kopma (fiziksel ve duygusal) ve yeni bir yerde yaşam kurma çabası.	Ait olduğu yaşam alanından, önceki mekânla kurduğu ilişkiden, alışkanlıklarından ayrılmaya ve yeni, farklı mekânlara yerleşme süreci kullanıcı için sıkışmışlık, yabancılaşma, duygusal boşluk hissi verebilmektedir.
	Vatansızlık / Yersizlik	Evinin, ortak yaşam sürdürdüğü topluluğunun, yaşam alanının olmaması.	Nereye ait olduğu, hangi mekânın onun yaşam alanı olduğunu bilememe durumu, kullanıcıya mekâna yabancılaştırabilmektedir.
Ev- Barınma	Yuva / Ait Olma / Sığınak/ Kutsal alan	Ait olma hissini veren kişi ve değerlerle bir arada olma, dış etkenlere karşı korunaklı alanda olma.	Mekânların korunaklı olması ve kişisel (aile) yaşama ilişkin mahremiyeti, sınırlılıkları sağlayabilmesi, ortamın kullanıcılara özgü kılınması, kaliteli yaşam alanları oluşturmaktadır.
	Rahatlık / Huzur / Güvenlik	Tehlikelerden uzak, güvenli alanın oluşumu, kişisel rahatlığa kavuşulan alan olmasından kaynaklı huzur ortamının sağlanması.	Güvenli alan içerisinde yaşama özgürlüğünün olması, temel ihtiyaçların giderilebilmesi ve mekânların işlevsel tutumu, kullanıcılara konforlu alan sağlamaktadır.
	Yersizlik / İhtiyaç / Kaygı / Duygu	Belirli bir yere ait olmama ancak yaşamın devam etme zorunluluğunun kaygısı.	Herhangi bir yaşam alanını kendine ait hissetmeme ve duygusal karmaşıklık içerisinde mekân içerisinde bulunma.
	Benimseme	Kendi ile bütünleştirme.	Yaşam alanının kullanıcı tarafından kabul edilmesi ve kendiyle bütünleştirilmesi.
Kültür- Mekân	Yansıma /Aktarım / Birikim / Dışavurum	Yeni ve eski olanın bir araya gelmesi, bireylerin yaşamlarına özgü anlam ve değerleri aktarmak istemesi. Eski yaşamın, onların kalıntılarını dışarı vurma isteği.	Geride bırakılan ve zaman içerisinde gelişmiş yaşama ilişkin kültürel olguların, yeni yaşam alanına yansıtılması. Fiziksel mekân içerisine duygusal anlam yüklenen nesnelere yerleştirilmesi.

	Kültürel Bağlılık / Köken ve Geçmişe Bağlılık	Bir toplumun değerlerine, kültürüne, inancına, tarihine ait olarak onun bir üyesi olma. Geçmişinin, ailenin o toplumda köklenmesi ve birikime sahip olması.	Yeni yaşam alanlarına yerleşen kullanıcıların mekânla bağ oluşturabilmesinde geçmiş yaşantıya ilişkin kültürel hatırlatıcıların yer almasının aidiyeti beslediği ve güvenli alan oluşturduğu görülmektedir.
	Duyguları Yaşatma Mekân ve Ruh	Bireylerin kendi öz duyguları ve birikimli duyguları ile yaşam alanları arasında gelişen dinamik.	Mekânla kullanıcı arasında gelişen, mekânın genel atmosferine sirayet eden, mekânı kullanıcı ile yaşayan varlık haline getiren ilişkiler, mekânsal ruhu ortaya çıkartmaktadır.
	Sembolik Anlam	Bireylere birtakım durum, deneyim veya duyguları anımsatan simgeler.	Kullanıcıların kendi tarihine ilişkin anlamlar taşıyan birtakım donelerin mekâna yerleştirilmesidir.
	Bellek / Hafıza	Bireyin yaşamsal örüntüsünün sürdüğü ve birikerek toplandığı alan.	Kullanıcıların yaşamsal birikimi ve deneyiminin mekânlara nesnelere veya başka somut araçlarla yansıtılmasıdır.
Mekân Aidiyeti	Bağlılık / Hafıza / Duygusal Bağlanma / Bağ ve İlişki Kurma	Yerleşilen yeni yaşam alanları ile bağ kurabilecek ilişkilerin geliştirilmesi.	Yerleşilen mekân veya alanla ilişki kurmada, bağların gelişebilmesi için, anıların oluşması, özgür, rahat ve kişisel benimsemenin gerçekleşebilmesi gerekmektedir.
	Ait Olma (Aitlik)	Bir topluluğun, bir çevrenin, bir alanın parçası olma.	Kullanıcının kendisini mekâna ait hissetmesi yuva, güven, konfor bilincini de yükseltmektedir.
	Yerle İlişki	Bireylerin kendi alanları, çevreleri ile olumlu etkileşime girmesi.	Yeni yerleşilen mekânların bireylerin kişisel kullanımına, sınırlarına, özgür iradesi ile düzenlenmesine uygunluğu, mekân ile iletişim kurulmasını sağlamaktadır.
	Kişiselleştirme	Bireylerin kendi kimliğine, karakterine özgü verileri alanına işlemesi.	Yerleşilen mekânlar ile bağ geliştirilebilmesinde bireylerin kendilerine özgü kimliklerini yansıtabilmeleri ve mekânların kişisel alanlar haline getirilebilmesi, mekânın kullanıcı endeksli işlevsel yönelimini geliştirmektedir.
Kültürel Kimlik	Ev-Kimlik İnşası / Yeniden İnşa	Eski ve yeninin çeşitli deneyim, bilgi ve edinimlerle yeniden şekillenmesi.	Geride bırakılan yaşama ilişkin kültürel olguların, yolda edilen birikimlerin ve yeni yerleşim alanındaki topluma özgü kültürün, özelliklerin birleştirilerek yeni bir kimlik yapısının ortaya çıkması ve bunun mekâna işlenmesi kullanıcı ve mekân açısından yeni bir sentez ürün ortaya koymaktadır.
	Varoluş (Var Olma) / Öznel Varlık / Benlik Gösterimi / Kendileşme	Bireylerin varlıklarını, kendi özellikleri ile göstermesi.	Kullanıcı faktörünün mekânda kendi özellikleri ile var olması, mekânın hem fiziki hem de donatı olarak biçimlenmesinde önemli bir etkidir.
	Birikim / Katmanlaşma Melez İlişki	Geçmişe ait unsurların yeniler ile birleşerek farklı bir yapıyı ortaya çıkartması.	Geçmiş yaşama, ait olunan topluma ve coğrafyaya özgü, birikimlerini ve hatıralarını mekân ve nesnelere yardımıyla yansıtmaya, çok katmanlı bir kültür-kimlik yapısı içerisinde mekânların biçimlenmesine yardımcı olmaktadır.

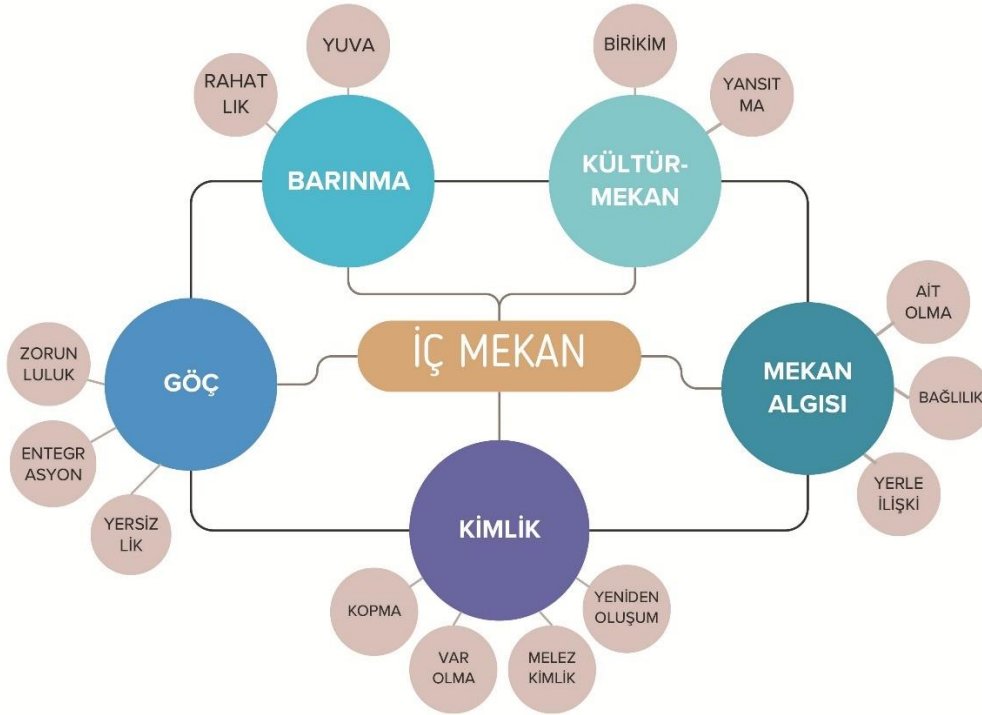
Alt kodla birleşen bağların mekân tasarımında ifade ettiği anlamların, sonraki çalışmalar için faydalı yaklaşımlar sunabileceği düşünülmektedir. Örneğin, “Göç-göçmen” ana teması üzerinden göçmen katılımcıların ifadelerine bakıldığında, özellikle “zorluklar, kaygı, düzensizlik, ihtiyaç” alt kavramlarının sıkça kullanıldığı görülmüştür (örnek bkz: Tablo 4). Bu kavramların daha derinine inildiğinde, göçmenlerin bu kelimelerle yalnızca yer değiştirmeyi, yaşam kalitesini, düzen ve kontrolü, alışkanlıkları, temel gereksinimleri ya da belirsizlikleri ifade etmeye çalışmadıkları, aynı zamanda mekânsal aidiyeti, kurdukları ilişkiyi, donanımları ve onunla özdeşleşen duygu ve birikimleri de anlatmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu durum, diğer alt kavramlar ve mekân ilişkisi

içinde benzer durumlar göstermektedir. Kısacası mekân, kişilerin yaşamsal sürecinin bir parçasıdır ve kişilerin tanıklığını yapan, izlerini yansıtan yerlerdir. Bu anlamda mekânın da bu süreçte rollerinin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla alt kavramlar-bağlam-iç mekân ilişkisi bu sebeple önemsenmektedir. Çalışmanın bu bölümünde kavram-bağlam-mekân ilişkisine bakılmış ve gelişen olgulara değinilmiştir. Göç, mimarlık-iç mimarlık disiplinlerinin dışında, birçok alanda çalışılan, yelpazesi oldukça geniş bir konudur. Bu çalışma sırasında gerek kapsama dâhil edilen tezlerde gerekse dışarıda bırakılan çalışmalarda göç olgusunun benzer kavramlarla incelendiği görülmüştür; ancak göçün mekânla ilişkisi düşünüldüğünde, bilişsel algı ve duyguyu tetikleyen farklı anlam katmanlarının da bulunduğu anlaşılmıştır. Bu durum, erişilen kavram ve bilgiler üzerinden verilmeye çalışılmıştır.

Veri tabanlarında taratılan kavramlardan ortak olan ve en sık kullanılan alt kavramlar yukarıda gruplandırılmıştır. Tezlerden edinilen alt kavramların bağlam ve iç mekân ilişkisine bakıldığında, göçmenlerin özellikle mekân aidiyeti, kimlik oluşumları, geçmiş yaşama ilişkin bellek ve hafıza faktörü, anıların yansıtılması, edinilmiş birikimler ve kültürel yatkınlık gibi kavramların ön plana çıktığı görülmüştür. Mekân-kültür ilişkisi altında toplanan bu kavramların iç mekânı önemli ölçüde etkilediği ve kullanıcı-mekân ilişkisinde bütüncül bir rol oynadığı anlaşılmıştır. Farklı veri tabanlarında ortak kavramlar üzerinden yapılan taramada, bazı alt kavramların daha sık kullanıldığı görülmüştür. Bu anlamda hepsini ortak kümede toplayan olgu ise mekân olmuştur.

Şekil 5. Alt Kodların tezlerdeki incelemelere göre kullanım sıklığının gösterimi- En büyük en yoğun kullanım olarak dizilmiştir (yazarlar)

Şekil 6. Tezlerde incelenen kavramların alt kavramlar ile birleşmesi (yazarlar)

Mekânın Fiziksel Özellikleri / Sınırlılıklar

Göçmen söylemleri ve tez yazarının analizleri ile tezlerin içerisinden fiziksel mekâna ve sınırlılıklara ilişkin alıntılar yapılmış; göçmen mekânlarına, yaşam alanlarına ilişkin mekânsal değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu bölümün amacı, göçmen mekânlarının işlevsellik ve yeterlilik bağlamında öne çıkan tasarım unsurlarını, mekânsal donatıları ve bağlantı kurulan alt kavram ilişkisini ele almaktır. Böylece fiziksel mekân özellikleri ve donatılara ilişkin öne çıkan noktalar ile göçmenlerin beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 6. Mekânın fiziksel özellikleri ve sınırlılıklarının göçmen anlatımları üzerinden ele alınması (yazarlar).

Mekânın Fiziksel Özellikleri / Sınırlılıklar (Göçmen Söylemlerine Dayanmaktadır)		
Veri Tabanları	Yeterlilik ve İşlevsellik	Donanım
Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)	<p>Göçmen Söylemi veya Tez Yazarı Analizinden Alıntılar;</p> <p>Alıntı 1: "...bizim için en önemli şey konfor ve odaları herkes için rahat olacak şekilde nasıl düzenleyip böleceğimize. Evimizdeki her oda belirli bir işlevi yerine getiriyor. Örneğin, çalışma/öğrenme odası, çocukların oyun odası ve uyku odası var. Dekorasyona ve döşemeye</p>	<p>Göçmen Söylemi veya Tez Yazarı Analizinden Alıntılar;</p> <p>Alıntı 1: "En sevdiğiniz eşyalarla döşenmiş, duvarları boyayan ve alanın düzenini yeniden tasarlayan bir</p>

	<p>başlamadan önce her zaman öncelikle odanın amacına göre başlıyorum.” (TEZ 2, Göçmen Salvio ve Iona, s.29)</p> <p>Alıntı 2: "çok minimal bir şekilde dekore edildiği" süreç göçmen evden mutludur ve evin "sadece işlevsel olması bile yeterlidir" der (TEZ 2, Göçmen Darius, s.29).</p> <p>Alıntı 3: Bir ev veya daire sahibi olmak, evi, bahçeyi, mutfağı ve alanları tasarlama fırsatı sunar ve bu da İsveç'te 'evde olma', 'rahat olma' ve 'güvende olma' hissi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. (TEZ 2, s.46)</p> <p>Alıntı 1,2,3 Öne çıkan tasarımsal unsur: İşlevsellik, yeterlilik</p> <p>Mekân Özellikleri: Konfor ve rahatlığın sağlandığı mekânsal düzenlemeler bulunmakta</p> <p>Mekân kullanımında alan yeterliliği mevcut.</p> <p>Gereksiz donanım ve dekoratif yaklaşımdan uzak, ihtiyaca yönelik, yalın tasarımlar beklenmekte.</p> <p>Mekânların kullanıcının kendi isteklerine göre organize edilebilmesi beklenmekte</p> <p>Güvenli alan oluşumlarının sağlanması, konforu etkilemekte.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Yuva, Rahatlık, Huzur, Güvenlik, Yerle İlişki, Rahatlık (Konfor), İhtiyaç, Kendileme</p> <p>Alıntı 4: “Bir apartmanda yaşadığımızda, aile yemeği yapamaz ve tüm aile üyelerimizi davet edemedik çünkü sığmıyorduk. Şimdi evimiz daha büyük olduğu için, birçok aile yemeği yedim. .kimseyi dışlamak zorunda kalmadan istediğimiz kadar misafir davet edebilirim." (Katılımcı, s.38)</p> <p>Alıntı 4 Öne çıkan tasarımsal unsur: Yeterlilik</p> <p>Mekân Özellikleri:Kullanım alanının kullanıcı sayısı ve amacı ile uyumlu olması, yaşam kalitesini etkilemekte.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Yerle İlişki, İhtiyaç, Kişiselleştirme, Kendileştirme</p> <p>Alıntı 5: İsveçli Boverketi Bokal'ı (göçmenler için hem konut hem çalışma alanı) şöyle tanımlıyor: “İkamet ve iş alanı aynı kullanıcının olasılığı için tasarlanmıştır, aynı binada yaşıyor ve çalışıyor, iki birleşik bina, yani iki birim arasında, bağlantılı oluşuyor...Alanların değerli ve verimli, esnek, kullanılabilirliğinin olması” (işlevsellik) (TEZ 3, s.8)</p> <p>Alıntı 5 Öne çıkan tasarımsal unsur: Esneklik, İşlevsellik</p> <p>Mekân Özellikleri: Birçok farklı amaca hizmet eden esnekliğe sahip alanların oluşturulması ve bu alanların işlevlerine göre organize edilmesi.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Uyum, Hareket, Katmanlaşma, İhtiyaç, bağlılık, yeniden inşa</p>	<p>mekânda uzun yıllar kalmak, İsveç'teki göçmenler için 'geçici' olma hissini etkili bir şekilde ortadan kaldırdı” (TEZ 2, s.40).</p> <p>Alıntı 2: “İsveç'teki evimizi duvar haritaları kullanarak kişiselleştirdik. İnsanlar genellikle haritalarda belirli yerleri gördüklerinde ilişki kurabiliyorlar. Bunlar, örneğin insanların ziyaret ettiği yerler gibi, tartışma konusu olabiliyor.” (TEZ 2, Göçmen Pete, s.27-28).</p> <p>Öne çıkan tasarımsal unsur: Bağlantı</p> <p>Mekân Özellikleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mekânda kullanılan donatı unsurları gereklilik olduğu gibi, mekân-kullanıcı arasında aidiyet ilişkisi, duygusal bağ oluşumu gibi dinamiklerin gelişimine de yardımcı olduğu anlaşılmaktadır.
ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)	<p>Alıntı 6: “...maddilik, mekânın fiziksel özelliklerinin ve mekândaki bedenlenmemizin tekrar tekrar kabul edilmesini yansıtır. Bedenlerimiz ve duyularımız, mekânda deneyimlediğimiz fiziksel özelliklerle bir ilişki sağlamakla kalmaz; yaşam dünyası da kısmen yerleştirmenin ve mekânın maddiliğinin bir sonucudur. (TEZ 8, s.154) / “...Yer aynı zamanda varoluş için bir gerekliliktir. Çoğu zaman, bu evrensel, bedenlenmiş deneyim, bir çevrenin-</p>	

alanın konturlarına ve sonuçlarına verilen yanıtı ve olup bitenler hakkında kendiliğinden gelişir.” (TEZ 8, s.75)

Alıntı 6 Öne çıkan tasarımsal unsur: Kullanıcı- Mekân etkileşimi

Mekân Özellikleri:

- Mekânda bulunan fiziksel çevrenin kullanıcı faktörü ile bütünleşmesi sonucunda, fiziksel çevre kullanıcı yönelim ve kullanımını, kullanıcı da mekânın donanım ve dinamiklerini değiştirmektedir.

Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Yeniden İnşa, Varoluş (Var Olma), Bağ ve İlişki Kurma, İhtiyaç, Mekanla Entegrasyon (Uyum)

Alıntı 7: “...mekânlara yarı sabit elemanlarla, küçük elemanları ekleyerek ya da odanın işlevini değiştirerek göçmenin aidiyeti ve kendilemesi gerçekleştirilmiştir” (TEZ 11, s.97)

Alıntı 8: “...bazı katılımcıların yaşam alanlarının (aile üyelerine göre) küçük olmasına rağmen memnun oldukları görülmüştür. Krokilerin incelenmesiyle şimdiki yaşamda 10 konutun yetersiz alana sahip olduğu görülmektedir, bunlardan 6 aile önceki yaşamlarında küçük alanlı konutlarda oturduğunu ifade etmiştir” (TEZ 11, Görüşme 2,5,6,7,8,9, s.88)

Alıntı 9: “...eski evimiz de çocuklar tek odada yatıyorlardı, buradaki ev eski evimize çok benziyor, oda sayısı aynı, büyüklüğü aynı ve aynı düzende olduğu için evdeki hayat tarzlarımızı aynı şekilde sürdürüyoruz ve bu konudan gayet memnunuz”. (TEZ 11, Katılımcı F., s.86)

Alıntı 10: “...Halep’teki dairemiz çok büyüktü ve odalar genişti. Evin büyük ve güzel bir avlusu vardı, ama evin ısınması ve temizlenmesi çok zordu. Artık onun gibi büyük konutta oturmayı tercih etmiyorum, küçük konut bana çok daha rahat geldi, artık kendime sosyalleşmek için bir vakit bulabilirim...”. (TEZ 11, Katılımcı D., s.86,87) /

Alıntı 11: “...Konut tasarımında, odaların ya da mutfağın dar olması, konutun küçük balkona sahip ya da hiç olmaması ve karışık tasarıma sahip olması 17 katılımcının memnun olmadıklarını ifade ettiği faktörlerdir” (TEZ 11, Görüşme1,2,4,3,5,7,9,10,13,15, s.87,88).

Alıntı 7,8,9,10,11 Öne çıkan tasarımsal unsur: Yetersiz alan, Sınırlılık, İşlev değişikliği

Mekân Özellikleri:

- Mekânların yaşam alanları yetersiz ancak göçmenlerin önceki yaşam alanlarında edinilen alışkanlıkları bu mekânları yeterli kılmıştır.

Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Entegrasyon / Uyum, Yersizlik, İhtiyaç, Benimseme, Kültürel Bağlılık

Alıntı 12: “11 katılımcının konutunda, konutun fiziksel durumunun kötü olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar, evin eski banyosu ve mutfağı, rutubetli duvarları, güneş almayan cephesi, evin banyosuz olması gibi ciddi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir” (TEZ 11, görüşme2,8, s.88)

Alıntı 13: “...konutun fiziksel nitelikleri ve kalitesi, mahremiyeti ve kullanıcının alışkanlıklarını sürdürmeye uygun olmayan tasarımı, yetersiz alan gibi faktörlere karşı katılımcılar yüksek oranda memnun değilken konutun

Alıntı 3: “Kültürden gelen depolama alışkanlığı hem mobilyalarda hem de mekanlarda rahatça gözlemlenebilmektedir. Bu alışkanlığın Yeni Mahalle’ye göç eden kişilerde devam edeceği öngörülmüştür. Katılımcıların %33’ü evlerinde depolama amaçlı kullandıkları bir mobilya ya da mekân olduğunu söylemiştir...” (TEZ 12, s.80).

Alıntı 4: “...Kimi mobilya ve eşyaların konuttaki varlığı hem kültürün hem de yaşam pratiğinin yeni göç edilen evde sürdürülmesine dair önemli örnekler oluşturur.” (TEZ 13, s.151)

Alıntı 5: “...geniş balkonda tüm aile yaz gecelerinde toplanmak, evin mutfağının geniş olması ve içinde yemek alanı oluşturmak, geniş odalar sayesinde farklı işlevli mobilya kullanabilmek, yedek eşyaları tavan arasında depolamak gibi özellikler, katılımcıların Halep halkının sosyal kültürüne dayalı alışık oldukları unsurları aradıkları göstermektedir” (TEZ 11, s.87,88)

Alıntı 6: “Evlerin iç mekânlarında kullanılan mobilyalar (yatak başlığı, dolap, tv ünitesi vb.) depolama ihtiyacına yönelik tercih edilmiştir... Nova Mahala kültüründen gelen depolama alışkanlığı

Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi (YÖKTEZ)

çevresindeki sosyal donatılar, temiz ve bakımlı çevre, ulaşım olanakları, güvenlik, yeşil alan oranı ve su kaynakları gibi farklı faktörler memnuniyeti arttırmaktadır” (TEZ 11, s.95)

Alıntı 14: “Odanın işlevini değiştiren 14 katılımcı; ferah kapalı balkonda oturma alanı yaratmak, evin 2.yatak odasının kullanıcının ihtiyaçlarına göre farklı olarak kullanmak (ofis, yemek odası, çocuk oyun odası, yatılı misafir istenmediği için boş oda olarak bırakmak), tuvaletleri depo olarak kullanmak ya da koridorda perde takarak depolama yeri oluşturmak, salonun yemek alanı kısmını 3.yatak odası olarak kullanmak gibi yeni işlevler yüklemişlerdir” (Görüşme1,4,5,6,7,9,15, s.97).

Alıntı 15: “...bugünkü evimizde her çocuğun ayrı odası var ayrıca salondan bir kısmı kopartarak çocuklara çalışma odası yaptırıldı, evde tek salonun yeterli olduğunu düşünüyoruz” (Katılımcı Y, s.102)

Alıntı 16: “...evimizin zemin katta olması sebebiyle hiç memnun değiliz, sokaktan geçenler tarafından görünüyoruz, evin güzel bahçesinden hiç faydalanamıyoruz, bahçede oturduğumuzda sanki sokakta oturuyoruz. Sürekli bahçeyi kullanmaktan kendimizi mahrum edip içeride oturarak perde kapatmak zorunda kalıyoruz...” (TEZ 11, Katılımcı J, s.88)

Alıntı 12,13,14,15,16 Öne çıkan tasarımsal unsur: Mekânda yeterlilik, mekânda ihtiyaca yönelik elverişli (kullanışsız) ve işlevsel alan kullanımı.

Mekân Özellikleri: Yaşam alanları fiziksel kullanıma elverişli içeriklere çoğunlukla sahip değildir. Mekânların nitelikleri, donanımsız özellikleri kullanıcının yaşam kalitesini fiziksel ve duygusal olarak etkilemektedir. **Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar:** Düzensizlik, İhtiyaç, Duygu, Yerle İlişki

Alıntı 17: “... (Göçmenlerin yaptığı) evlerinin iç düzeni sofalı evlere benzemektedir...Daire kapısı açıldığında girilen büyük alan hem oturma hem yemek yeme alanı hem de hol gibi çalışmaktadır. Tuvalet daire kapısı dışında konumlanmakta, banyoya da mutfaktan geçilmektedir. Yani tuvalete gitme ritüeli, köyde olduğu gibi korunmuş olduğundan, evden çıkmak gerekmektedir...tuvaletin evin dışında olması gerekliliğinden vazgeçilememiş, çünkü bellekte başka bir bilgi bulunmamaktadır. Meliha Ş. “tuvaletleri hep daire dışına yaptık, merdivene ya da arka boşluğa, tuvalet içeride olmaz” der (TEZ 14, s.151).

Alıntı 18: “Yazın çocuklara ait bir oda var. Kışları iki odada soba olduğu için, babaanne ve dede bir odada, bu oda aynı zamanda mutfak ve içeride kuzine soba var. Anne babanın odasında kışın çocuklar da uyuyor. Isınılmak için mazotlu soba vardı... Ödevleri sonradan yapılan odada yapıyordum, 3. odada. Çok soğuk olursa anne babanın odasında çalışılırdı. Ayrı oda gibi bir kavram yoktu” (TEZ 14, Katılımcı Meliha Ş., Ek-1, s. 187)

Alıntı 19: “...Mekânsal olarak çocuklar dâhil ailede herkesin kendi alanı var ve bu herkesin kendini ifade etmesine fırsat veriyor. Güvenlik endişesi yok, evin etrafı da oldukça doğal bir bitki örtüsüne sahip; bu da evde vakit

Yenimahalle’de devam etmektedir” (TEZ 12, s.88).

Öne çıkan tasarımsal unsur: Mekân-Kullanım alışkanlıkları

Mekân Özellikleri:

- Mekânlarda donatı ve depolama alışkanlıklarında kültür önemli bir etkidir.

Bağlantı Kurulan Alt

Kavramlar: Yuva, Ait Olma, Yansıma, Kültürel Bağlılık, Kişiselleştirme

Alıntı 7: “Katılımcıların büyük bir kısmının, konutun ısıtılmasından memnun kaldıkları görülmüştür. Buradaki konutlarda, ısınmada ve mutfakta kullanılan doğal gaz sisteminin eski yaşamlarına göre çok daha kolay olduğu ifade edilmiştir... iç Mekânın konfor düzeyi artmıştır” (TEZ 11, s.92)

Alıntı 8: “...Mahremiyeti sağlamak amacıyla 10 katılımcı; açık mutfaklı konutlarda, bu açık duvarı kalın perdeyle ya da paravanla kapatmak, yatma bölümünü diğer bölümden ayırmak için perde takmak, yatak odasına kanepeler yerleştirerek misafir gelince yedek oturma alanı temin etmek, zemin katta oturan ailenin evin ana girişini tamamen kapatıp bahçe girişini kullanmak gibi çözümler gerçekleştirmiştir” (Görüşme8,9,10,11,13, s.97).

Alıntı 9: “Anne baba odasında kitaplık, karyola ve hamamlık vardı. 3. Odada masa vardı. Anne baba odasında masa yoktu. Sonradan masa alınsa da yemek orada yenmezdi ama derslerimi orada yapardım. Yemek hep yer sofrasından yenirdi.” (Katılımcı Meliha Ş., Ek-1, s. 187)

Alıntı 10: “Evin içini düzmek, koltuk almak yemek masası almak. Yer döşemesi Bulgaristan’da Toprak ya da

geçirmeyi teşvik ediyor ve aidiyeti güçlendiriyor” (TEZ 13, Görüşmecı 7, s.142,143)

Alıntı 20: “Evimiz taş evdi, çatısı kiremit kaplıydı. Tabanları parke döşeliydi. Eski tip hamam vardı. Gideri yoktu. İçine küvet (büyük leğen) koyup banyomuzu yapardık. Ayrı mutfak yoktu. Yemekler odun sobasında (kuzine) yapılırdı. Aynı zamanda ısınmamızda aynı sobaylaıydı.” (TEZ 14, Katılımcı Özcan Ş., Ek-2, s.205)

Alıntı 17,18,19,20 Öne çıkan tasarımsal unsur: Esnek-Kültürel Kullanım, Kopuk işlev-mekân ilişkisi, donanım yetersizliğı

Mekân Özellikleri: Alan kullanımı ve mekân organizasyonunda kültürel etkiler devam etmektedir. Mekânlar arası yaşam alışkanlıkları esnek özellikler göstermektedir.

Yaşam alanlarında donanım eksikliği yaşam kalitesini düşürmektedir.

Bağılantı Kurulan Alt Kavramlar: Kültürel Bağlılık, Köken ve Geçmişe Bağlılık, Bellek Hafıza, ihtiyaç, Güvenlik

Alıntı 21: "Oturma odamızı Pakistan'daki ailemin evinin açık avlusunu taklit edecek şekilde düzenledim. Toplandığımız, yemek yediğimiz ve misafir ağırladığımız yer burası. Bu küçük Ankara apartmanında bile geleneklerimizi canlı tutuyoruz." (TEZ 15, Katılımcı 1, s.109)

Alıntı 22: "Pakistan'da olduğu gibi her oda için ayrı banyolar isterdim." (TEZ 15, Katılımcı 15, s.110)

Alıntı 21, 22 Öne çıkan tasarımsal unsur: Yeterlilik

Mekân Özellikleri: Kültürel dinamikler ve yaşam pratiklerinde alışkanlıkların öne çıktığı görülmektedir.

Bağılantı Kurulan Alt Kavramlar: Kültürel Bağlılık

Genel olarak, mekânın fiziksel özelliklerinde göçmen söylemlerine göre öne çıkan önemli noktalar ve beklentiler şunlardır;

- Fiziksel mekâna ait teknik ve işlevsel donanımın, alan kullanımının yeterliliğı ve güvenli oluşu,
- Temel ihtiyaçları karşılayan standartlara sahip olunması,
- Bireysel aktarıma imkân vermesi, kişiselleştirilebilmesi,
- Mekânsal sınırlılıkta rahat ve konforlu bir organizasyonun yapılabilmesi, esnek ve işlevsel yaşam alanlarının, donatı unsurlarının bulunabilmesi,
- Kültürel unsurların, alışkanlıkların, yaşam pratiklerinin mekâna eklenebilmesidir.

DEĞERLENDİRME

Bununla birlikte, bu başlık altında veri tabanlarında incelenen tezler arasında bir karşılaştırma yapmak mümkün olmuştur. Fiziksel mekâna ilişkin NDLTD’de incelenen tezlerde çoğunlukla alanlar yeterli bulunurken, mekân kullanım ve donatılarının işlevselliğı, alan kullanımının kullanıcı odaklı organizelere ve esnekliğe uygun olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, mekânların yaşam alanının güvenliğinin konfor ve rahatlığı etkilediğı sonucu çıkmıştır. NDLTD’deki tezlerde göçmenlerin ortak ve benzer ifadelerine göre, mekânın çeşitli kullanıcı müdahaleleri ile değiştirilebiliyor olması ve göçmenlerin kendi eşyalarını ekleyebiliyor olmaları geçicilik hissini ortadan kaldırmaktadır (Bkz: Örnek Tez 2). PQDT’de incelenen tezlerde ise katılımcılar, genel olarak NDLTD’de veya YÖKTEZ’de olduğu gibi fiziksel mekânın özellikleri veya sınırlılıklarına, işlevselliğine doğrudan değinmemişlerdir. PQDT’de daha çok kullanıcı ve mekânın birbirleri üzerindeki rolü hakkında ifadelerde buldukları görülmüştür.

tahtaydı. Burada önce marley sonra parke oldu. Orada duvarlar kireçti, burada ise boya vardı. Şehirlerde ise daha çok duvar kâğıdı vardı. Tuvalet ve banyonun içeride ve düzgün olması burada en güzel şeylerden biriydi.” (TEZ 14, Fatma M., Ek-1, s.202)

Öne çıkan tasarımsal unsur:

Mekân Özellikleri:

- Mekânlardaki fiziksel yetersizlik donatı-eşya kullanımını, alan organizasyonunu etkilemiştir.
- Temel ihtiyaca yönelik yeterlilikler ise (ısıtma, tuvalet gibi) mekânsal memnuniyeti arttırmıştır.

Bağılantı Kurulan Alt Kavramlar:

Benimseme, Yerle İlişki, İhtiyaç, Uyum

Ayrıca, donatı unsurları ile ilgili açık bir söylem ifade etmemişlerdir. Bu durumun temel sebebinin, tez yazarlarının katılımcı göçmenlere yönelttiği soruların tam olarak bu ifadeleri karşılamıyor olmasından kaynaklandığı söylenebilir. YÖKTEZ'deki tezlerde ise katılımcıların çoğunlukla alan-mekân, fiziksel kullanım şartları ve iç mekân donanım yetersizliklerinden bahsettikleri görülmüştür. Bu durumun yaşam kalitesini etkilediği vurgulanmıştır. Kimi katılımcılar ise alan yeterliliği ve mekânsal donatılardan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar genel olarak güvenli yaşam ve çevresel imkânların yeterliliğinden memnuniyetlerini bildirmişlerdir. Bununla birlikte, YÖKTEZ'deki katılımcıların diğer veri tabanlarındaki tezlerde yer alan katılımcılara göre kültürel ve mekânsal alışkanlıklarını, eşyalarını yaşam alanlarına daha yüksek oranda yansıttıkları görülmüştür. Kültürel bağlılıklarını mekânsal düzlemde devam ettirmektedirler.

Mekân-Kültürel Kimlik ve Mekân Aidiyeti İlişkisi

Göçmen söylemleri ve tez yazarının analizleri ile tezlerin içerisinden mekânın kültürel yapısı ve kullanıcı mekânı arasında gelişen aidiyet ilişkisini ele alan alıntılar yapılmış; göçmenlerin duygusal ve bilişsel algısı ön planda tutularak mekân üzerinden değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu bölümün amacı, göçmenlerin kültürel ve kimlikli bağlarının mekâna nasıl yansıdığı, bunun mekânsal aidiyet üzerinde nasıl bir etkisinin olduğu ve bağlantı kurulan alt kavram ilişkisinin anlaşılmasını istenmesidir. Mekân, kültürel kimlik ve aidiyet ilişkisinde öne çıkan noktalar ile göçmenlerin beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada bu başlık altında, veri tabanlarında incelenen tezler arasında bir karşılaştırma yapmak mümkün olmuştur. Mekâna ilişkin NDLTD'de göçmenlerin kendi kimlikli özelliklerini, geçmiş bağlantı ve birikimlerini mekâna aktardıkları, ayrıca mekân düzenlemelerinde kültürel etkilerin hissedilebildiği görülmüştür. Bu durum, kullanıcıların mekânla ilişki kurarak aidiyetlerini artırmalarını sağlamaktadır. PQDT'de ve YÖKTEZ'de incelenen tezlerde de aidiyet-bağ ilişkisine vurgu yapan ifadeler yer almaktadır. Bu anlamda, her üç veri tabanındaki tezlerde de mekânsal kültür, yansımalar, alışkanlık ve aidiyet ilişkilerinin paralel sonuçlar verdiği söylenebilir.

YÖKTEZ'de genel olarak göçmenlerin ifadelerinden açık bir şekilde mekân-kültür ilişkisinin önemsendiği ve yeni yerleşim mekânlarına taşındıkları anlaşılmıştır. Kullanıcıların geçmiş yaşamlarına özgü kültürel öğeleri ve alışkanlıkları, mekânlarına anlam katan bir bellek unsuru olarak yansıttıkları görülmüştür. Her üç veri tabanında da tezlerdeki göçmen söylemleri karşılaştırıldığında, kültürel hatırlatıcılar ve sürdürülen alışkanlıkların mekâna aktarılmasının göçmenlere evlerinde hissettirdiği sonucuna varılmıştır. Bu durum, göçmenlerde bir taraftan güven ve rahatlama sağlarken, diğer taraftan göçmenlerin yeni mekânlarına bağlanmalarına ve ortamlarına uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. NDLTD ve YÖKTEZ veri tabanlarında bağlantı kurulan alt kavramlar birbiriyle benzerdir.

Tablo 7. Mekânın kültürel kimlik ve aidiyet bağlamında göçmen söylemleri üzerinden ele alınmasının gösterimi(yazarlar)

Mekân-Kültürel Kimlik / Mekân-Aidiyet İlişkisi (Göçmen Söylemlerine Dayanmaktadır)		
Veri Tabanları	Kültürel Kimliğin Mekâna Yansıması	Mekân Aidiyeti-Bağ
Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)	<p>Alıntı 1: “Salvio ve Iona, Müslüman dini ve kültürel geçmişlerini evlerinde sentezleyerek, odaları konfor ve işleve göre özelleştirerek “kişisel kimliklerini koruyorlar” (TEZ 2, s.29)</p> <p>Alıntı 2: “Katılımcı Eloy, evini birçok yönden kişiselleştirdi. Guatemala'dan renkli el sanatları var...Mimari açıdan Guatemala'daki bir eve benzeyen bir İsveç evinin mümkün olmadığını,</p>	<p>Alıntı 1: “Daina, eski eviyle bağdaştırdığı ev duygusunu yeniden yaratamadı. Yeni ortamında yerel topluluk, etkinliklerin miktarı ve çeşitliliği yoktu, bu da aidiyet duygusunu etkiledi” (TEZ 1, s.37,38).</p> <p>Alıntı 2: “...Mary, başlangıçta mekanını kişiselleştirmek istemediğini söylüyor. Ancak zaman geçtikçe, kökleriyle bağ kurma ihtiyacı hissetmiş” (TEZ 2, s.29)</p>

	<p>ancak evin içi, kültürel bağlantısını istediği kadar yansıtabileceğini söylüyor" (TEZ 2, s.27)</p> <p>Alıntı 3: "Theresa mekanını göçmen geçmişini yansıtan eşyalarla kişiselleştirmeyi seviyor. Şöyle yanıtıyor: "Dağınıklığı sevmiyorum, bu yüzden minimallik en iyisi. Mekanıma hayat verdiğini düşündüğüm memleketimden birkaç eşyam var...Katılımcı Zabi ise, "Afgan halıları ve perdeler ve Afgan şiltesi gibi mobilyalar" kullandığını söyledi" (TEZ 2, s.29)</p> <p>Öne çıkan tasarımsal unsur: Kullanıcı kimliği ve mekân ilişkisi</p> <p>Özellikler: Kullanıcı özelliklerine göre kişiselleştirilmiş ve geçmiş bağlantıları ile ilişki kurabilen donatıların mekâna yansıtılması, kullanıcıların mekânla iletişim kurmasına yardımcı olmaktadır.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Ev-Kimlik İnşası, Varoluş (Var Olma), Birikim, Yerle İlişki, Hafıza, Bellek, Yansıma, Aktarım, Dışavurum, Kültürel Bağlılık, Kişiselleştirme</p>	<p>Alıntı 3: "İyi ve güvenli bir ortamda barış içinde ve olumlu bir şekilde gelişebileceğimiz, güvende hissettiğimiz yer." (TEZ 2, Göçmen Salvio ve Iona, s.27)</p> <p>Alıntı 4: "Layla için ebeveynlerin paylaştığı sevgi ve her zaman çaldıkları bir şey olan Arap ve Meksika müziği, "evinde hissetmesini" sağlıyor. Ayrıca kültürel kimliğini yemekle ilişkilendirdi, "ebeveynlerimin hiçbiri Arap değil ama, mesela, ev tadında olan şey dendiğinde, Arap yemeği geliyor"(TEZ 4, s.31)</p> <p>Öne çıkan tasarımsal unsur: Kişiselleştirme</p> <p>Özellikler: Göçmenlerin yaşam alanlarını kendi geçmiş birikimlerine, kültürel özelliklerine göre düzenlemeleri, mekân aidiyetini arttırmaktadır ve bu kullanıcı açısından bir ihtiyaç gibi karşımıza çıkmaktadır.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Ait olma, Köken ve Geçmişe Bağlılık, Duygusal Bağlanma, Öznel Varlık</p>
<p>ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)</p>	<p>-</p>	<p>"...aidiyet ve bağ oluşumunda dış dünyayla ve mekân duygusuyla olan ilişkileri fark etmemiz önemlidir" (TEZ 9, s.39).</p> <p>Öne çıkan tasarımsal unsur: Çevre-mekân ilişkisi ve denge</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Ait olma, Entegrasyon, Uyum</p>
<p>Yüksek Öğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Tez Merkezi (YÖKTEZ)</p>	<p>Alıntı 4: "Odalarımızdan birini, günlük ritüellerimiz ve dini uygulamalarımızı sürdürmek için önemli olan kible duvarı ile tamamlanmış bir ibadet odasına dönüştürdüm." (TEZ 15, Katılımcı 4, s.109)</p> <p>Alıntı 5: "Mutfağın, kültürümüzün merkezi bir parçası olan yemek pişirme etrafında büyük aile toplantılarına olanak verecek şekilde açık olarak tasarlanmasını istedim." (TEZ 15, Katılımcı 5, s.110)</p> <p>"Balkonumuz, Karaçi'deki akşamları ailenin bir araya geldiği verandaları anımsatan bir salıncakla donatılmış." (TEZ 15, Katılımcı 7, s.110)</p> <p>Alıntı 6: "Evimizde geleneksel jharokha tarzı pencereler var ve atalarımın evindekileri taklit etmek için burada özel olarak yapılmasını istedim." (TEZ 15, Katılımcı 10, s.110)</p> <p>Alıntı 7: "Salonumuza, Pakistanlı evlerde rahatlatıcı bir oturma seçeneği için yaygın bir özellik olan büyük, süslü bir jhoola (salıncak) koymak istiyoruz." (TEZ 15, Katılımcı 11, s.110)</p> <p>Alıntı 8: "Yataklarımız ve kanepelerimiz Pakistan tasarımına özgü parlak, canlı kumaşlarla</p>	<p>Alıntı 5: "...Geçici yaşamdan dolayı odaların mobilyasının fazla eksik olduğu, özellikle çocuk odası içinde üst yere koyulan kıyafetten başka bir şey olmadığı gözlenmiştir; ".....Sürekli taşınmaktan çok yorulduk, her seferinde yerleştikten sonra ev sahibi acil bir durumdan dolayı bizi evden taşınmak zorunda bırakıyor, İstanbul'a geleli 4 yıl oldu, bu oturduğumuz beşinci ya da altıncı daire oluyor sanırım tam hatırlayamıyorum.....kalıcı bir yere yerleşmemizin hayalini kuruyorum, başka bir isteğim yok artık....." (TEZ 11, Katılımcı P, s.99)</p> <p>Alıntı 6: "Göçmenlerin yeni mekânda aidiyetlerini sağlayan davranış; mekânı kendilemedir; göçmenler kendi kimliklerini gerçekleştirmek ve ihtiyaçları sağlamak amacıyla bulunduğu mekânı biçimlendirmektedir. Tez kapsamında konut ölçeğinde göçmenin kısmi ya da yarı sabit elemanları ile oynayarak konutun bazı öğelerinin işlevlerini değiştirerek yeni mekânda aidiyet duygularını güçlendirdiği görülmüştür. Katılımcıların çoğu, bulunduğu konutlarda mekânı biçimlendirmişken, küçük bir grubun</p>

üretiliyor, bu da evi canlı ve renkli tutuyor." (TEZ 15, Katılımcı 14, s.110)

Alıntı 9: Duvarları maviye boyadık, bu sadece mekânı güzelleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda bana Pakistan'ı hatırlatıyor." (TEZ 15, Katılımcı 13, s.110)

Alıntı 10: "Dairemizin duvarlarından birini geleneksel Pakistan renkleriyle boyadık. Bunu kendim yaptım. Kendimi bu desenler ve renklerle çevrelemek benim için önemli." (TEZ 15, Katılımcı 5, s.117)

Alıntı 11: "Evim memleketimden gelen el sanatlarıyla dolu. Her parça bir hikâye anlatıyor ve Pakistan'dan bir parçayı buradaki günlük hayatımıza getiriyor" (TEZ 15, Katılımcı, s.118).

Alıntı 12: "Peşaver ve Keşmir gibi bölgelerden gelen ve genellikle oturma odalarının merkez parçası olarak kullanılan geleneksel el dokuması halılar ve kilimler, yalnızca dekor değil, aynı zamanda memleketlerinin manzaralarını ve zanaatkarlığını anımsatır; "Swati halımın üzerinde her yürüdüğümde, evimi hatırlıyorum." (TEZ 15, Katılımcı 3, s.122)

Alıntı 13: "Yemek masamızda her zaman teyzemin işlediği bir yolluk bulunur." (TEZ 15, Katılımcı 13, s.103)

Alıntı 14: "Pakistan çay kültürü yanımızda taşıdığımız bir şeydir. Burada, her zaman misafirler için hazır bir çaydanlık bulundururum, evimizde komşularımızla paylaştığımız çayı anımsatır." (TEZ 15, Katılımcı 9, s.106)

Alıntı 15: "Pakistan'da, genellikle büyük tabakları paylaşarak yerde yemek yedik. Yemek âdetlerimizi ve getirdiği yakınlığı sürdürmek için özel toplantılarda bu geleneği sürdürüyoruz." (TEZ 15, Katılımcı 12, s.106)

Alıntı 16: "Oturma odama, yanımda getirdiğim geleneksel bir Pakistan halısı koydum. Her baktığımda, bana büyükannemin evini hatırlatıyor. Sadece bir dekor parçası değil, Ankara'da kim olduğumu tanımlamaya devam eden tarihimin bir parçası." (TEZ 15, Katılımcı 3, s.115)

Alıntı 17: "Bu seramikler evimin Pakistan toprağıyla olan bağlantısıdır ve mekânımızı Multan'ın renkleriyle aydınlatır" (TEZ 15, Katılımcı 9, s.122,123)

Öne çıkan tasarımsal unsur: Mekân gelişiminde kültür etkeni
Özellikler:

geçicilik duygusuyla hiçbir biçimlendirme yapmadığı gözlemlenmiş; bu durum mekânsal bir aidiyet kuramadıkları ile açıklanmıştır" (TEZ 11, s.110)

Alıntı 7: "Bazı katılımcıların da yeni toplumda kültürleşerek, bazı mekân olgularını önceki yaşamlarına göre farklı mekân algısıyla, farklı bir şekilde kullandıkları görülmüştür. Bu farklı kullanım şekli sayesinde göçmenin farklı bir şekilde yeni mekânda aidiyeti kurabildiği söylenebilir" (TEZ 11, s.111)

Alıntı 8: "Hem anı objeleri hem de bireylerin gündelik hayatlarında sıkça kullandıkları kültürel objeler kullanıcısını yansıtmaya başlar ve böylelikle obje ile kullanıcı arasında bir bağ oluşur. Bu bağ, evdeki objeler, eşyalar ve mobilyalar açısından düşünüldüğünde hareket halindeki yeni-göçmenin eve aidiyetini tanımlayan bir unsura dönüşür" (TEZ 13, s.145)

Alıntı 9: "...objelerin hikayesi olması bu objelerin yansımalar tasarımı özelliğini de beraberinde getirmektedir. Hatıra objeleri bireyde güvenlik ve hatırlama sonucunda "evinde hissetme" ve "evindelik" kavramlarını yaşatma potansiyeline sahiptir. Bu yolla anıları taşımak geçmişteki evi bugüne taşımının bir yolu olarak karşımıza çıkar. Birey, tektipleşmiş konut mekânına geride bıraktığı anıyırttan ve kendinden izler taşıyarak mekânı kişiselleştirir ve aidiyetini güçlendirir. Eşyalar artık mekân ve kullanıcı arasında güvenlik, rahatlık ve tanıdıklık inşa eden birer köprü görevini görmektedir. (TEZ 13, s.147)

Alıntı 10: "Babaannemden kalan konsol ve masanın mutlaka bu evde olmasını istedim. Onun dışında yine eşimin babaannesinin dokuduğu halılarımız, kullandığım mutfak eşyalarım, kitaplarımız bu eve geldiğinde memleketten dostum, akrabam gelmiş gibi hissettim. Eşyalar taşınırken bir anda oradaki ev buradaki ev ile kopyala yapıştır gibi oldu ve bu bir günde buranın ev olmasına, aidiyet ve evde duygusal tatmin hissetmeye yetti" (TEZ 13, Görüşmecisi 4, s.149)

Öne çıkan tasarımsal unsur: İşlevsel değişim, Mekân-Bağ oluşumu

Özellikler:

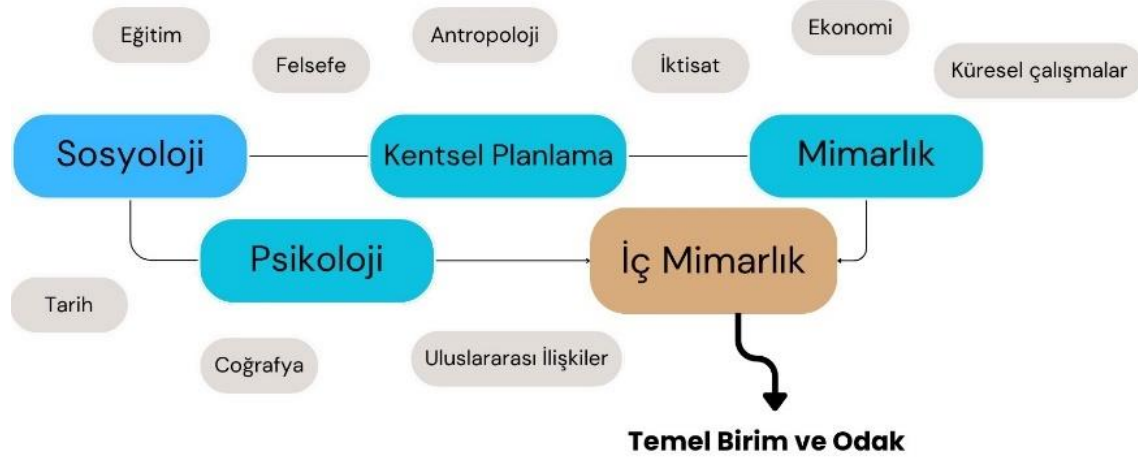
Göçmenlerin yeni yerleştikleri mekânlarda aidiyet olgusunu geliştirebilmelerinde kültürel alışkanlıkları kullanmaları, mekanlarını buna göre organize etmeleri,

	<ul style="list-style-type: none"> • Kimliksel değerlere bağlılık ve mekânsal düzenlemelerin birleşimi, mekân tasarımını ve kullanıcı algısını değiştirmektedir. • Mekânları kullanıcılar bellek olarak kullanmışlar, anlam yüklemişlerdir. • Geçmiş bağlantılarını mekân aracılığıyla yaşatma kullanıcıların evinde hissetmesine neden olmaktadır. Böylece rahatlama ve güven duygusu gelişmektedir. <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Ev-Kimlik İnşası, Birikim, Hafıza, Bellek, Yansıma, Aktarım, Dışavurum, Kültürel Bağlılık, Kişiselleştirme, Yuva, Rahatlık, Huzur, Güvenlik, Köken ve Geçmiş Bağlılık, Duyguları Yaşatma</p>	<p>tanıdık simgeler kullanmalarının önemli olduğu anlaşılmaktadır. Her göçmenin kendi birikimi, değerleri ve kültürüne göre de mekânla bağı geliştiren, yuva ilişkisini kuran mekânsal öğelerin, işlevsel alışkanlıkların değişebildiği görülmektedir.</p> <p>Bağlantı Kurulan Alt Kavramlar: Yuva, Ait Olma, Sığınak, Kutsal alan, Duygu, Huzur, Aktarım, Dışavurum, Kültürel Bağlılık, Köken ve Geçmiş Bağlılık, Duyguları Yaşatma, Mekân ve Ruh, Sembolik Anlam, Bellek, Kişiselleştirme, Öznel Varlık, Melez İlişk</p>
Değerlendirme	<p>Genel olarak, mekân-kültürel kimlik ve aidiyet ilişkisinde, göçmen söylemlerine göre öne çıkan önemli noktalar ve beklentiler şunlardır; Göçmenler mekânla bağ oluşturmada kültürel kimliklerini kullanmaktadırlar. Mekânda aidiyet hissini besleyen öğelerin ise mekâna yansıyan somut eşyalar olduğu görülmektedir. Göçmenler kendi kültürel özellikleri, yaşam alışkanlıklarına göre mekânların kullanımındaki birtakım işlevsel biçimlenişini değiştirmektedirler. Kullanım alışkanlıkları donatı-eşya faktörüne büyük ölçüde etki etmektedir. Bazı göçmenler eşyaların yardımıyla kendisini mekânla bütünleştirmekte ve geçmişteki evine benzetmektedir.</p>	

Tez İncelemelerinin Değerlendirilmesi

Göç, mekân, kültürel kimlik ve mekân aidiyeti arasındaki ilişkinin mekâna yansıyan etkilerinin araştırıldığı çalışmada, veri tabanlarında bulunan tezler üzerinden kavramsal bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada, seçilen tezlerdeki katılımcı göçmenlerin ifade ettikleri konu bağlamındaki söylemlerine odaklanılmıştır. Bu söylemlerden mekân tasarımını etkileyebileceği düşünülen alt kavramlar elde edilmiştir (yukarıda bu kavramlar verilmiştir). Kavram, bağlam ve iç mekân ilişkisi düşünüldüğünde, çalışmada bir örüntü kurulmaya çalışıldığından da bahsedilebilmektedir. Veri tabanlarından elde edilen tezlerde farklı göçmen gruplarıyla (165'ten fazla) yapılmış görüşmelerin olması ve hepsinin farklı ülkelerde bulunması, farklı kimlikteki birçok katılımcı üzerinden çalışmaya bakma imkânı sağlamıştır. Bu durumun çalışmayı zenginleştirdiği söylenebilmektedir. Tezlerdeki göçmen ifadelerinden mekânın yeterlilik ve sınırlılıkları, mekân organizasyonu, donatı ve donanım araçları gibi hem fiziksel mekâna ilişkin hem de kültürel kimliği yansıtan unsurların mekâna yansıtılması, kültürel alışkanlıkların ve eşyaların mekânda kullanılması gibi mekân bağı ve aidiyetini artıran özelliklere ilişkin bilgiler elde edilebilmiştir. Bu bilgiler, değerlendirmeleriyle birlikte üst bölümlerde paylaşılmıştır.

GÖÇ-MEKAN-KÜLTÜR

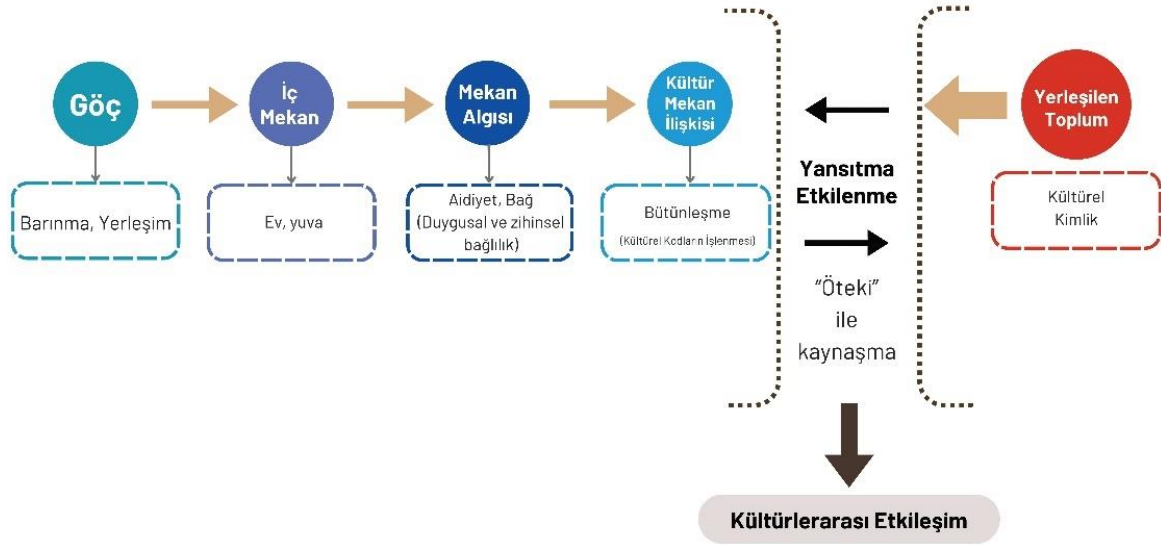

Şekil 7. Kavramların ilişkili olduğu ve kesiştiği disiplinler (yazarlar)

Göç-göçmen ve aidiyet-bağ-kimlik-kültür-mekân olgusu, anlam ve araştırma katmanlarının yoğunluğu ve çeşitliliği ile birçok disiplinin kapsam alanına giren disiplinler arası bir konu olarak kabul edilmektedir (Uslu Ak, 2021, s. 1751; Sert, 2016, s. 508). Üç veri tabanı üzerinden konu kapsamında yapılan taramalarda, özellikle sosyoloji, psikoloji, kentsel planlama, uluslararası ilişkiler, felsefe, etnik ve göç çalışmaları, eğitim, tarih ve coğrafya gibi alanların yaklaşım geliştirdiği görülmüştür. Ancak göç olgusunun doğrudan barınma, mekân ve mekân tasarımı ile olan ilişkisi düşünüldüğünde, mimarlık ve iç mimarlık disiplininin rakamsal yansımalarının oldukça az olduğu, özellikle iç mimarlık disiplininin oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmiştir. Bu durum, çalışma sırasında fark edilen bir durumdur. Göç çalışmalarının iç mimarlık disiplinde sayı ve yaklaşım geliştirme açısından somut verilerle nerede durduğunun araştırılması başka çalışmalara kalmıştır.

Göç, Kültürel-Kimlik ve Mekân İlişkisi

Göç kavramı, insan, yaşam ve mekân örüntüsünün normalden farklı bir ortamda yeniden kurgulanmasını sağlayan, fiziksel, ekonomik ve ekolojik yönleriyle sürece dahil olan, birey veya grupların sosyal yaşamını, öznel varlıklarını, kimliklerini etkileyen ve kültürel pratiklerini büyük oranda değişime uğratabilen önemli bir olgudur. Ayrıca göç, “insanların fiziksel olarak yer değiştirmesinin ötesinde birtakım mesleklerin, üretim ve tüketim alışkanlıklarının, mesken tiplerinin, gündelik yaşam pratiklerinin de değişimine neden olmaktadır” (Demir, 2022, s. 132-135). Bu anlamda göçmenlerin ait oldukları ve yetiştikleri toplum dışında var olma çabaları, kültürel değerlerinin bastırılması, kimlik bütünlüklerinin zedelenmesi ve toplumsal uyum sorununu da ortaya çıkarmaktadır.

Şekil 8. Anahtar kelimelerin kavram ilişkisi şeması(yazarlar)

Yukarıda oluşturulan bağlam ilişkisinde, özellikle temel alınan kavramların kendi içinde alt kavramlara bölüldüğü görülmektedir. Her iki toplumda da kabullenme ve uyum sürecine girildikten sonra, bir yansıtma ve etkilenme sürecinin başladığı gözlemlenmektedir. Böylece, iki taraf için öteki olan toplumla kaynaşma durumu, kültürlerarası etkileşimi ortaya çıkarmaktadır.

Barınma İhtiyacı ve Kabullenme

İnsanın fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve yaşamını güvenli bir şekilde sürdürebilmesi için “barınma” en temel gerekliliktir. Bu bağlamda fiziksel mekân, bireylerin duygusal ve davranışlarıyla ilgili anlamlı ve önemli çıkarımlar yapılmasına yardımcı olmaktadır. Barınma genel olarak, bir yandan dış etkenlerden korunmayı sağlarken diğer taraftan yuva kavramı ile özdeşleştirilmektedir. Bu kavram, yüzyıllar içerisinde evrimleşerek şekil değiştirmiş olsa da ana fonksiyonunu, yani ihtiyaç duyulan en temel konfor koşullarını korumuştur (Çakır, 2022).

Göçmenlerin yeni yaşam alanlarında iki şekilde kabullenme sürecini geçirdikleri söylenebilmektedir. Birincisi temel gereksinimleri sağlaması ve güvenli olması sebebiyle benimsenmesidir. Karataş ve Duyan (2021, s. 5484)’a göre ise, “yerleşilen toplumun değerlerine, yaşamsal işleyişine saygı duyulması, rahatsızlık vermeden hayati faaliyetlerin devam ettirilmesiyle oluşan kabullenmedir”. Kabullenme ve uyum kavramı benzerlikler gösterse de bu kavramlar arasında niteliksel farklılıkların bulunduğu görülmektedir. Bu anlamda en önemli farklılığın “kültürel alt yapı” olduğu söylenebilmektedir. Kültürel alt yapı iki toplumunun birbiri ile aynı özellikler göstermesi durumunda olumlu anlamda uyumun oluşmasını, dolayısıyla kabullenme sürecinin gelişmesini sağlamaktadır.

Mekân Aidiyeti, Bağ ve Kimlik Bütünlüğü: Mekânla Etkileşim

Kişiler hem buldukları mekânın koşulları ve özelliklerine göre hem de barındıkları toplumla ilişki kurarak bağ oluşturmaktadırlar. Öztürk ve Halaç (2022, s. 434)’a göre, aidiyet kavramı, “bireylerin fiziksel, davranışsal, deneyimsel ve duygusal olarak mekânlar ile kurdukları etkileşim olarak tanımlanabilmektedir”. Bu bağlamda mekân aidiyeti ise, kişilerin fiziksel ortamı deneyimlemesi sonucunda, algılar yardımıyla, çevresine karşı gelişen bağı olarak açıklanabilmektedir (Tuan, 1974; Williams ve Vaske, 2003; Doğan ve Tokol, 2023). Sayısız anlam katmaları ile biçimlenen mekân, bireylerin birikimlerini, geçmişe dair kültürel kimliğini aktarabildikleri yaşam alanlarına dönüştüklerinde, aidiyet hissini besleyen güvenli ve sağlıklı

ortamlar oluşturmaktadır. Göç ise, bu anlamlı ilişki bütününe önemli ölçüde zarar verebilecek bir unsurdur.

Göç, bireylerle birlikte onların değer ve birikimlerinin de yer değiştirmesine neden olmaktadır (Özer, 2004, s. 11). Böylece birey ve toplumun anlam dünyasının da değişim ve dönüşüm yaşadığı, terk edilen ve yeni yerleşilen mekânların da süreçten etkilendiği söylenebilmektedir (Ekici ve Tuncel, 2014, s. 10). Ait olduğu toplum ve mekândan ayrılan bireyler yeni çevrelerinde kendi yaşam alışkanlıklarından farklı özelliklerle karşılaşmaktadırlar. Tutum ve davranışlar, inanç ve düşünce yapısı gibi farklılıkların bulunduğu yeni çevre, kişilerin yabancılaştırılmasına neden olmaktadır ve bu çevre içerisinde tutunmaya, hayatta kalmaya çalışan bireyler, yerleştikleri mekânlarına da bu kaygıyı taşımaktadırlar. Duygu ve algı yoluyla gelişen aidiyet kavramında, kullanıcıların mekânla bağlarının güçlenmesinde sosyal ve kültürel sürekliliğin önemli olacağı düşünülmektedir (Öztürk ve Halaç, 2022, s. 435; Chagel ve Gültekin, 2023). Bu bağlamda mekânsal aidiyet kavramı ele alındığında yerleşilen toplumla kültürel veya sosyal, ortak bağların oluşabilmesi karşılıklı etkileşimi mümkün kılmaktadır. Farklı yapılarla sahip çevrelerin “birbirlerine karşı geliştirdikleri duygusal bağ” veya “değerlerin belirli bir ortamda yakınlık kurma derecesi” aidiyet kavramını beslemektedir (Low ve Altman, 1992; Hidalgo ve Hernandez, 2001; Moore ve Scott, 2003). Mekânsal aidiyet kavramı yapılan çalışmalarda çoğunlukla yere bağlılık (işlevsel aidiyet) ve yer kimliği (duygusal aidiyet) olarak araştırılmıştır. Toplum ve bireylerin belirli alan ve mekânlarda karşılıklı etkileşimi, ortak paylaşımların yaşanması ve ortak hafızanın şekillenmesi aidiyet hissini güçlendirmektedir (Kyle, Graefe ve Manning, 2005).

Mekân- kullanıcı arasında gelişen ve dönüşen bir ilişkinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu anlamda Geçkili (2015), mekânın aidiyete olan etkisini “müdahale kapasitesi” ile açıklamakta ve bunu basit bir önerme ile sunmaktadır; “kişi mekâna müdahale ettiğinde mekân da kişiye müdahale eder ve aralarında bir iletişim oluşur. Bu iletişim zamanla mekânsal aidiyet haline evrilir” (Geçkili, 2015). Mekânın kendisinde bulunan ve bireyler tarafından algılanan, kullanıma sunulan özellikler, Geçkili'nin (2015) söylemine göre mekânı hem üretici hem de özne olarak konumlandırmaktadır. Ancak kullanıcı bu özelliklere müdahalelerde bulunarak mekânla bağ oluşturmaktadır. Böylece mekânla kullanıcı arasında gelişen etkileşim mekânsal aidiyeti ortaya çıkartmaktadır. Mekânda aidiyet hissini güçlendiren bir başka unsur ise zamandır. Kullanıcıların mekânda geçirmiş oldukları süre ve bu sürede hem mekânı kendi öznel istekleri ve alışkanlıklarına göre şekillendirmeye başlamaları, hem de mekân içerisinde duyuşal çağrışımları tetikleyen anıların, tanıdıklığın, paylaşımların birikmesinin aidiyet duygusunu geliştirdiği düşünülmektedir (Gürani, 2022; Akçay, 2025). Örneğin bir bireyin yaşam alanında ona tanıdık gelen renk, koku, ses gibi görsel veya işitsel unsurlar, his ve anıların canlanması sağlamaktadır, böylece amigdalanın ürettiği olumlu duygu ile birey, bu alanın kendisine ait olduğu hissetmektedir (Akçay, 2025). Bu durum kullanıcı-mekân arasında duyuşal bir bağ oluşturmaktadır. Mekânda aidiyet oluşumunun geliştigi, güven ve rahatlık hissini sağlanması ile gözlemlenebilmektedir. Ayrıca mekân-kullanıcı arasında gelişen bağ duygusunun bireylerin hem fiziksel hem de psikolojik sağlığı üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. Kullanıcıların çeşitli donatılar, düzen, kültürel-simgesel öğeler, renk, doku gibi araçlarla mekâna anlam yüklemeleri ve böylece yaşam alanlarını kendileştirmeleri aidiyet duygusunu beslemektedir. Bir mekânın yalnızca fiziksel öğelerden oluşması ve kullanıcı faktörünün mekâna dâhil olmamasının ise, içerisinde barınan bireyle mekân arasında gelişecek aitlik duygusunu engelleyerek, geçici, yabancı ve soğuk hissettirdiği anlaşılmaktadır (Akçay, 2025). Göç bağlamında mekânsal aidiyet kavramı bu noktada birçok şey ifade etmektedir. Yeni yaşam alanlarına yerleşen bireyler, kendi özelliklerine ve tanıdıklık hissine ulaşamadıklarından kendi hikâyelerini yansıtan unsurlardan ve köklerinden kopmuş hissedebilmektedirler. Özellikle yaşam alanında uzun zaman geçirildiği halde bu durum değişmiyorsa bireylerin kişilik, kimlik ve benlik algıları zedelenebilmektedir. Bununla birlikte göçmenlere misafir olarak davranılması ve geçici konuklar olduklarının hatırlatılması da onların mekânla bağ kurmalarını engellemektedir. “Göç edenler hem fiziki hem de yaşamsal öğeleri

geri de bıraksalar da sahip oldukları toplumsal pratikleri bellek aracılığıyla muhafaza etmektedirler” (Ulubay ve Önal, 2022). “Göçmenler ait oldukları coğrafyaya dair en küçük bir anıya dahi sarılarak varlıklarına, kimliklerine dair esasları korumak istemektedirler” (Ulubay ve Önal, 2022, s. 269; Stelaku, 2007).

Erdönmez ve Akı (2005) mekânın “insanın insanla, insanın nesneyle ve nesnenin nesneyle olan aralıklarının, uzaklıklarının ve ilişkilerinin üç boyutlu bir anlatımı” olduğunu ifade etmişlerdir. Kimlik ise, bireyleri, diğerlerinden ayıran, farklı nitelik ve özelliklere sahip olan bir bütün olarak düşünülebilmektedir (Erdönmez ve Akı, 2005, s. 67-87; Aygenç, 2020, s. 26). Kimliğin, toplum veya bireylerin kendilerine has özelliklerini, özgünlüklerini ifade etmesi gibi mekânların fiziksel ve organize yapısından oluşan karakterize yapısı da mekânın kimliğini oluşturması açısından önemlidir. Dolayısıyla mekânın ve bireyin kimliği birbirlerini etkileyerek biçimlenirler. Mekânların, plan tipolojisi, konumu, işlevselliği, sınırlılıkları, yeterliliği, ışığı, donatılarıyla sahip olduğu kendine özgü kimliği, bireylerin öz kimlikleri ile birleşerek yeniden anlam kazanmaktadır. Bu anlamda şekillenen ve yeni gelişmelere açık olan, aralıklarla değişime ihtiyaç duyan mekân kimliği, bir anlamda bireyin öz kimliğinin yansımaları da temsil etmektedir (Polat ve Birsal, 2006, s. 57-67). Aygenç (2020), Bıyıklıoğlu’nun (2011) ifadelerinden beslenerek, mekânı konut perspektifinde şöyle değerlendirmiştir; insanın günlük yaşam rutinleri ve deneyimleri, konut ve konut yakın çevresinde meydana gelen tüm durumlar ‘mekân kimliğini’ belirlemektedir (Aygenç, 2020, s. 26; Bıyıklıoğlu, 2011). Bütün bu bileşenler bir araya geldiğinde mekân aidiyetini şekillendiren unsurların, hem mekânın fiziksel yapısına ait özelliklerden hem de kullanıcının kendine özgü özelliklerinden, etkileşim ve paylaşım sonucunda oluşan bağ olarak bahsedebilmek mümkün gözükmektedir.

Kültürel Kimlik ve İç Mekâna Yansımaları

Kültür, 18. Yüzyıldan itibaren inanç, davranış ve düşünce temelinde biçimlenerek felsefe, sosyoloji, psikoloji, antropoloji vb. birçok alanda araştırılan önemli bir kavramdır ve yaşayan, aktarılan ve gelişen bir olgu olarak da karşımıza çıkmaktadır (Dikeçligil, 1994, s. 39; Arslantaş, 2008, s. 106). Kültürel kimlik kavramına baktığımızda ise, önceleri kimlik ve kültür olarak ayrı ayrı farklı disiplinler tarafından ele alınsa da zamanla bütünleşmeye başladığı izlenmektedir. Bu durum bir taraftan sosyal ve psikolojik temelli olup algı ve duyularla ilişkilendirilebilirken diğer taraftan fiziksel bağlamda mekânla özdeşleştirilebilmektedir (Bilgiseven, 1995, s. 18-19). Güvenç (1997) ise, bu durumu kimlik kavramının insanın kendisini kimle özdeşleştirdiği ve nasıl algıladığına bağlı olarak şekillendiğini belirtmiştir (Güvenç, 1997, s. 8).

Proshansky vd. (1983), “İnsan-Mekân ilişkisi” kuramında, mekân ve insan arasında gelişen duygusal bağın oluşmasında kimliği önemli bir etken olarak açıklamıştır. Kurama göre kimlik ve mekân bütüncül gelişmektedir ve mekân, yalnızca fiziksel bir çevre olmaktan uzaktır. Öyle ki kimliğin gelişiminde önemli bir role sahiptir (Proshansky vd., 1983). Kültürel kimlik ve mekân ilişkisine Lefebvre (2023) ise “toplumsal inşacılık” kuramıyla yaklaşmış ve mekânı zihinsel ve kültürel olarak da inşa ettiğimizi belirtmiştir (Lefebvre, 2023). Bu söylemler üzerinden mekânın ve bireyin bütünleşik bir gelişim sergilediği, etkileşim halinde olduğu ve yaşamsal olguların katılımıyla beslendiği düşüncesi desteklenmektedir. Ayrıca, göç-mekân-kültür ve kimlik ilişkisine baktığımızda; kültürün, kişilerle taşınabilen bir olgu olduğunu, geride bırakılan mekânlarda izlerinin kaldığını, yeni yerleşilen mekânlara ise üstüne katılarak yansıtıldığını, geçmişle yeniye birleştiren yeni bir kimlik oluşumunu inşa ettiğini söyleyebilmekteyiz.

Mekânın içeriğini yaşam biçimi, davranışlar, inançlar, kültürel değerler oluşturmaktadır. Kültürün gelişmesi, değişmesi mekân anlayışı ve algısını da dönüştürmektedir (Özdemir, 2011, s. 63; Dalbay, 2024). Bireyler yaşadıkları mekânları, belirli değerler ışığında hissederek bağlanmakta ve birtakım mekânsal değişkenler üzerinden duygularıyla yoğurarak tanımlamaktadırlar (Göregenli ve Karakuş, 2014, s. 105).

Bireylerin başlangıçta kendi kimliklerine özgü verileri yaşam alanlarına aktarabildikleri söylenememektedir, bundaki en önemli sebep ise sosyal ve çevresel kabul sürecidir. Proshansky'in (1978) yer kimliğinde bahsettiği gibi, "fiziksel dünyayla ve başka insanlarla ilişkilerdeki tercih, beklenti ve duygular, yerin ve kişinin kimliğini birleştiren karmaşık bir örüntüdür" (Proshansky, 1978, s. 147-170). Göç eden kişilerin yaşam alanlarını benimsemesi, bağ kurabilmeleri ve kabullenmeleri, alt kültür konumundan yeni kimlik yaratımına geçebilmeleri, kültürel varlıklarını yaşam alanlarına aktarabilmeleri ile mümkün olmaktadır. İki toplum arasında farklılıkların bulunması, mekânsal anlam ve pratiklerin değişkenliği aidiyet hissini zorlaştırırsa da karşılıklı etkileşim sonucunda benzerliklerin kurulmaya başlanmasıyla kimlik oluşturma süreci de gelişmektedir. Bu anlamda "yeni sınırların belirlenmesi, yeni yaşam alanlarına ortak kültür öğelerinin de sığdırılmaya başlanması, konumlarına ilişkin verilerin değişmesi süreci ifade etmektedir" (Işık, 1994, s. 27).

"Kendilik ve var olma duygusunun oluşması, kültürel kimliğin tanımlandığı mekânlara karşı gelişen algılama ve ilişkilerin politik doğası anlaşıldığında mümkün olmaktadır" (Manzo, 2003). Göçmenlerin kültürel yapısı ve aktarımıyla yerleşilen toplumun kültürel yapısı bir araya geldiğinde başlayan kaynaşma sonucunda etkileşim süreci tetiklenmektedir (Dirimeşe ve Emre, 2022). Bu durum zamanla ortak ve bireysel mekânlara da yansiyarak varlığını kabul ettirmektedir. Yukarıdaki etkileşim şeması bu süreci birey-toplum-mekân-kültür kavramları üzerinden ele alarak bütünleştirmekte ve değerlendirmektedir.

Tartışma

Bu çalışmada, yaşam alanlarından zorunlu veya isteyerek göç eden bireylerin yeni yaşam mekânlarına uyum sağlayarak aidiyet geliştirebilmelerinde kültürel kimliğin rolü ve mekâna nasıl yansıdığı araştırılmıştır. Çalışma kavramsal olarak ele alınmış ve içerik analizi yöntemiyle göçmen görüşmelerine dayanan tez çalışmaları üzerinden geliştirilmiştir. Bu yöntemin izlenmesinde iki neden etkili olmuştur: Farklı ülkelerde birçok farklı etnik grubun kültürel kimlik ve mekânsal yansımaları üzerine ifadelerini dinleyerek fikir sahibi olabilmek ve bu ifadelerden ortak alt kavramlar oluşturabilmektir. Böylece mekân tasarımı hakkında yeni kavramlar üzerinden farklı bakış açıları geliştirilebilmesi için yeni bir yaklaşım sunulmak istenmiştir. Göçmen ifadelerinden beş başlık altında ortak kavramlar bir araya toplanarak gruplandırılmış ve iç mekân tasarımı ile ilişkilendirilmiştir (Bk. Tablo 5). Bu kavramların mekân tasarımına ilişkin hangi noktada dikkate alınması gerektiği ise şu şekilde önerilmektedir:

Tablo 8. Alt kavramların gruplandırılması ve mekân tasarımında kullanım önerileri(yazarlar)

• Göç-göçmen başlığının gruplanması ve tasarımdaki yeri
1.Grup
Kavramlar: Zorluklar, Kaygı / Entegrasyon, Uyum
İç Mekân İlişkisi: Mekânda donanım, kaliteli ve kullanışlı (kolaylaştırıcı-yönlendirici-erişilebilir) yaşam alanı oluşturma
Tasarım Çözümü:
<ul style="list-style-type: none"> Her nesnenin bir yerinin olduğu, düzen kurmayı kolaylaştıran çok amaçlı depolama alanları raflı-dolaplı sistemler oluşturma ayrıca, yemek yeme, dinlenme, uyuma alanlarının belirlenmesi. Donatıların işlevlerinin yerleşim alanı içerisinde belirginleştirilmesi ve sınırların netleştirilmesi (aydınlatma düzeyleri, mobilyaların konumları ve yönlerinin düzenlenmesi gibi) Kullanıcının mekânı anlamasını ve okuyabilmesini kolaylaştıran obje ve mobilyaların mekâna yerleştirilmesi.

- Günlük yaşam alışkanlıklarına rutinler ekleyerek mekâna adapte olunmasına yardımcı olmak için okuma köşesi, çay köşesi gibi mikro alanlar, kaçış köşeleri kurgulamak. Çekirdek alan oluşturma, güveni yükselterek bağlılık hissi geliştireceğinden kaygıyı da azaltacaktır.
- Mekânda sıcak ve yumuşak renk geçişleri, minimum kontrast etkiler ve soft dokular (pamuk, keten gibi), ayrıca ayarlanabilir ışık sistemleri kullanmak kaygıyı azaltacaktır.
- Ekonomik koşulları gözetererek, çok işlevli basit kullanılabilir modüler mobilya ve eşyalar yerleştirmek.
- Oturma bölümlerinden kapının rahat görünebilir olması güvenlik hissini yükseltecektir.

2.Grup

Kavramlar: Hareketlilik / Düzensizlik / Kopma, Yer Değiştirme

İç Mekân İlişkisi: Mekânda esnek ancak kontrollü ortam oluşturma.

Tasarım Çözümü:

- Yeni yaşam tarzında mekânda sıklıkla işlev değişikliği yaşanacağından esnek oturma düzenlerinin ve dönüşebilen modüler mobilyaların (hareketli kanepeler, L biçimli modüllü koltuklar, puflar, çalışma-yemek masası) bulunması.
- Kullanıcının kültürel kimliğine özgü hatırlatıcı nesnelere yerleştirebileceği veya dekore edebileceği bir köşenin veya rafın bulunması (askılı sistemler olabilir). Bu durum geçicilik hissini azaltacaktır.
- Görsel karmaşayı azaltan (kablo, aksesuar vb.), dağınıklığı toparlayan ve mekandaki duvar bütünlüğünü sağlayan kapaklı depolama araçlarının, panel sistemlerinin, mobil çalışma araçlarının kullanılması.
- Yoğun eşya kullanımından kaçınılarak organize, akışkan sirkülasyon alanlarının oluşturulması.

- **Ev-Barınma başlığının gruplanması ve tasarımıdaki yeri**

3.Grup

Kavramlar: Yuva, Ait olma, Sığınak, Kutsal Alan, Rahatlık, Huzur, Güvenlik, Benimseme

İç Mekân İlişkisi: Kullanıcıyı fiziksel özelliklerle ortamın güvenli olduğuna, onun alanı olduğuna ikna etme ve konfor alanı geliştirme.

Tasarım Çözümü:

- Mekân içerisinde renk tonlamaları, kumaş seçimleri (perde, koltuk, halı gibi), rahatlatıcı sıcak tonlarda ve seviyede aydınlatma araçlarının (lokal aydınlatma; abajur, duvar aplikleri vb.) seçimleri, sakinleştirici ve tanıdık bir atmosfer yaratarak, güven hissini yükseltmesini sağlayacaktır. Ayrıca köşeli, kapsayıcı mobilya türleri ve yerleşimi de sarımsılık hissini besleyerek huzurlu hissettirecektir.
- Kültürel objelerin, renklerin, desenlerin mekân içerisindeki görünürlüğü yuva bilincini destekleyeceğinden önemlidir. Mekân içerisinde çeşitli alanlara serpiştirilmesi aidiyeti beslemektedir. Ayrıca kullanıcının mekânda kendini temsil eden semboller barındırması yuva-ev kavramının, bütünleşmesini sağlamaktadır.
- Mekânın fotoğraflar, motifler, kültür-modern birleşimli dekorlar aracılığıyla kişiselleştirilmesi, ibadet-meditasyon alanları gibi kişisel alanların oluşturulması evin benimsenmesine yardımcı olacaktır.

4.Grup

Kavramlar: Yersizlik, İhtiyaç, Duygu

İç Mekân İlişkisi: Kullanıcının içerisinde bulunduğu karmaşık duygulardan uzaklaşması için mekânın fonksiyonuna yönelmesini sağlama (Mekâna iyileştirici rol yüklemesi)

Tasarım Çözümü:

- Kullanıcının kendisine ilişkin izleri olmadığı alanlar belirsiz-hissiz etkiler bırakabilmektedir. Bu anlamda mekânın akışını belirleyen (halı, zemin karoları, mobilya geçişleri ve düzeni) mobilya kullanımları önemlidir. Ayrıca mekânda temalara ilişkin konumlandırılmış-yaratılmış odak noktaları da (izleme alanı, yemek yeme alanı, hobi alanı, balkon gibi) belirginlik hissini destekleyecektir. Bu durum tanımlı işlev alanları oluşturacağından “yer-mekân” hissini de güçlendirecektir.
- Yersizlik hissini ortadan kaldıran yeni ve eskiye dair anı duvarı, hatıra rafları ve hafıza katmanları oluşturulması, köklenme hissini geliştirmektedir. Duyusal eksiklik hissi veren ruhsuz mekanlar kullanıcı psikolojisini etkilemektedir.

- **Kültür-Mekân başlığının gruplanması ve tasarımdaki yeri**

5.Grup

Kavramlar: Yansıma, Aktarım, Birikim, Dışavurum, Duyguları Yaşatma, Mekân ve Ruh

İç Mekân İlişkisi: Kullanıcının mekânı özelleştirmesine izin vermek için ortam oluşturma. Örneğin donatı unsurları ekleme, dekoratif müdahalelerde bulunabilme, kapalı-açık duvar yaratımları ile alan tanıma gibi. Kullanıcının mekâna kimliğini yansıtması ayrıca kültürel sürekliliği sağlaması.

Tasarım Çözümü:

- Bireysel veya kültürel kimliğin yansıtılmasında mekân ve tasarım öğeleri aracı rol üstlenmektedir. Özellikle kültürel alışkanlıklar mekân algısının kişilere göre uyarlanmasını sağlamaktadır. Bu durumun yeni mekanlarda sürdürülebilmesi kullanıcıların mekanla bağını güçlendirmektedir. Örnek; yerde yemek yeme alışkanlığı için katlanabilir esnek modüller, geniş minderler, yerden yükseltilmiş sehpa-sofya biçimli platformlar, geleneksel sunum tepsilerinin kullanılması.
- Objelerin formları, duvar panoları, bezemeli unsurlar, renkler, geçmiş yaşamı yeni mekâna dahil ederek canlandıran nitelikte seçilebilmesi.
- Kültürel değerler, gelenek ve ritüeller devam ettirilerek, mekân içerisinde geçmiş bellek yaşatılabilmektedir. Ritüelize edilmiş yemek yeme alanı veya boşluklar, misafir ağırlamaya özgü kültürel köşeler ve ikram dolapları, yerel ürünlerin kullanıldığı yemek yeme-oturma çevresi eşyaları buna örnek verilebilmektedir.

6.Grup

Kavramlar: Kültürel Bağlılık, Köken ve Geçmişe Bağlılık, Bellek, Hafıza, Sembolik Anlam

İç Mekân İlişkisi: Kullanıcıların kendi kimliklerine, anılarına ilişkin verileri mekâna taşımalarına yardımcı olan yaklaşımlarda bulunma (nesnelerin mekâna yerleştirilmesi dışında, kullanıcı kültürüne, alışkanlıklarına uyum sağlayabilen ancak yeni toplumdan da kabul göreceği sınırlılıklar belirleyebilme; mahremiyet uygunluğu için esnek kullanımlı donatılar, iç-dış mekân ilişkisinde örtük-açık kullanımlar gibi)

Tasarım Çözümü:

- Eski ve yeni kültürler arasında bağlantı oluşturabilecek hibrit alanların veya donatıların kurgulanması. Kültürel pişirme araçlarının modern mutfığa yerleştirilmesi veya koltuğa etnik desenli yastık-kırlentlerin yerleştirilmesi gibi uygulamalar, kültürel kimliğin mekânda görsel ve işlevsel olarak deneyimlenmesini sağlamaktadır.
- Mekanlarda, dar-açık alanlarda mahremiyet algısının sağlanabilmesi için kapalı-geçirgen özellikte çeşitli paravan sistemlerinin veya raylı bölücü tekstil (perde gibi) sistemlerinin kullanımı esneklik yaratabilmektedir. Bu sistemler kısıtlı mekanları tanımlı hale getirmek için de kullanılabilir (örneğin misafir bölümünü ayırma, dinlenme-oturma alanını ayırma gibi).
- Ev içerisinde oluşturulan geleneksel özellikte oturma-rahatlama bölümleri de yapıcı bir işleve sahiptir (örneğin sedir, alçak masa, tatami, şilteli minder kullanımı gibi). Ayrıca modernize ürünler veya bölgenin yerel unsurlarıyla birleştirilerek yeni mekânsal ürünler de ortaya koyulabilir. Bu durum kültürel uyumu hızlandıracaktır.
- İç mekânda yerel bitkilerin, kültürel peyzaj ürünleriyle birleştirilmesi de çeşitlilik sunarak geçmiş bağlar ve yaşanan ortam arasında köprüler oluşturmaktadır.
- Köken, bireyin kültürel kimliğini mekâna aktarmasına yardım ederken; geçmişe bağlılık, hatıraların, geleneklerin, kültürel değerlerin yaşatılarak mekâna taşınmasını sağlamaktadır. Örneğin kemer, niş, ahşap kapaklar gibi geleneksel yapı elemanlarının yeniden yorumlanması veya sembolik malzemelerin modern araçlarla işlevlendirilmesi (örneğin ahşap bir kapının sehpa veya duvar panosuna dönüştürülmesi, pencere doğramasının ayna çerçevesine evrilmesi gibi) kültürel belleğin yaşatılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

- **Mekân-Aidiyet başlığının gruplanması ve tasarımdaki yeri**

7.Grup

Kavramlar: Bağ ve İlişki Kurma / Duygusal Bağlanma, Ait Olma / Kişiselleştirme / Yerle İlişki Kurma

İç Mekân İlişkisi: Mekânın kullanıcıya uygun hale getirilmesi, mekândan beklentilerin karşılanabilmesi için mekânsal düzenlemelerin yapılması ve kullanıcının mekânsal deneyiminin iyileştirilmesi, böylece kullanıcının mekâna ait hissetmesinin sağlanması

Tasarım Çözümü:

- Mekânda kullanıcının kültürel kökenine vurgu yapan belirgin geleneksel unsurların yer alması (el sanatına özgü işlerin sergilenmesi, kültürel motif, desen ve bezemeler veya duvar kompozisyonlarının oluşturulması gibi), sembolik ifadeleri olan renklerin (nazar rengi, toprak-bereket renkleri) kullanılması, kültürel değerlere ilişkin sembolik anlamlar taşımakta ve kullanıcıyı mekâna bağlamaktadır.
- Mekânın kullanıcıyla ilişki kurmasını sağlayan düzenlemeler önemlidir. Bu düzenlemelerde doğal yapıtlı ürünler-unsurlar (ahşap dokulu mobilyalar-raflar, bitkiler gibi) da faydalı olmaktadır.
- Kişisel tercihlerin ön planda tutulduğu mekânı yeniden düzenleyen esnek eşyaların ortama katılımı ve doğal-kültürel veya ailesel bağlamı anımsatan malzemelerin-dokuların (ahşap, kil, taş gibi) tercih edilmesi, kullanıcının mekanla ilişki kurmasına ve duygusal bağ oluşturmaya katkıda bulunabilmektedir.
- Mekânda kullanıcının sınırlandırma ve kontrol etme imkanının olması, sahiplenme güdüsünü arttıracaktır.

- **Kültürel Kimlik başlığının gruplanması ve tasarımdaki yeri**

8.Grup

Kavramlar: Ev-Kimlik İnşası, Yeniden Oluşum / Var Olma, Öznel Varlık / Benlik Gösterimi / Kendileşme,

Birikim / Katmanlaşma / Melez Kimlik

İç Mekân İlişkisi: Kullanıcının yeni yaşam alanında, kendi öznel varlığını da katarak yenileşmesine, çoklu kullanım ile mekânın olanak tanınması. Örneğin kullanım alışkanlığı, donatısal değişkenler, mekânlar arası organize gibi farklılık oluşturabilen unsurlara karşı kullanım kolaylığı oluşturularak, kullanıcının yeni ortama alışmasının sağlanması ayrıca esnek kullanım ile kullanıcının da alışkanlıklarını mekâna yansıtabilmesi.

Tasarım Çözümü:

- Açık veya kapalı mutfağın yeniden yapılandırılabilmesi, odalar arası ilişkinin değişkenlikleri veya depolama alışkanlıklarına göre mekânsal düzenlemelerin değiştirilebilmesi veya balkon kullanımının değiştirilebilmesi gibi.
 - Modüler ve kültürel donatılar aracılığıyla esnek kullanım alanlarının oluşturulması.
 - Farklı doku, renk ve objelerle hazırlanmış karma motiflerin, materyallerin harmanlanarak dekorasyon ürünlerine dönüştürülmesi ve mekâna döşenmesi.
 - Alışıl gelmişin dışında yeni donelerle farklı doku katmanları, eşya ve renklerin kullanılması.
 - İhtiyaca yönelik fonksiyonel düzenlemeler yapılması. Örneğin duvara toplanabilen masa sistemleri, gizli depolama alanlarının oluşturulması (yatak altı saklama alanı, duvarla bütünleşik ergonomik yükseklikte raflı sistemler), hafif tabureler, dar alan mobilyaları.
 - Bireyin işlev ve amacına yönelik kişisel alan tasarımlarının yapılması (Kaçış bölgesi oluşturma, cam önü sedirli bölüm, çalışma alanı gibi).
-

Alt kavramlar, kullanıcı-mekân arasındaki örüntüyü anlamamız açısından geliştirici görülmektedir. Kullanıcı, yaşadığı veya yeni edindiği mekândan bağımsız; mekân ise kullanıcısından ilişkisiz düşünülemez. Bu bağlamda alt kavramlar, mekân tasarımında bize nasıl yardımcı olabilir, ne gibi iyileştirmelere katkıda bulunabilir, bunun üzerine teorik bir perspektif geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma, bu anlamda yalnızca işin başlangıç kısmını oluşturmakta ve bir kapı aralamaya çalışmaktadır. Kod ve kavramlar oluşturularak, bunların nasıl uygulanabilir çözümlere dönüşebileceğinin araştırılıp geliştirilmesi ve alan çalışması veya yeni üretilecek örnek mekân çizimleri üzerinden ele alınması gibi üretimlerin ortaya konulması, bu çalışmanın bir sonraki aşaması, bir sonraki çalışma konusu olarak görülmektedir. Bu anlamda, bu çalışmanın yeni araştırmalara ve mekân tasarımlarında iyileştirici geliştirmelere katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın kavramsal arka plan araştırması ve tezlerin incelenmesi sırasında hem konu ile ilişkili görülen hem de konu dışında kaldığı için çok fazla açılarak derinleştirilmeyen iki durum fark edilmiştir:

3. Göç-mekân ilişkisi bağlamında iç mimarlık disiplininin en önemli parçası olan iç mekân tasarımına ilişkin sınırlı yaklaşımın bulunması.
4. Göç-mekân ilişkisi üzerine yoğunlaşan çalışmaların genel olarak alan çalışması yapmaması ve nitelikli eserlerde kullanılan yöntemlerin çoğunlukla anket, görüşme ve röportajlar üzerinden ilerlemesidir.

İlk durum, üç farklı veri tabanı üzerinden manuel olarak yapılan araştırma sonucunda elde edilmiştir. Tarama yapılan veri tabanlarında, verileri sayısal olarak analiz eden nicel bir ortam bulunmadığından grafiksel veya istatistiksel bir anlatım sunusu ile söylem desteklenememiştir. Göç-mekân ilişkisine dair taratılan anahtar kelimeler sonucunda toplamda 9111 teze ulaşılmıştır; ancak bunlar (başlık ve özet olarak) ele alındığında 187 tanesi iç mekân ile ilişki bulmuştur. Bu tezlerden yalnızca 28 tanesi mimarlık-iç mimarlık disiplinine ait çalışmalardır. Bu çalışmalar arasında alan araştırması içerikli çalışma ise yok denilebilecek kadar azdır. Ulaşılan 28 tezin 19 tanesine YÖKTEZ'de erişilmiştir (16 mimarlık, 3 iç mimarlık). Diğer veri tabanlarında çıkan verilere göre Türkiye'de göç-mekân bağlamında mimarlık-iç mimarlık alanlarında daha fazla tez çalışmasının yapılmasının en önemli sebebinin Türkiye'de yoğun göç dalgalarının yaşanıyor olmasına bağlı olduğu belirtilmiştir. Göç-mekân ilişki odağında gelişen iç mekân tasarımına ait sınırlı yaklaşımın bulunması

düşüncesine hem sayısal olarak çok az rakamla karşılaştırılması hem de incelenen tezlerde tez yazarlarının da benzer ifadelerde bulunması neticesinde varılmıştır. Bununla birlikte ülkeler ve okullar arası dağılımda mimarlık-iç mimarlık bölümlerinin sayıca çok olmaması, göç konusunun gündem yoğunluğu olarak ülkeler arasında farklılık göstermesi veya iç mekân tasarımı bağlamında ilgi çekici farklı konuların başı çekmesi gibi nedenler de sıralanabilmektedir. Ancak bunlar yorumsal ve daha çok sezgisel yaklaşımlardır. Daha net söylemler için somut verilerin ortaya koyulduğu çalışmalara ihtiyaç vardır. Bahsedilen bu konu, çalışma sırasında karşılaşılan bir durumun değerlendirmesidir ve çalışmanın asıl konusunu oluşturmadığı için devamı sonraki çalışmalara bırakılmıştır.

İkinci duruma ise, veri tabanları üzerinden yapılan araştırmada, göç-mekân ilişkisine dair çalışılan tezlerin çok azının alan çalışması ile bağlantılı araştırmalar yaptığı görülmüştür. Çalışmalar genel olarak kuramsal veya yöntemsel olarak anket ve görüşmelere dayanmaktadır. Örneğin, ulaşılan 28 mimarlık ve iç mimarlık tezi arasından yalnızca 8 tanesi alan çalışmasına dayanmaktadır. Bunun en önemli sebebi, tez okumalarında da karşılaşılan, göç eden bireylerin çoğunlukla yaşam alanlarından görüntüler alınmasını veya yaşam alanlarına girilmesini istememeleridir. Bu durumda kültürel altyapının ve mahremiyet yaklaşımının sınırlılıklarının da payı olmaktadır. Öte yandan, diğer bir sebep de kimi çalışmalarda tez yazarlarının yalnızca dijital ortam üzerinden göçmenlerle anket ve görüşmeler gerçekleştirmesi olarak yorumlanabilmektedir. Bu durum, çalışma kapsamına veya konuya bakış açısına göre diğer disiplinler için daha faydalı olabilmektedir; ancak mimarlık ve iç mimarlık disiplinlerinde hem birey hem de fiziksel mekânın analiz edilebilmesi oldukça kıymetlidir. Özellikle zorunlu kitlesel göçler için öncesinde hazırlanmış uygun ortam ve fiziksel mekân oluşumları için iç mekân tasarımlarının (işlev, esnek kullanım, iç ve dış çevre organizasyonu, donatı unsurları, temel ihtiyaç donanımları gibi) düşünülmesi bir gerekliliktir. Dolayısıyla, iç mekân tasarımına ilişkin göçmen görüşmeleri ve mekân analizlerinin paralel yürütüldüğü çalışmaların verimli sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

İnsanoğlu, barınma, beslenme, coğrafi ve iklimsel gereklilikler, savaşlar, doğal afetler, hastalıklar, eğitim ve ekonomi gibi çeşitli sebeplerle, bireysel veya gruplar halinde yüzyıllardır zorunlu veya isteyerek yer değiştirmektedir. Korunma ile paralel bir anlam taşıyan barınma, zamanla gelişmiş ve günümüzdeki biçimini almıştır. Çağımızda devam eden özellikle zorunlu kitlesel göçlerin dünyanın belirli bölgelerinde yoğunluk göstermesi ve yığılması, düzensiz dağılıma sebep olmuştur. Bu durum, nüfus hareketliliğine ve demografik yapıya olumsuz yönde etki ederek toplumsal, sosyal, kültürel ve mekânsal birçok kavramı etkilemiştir. Bu süreç, yerleşilen toplum için yıpratıcı durumlar oluşturabiliyorken, diğer taraftan göç eden gruplar için büyük kayıpların ve kopuşların yaşandığı bir dönemi ifade edebilmektedir. Neticede göç kavramı, zorunlu veya isteyerek farklı bir toplum yapısının içerisine dâhil olma ve barınma durumunu yaratmaktadır. Göç eden bireyler, geride bıraktıkları mekânları, kültürleri ve yaşam biçimlerine ilişkin birikimleri yerleştikleri yeni mekânlara aktarmak istemektedir. Bunun aslında var olduklarını ortaya koyan bir bellek-kimlik yansıması olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca, deneyimlerle şekillenen birikimler, duygu durumu ve kültürel kimliğin yansıtılması, insan-mekân arasında gelişen iletişim ve bağı kuvvetlendirmektedir. Diğer taraftan, yeni yaşam alanlarını kişiselleştirerek özgürce hareket edebilmeleri, mekânlarda aitlik hissinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Yerleşilen toplumun tutumu ve davranışları, göçmenlerin adaptasyonunu önemli ölçüde etkilemektedir. Göçmenler, çoğunlukla alışmaya çalıştıkları yeni toplumda kendilerini yabancı hissetmektedirler. Öteki olma durumu ve kendini gösterebilme çabası, göçmenler için yorucu, yıpratıcı, stres ve kaygı dolu bir süreci doğurmaktadır. Ancak yerleşilen toplum ile göçmenler arasında gelişen kabullenme süreci, beraberinde keşif sürecini getirmektedir. Bu süreçten itibaren iki topluluk arasında karşılıklı gelişen tanıma ve yansımalar, etkileşimin gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Toplumsal dinamiklerin, kültürel yansımaları ve kimlik inşasını etkilemedeki rolünün oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu anlamda gelişen toplumsal kabul, göçmenlerin yaşam mekânlarını da etkileyerek huzurlu ve güvenli bir ortam oluşturmaktadır. Kendi alanlarında rahat ve özgür hareket edebilmek, kolaylaştırıcı etkiler yaratır ve göçmenler, eski ve yeniye bütünleştiren yeni bir kimlik inşa etmektedirler. Seçilen üç veri tabanı üzerinden son altı yıla ait (2019-2025) tez taramaları yapılmış, bunlar üzerinden göçmen söylemlerine dayanan alt kavramlar oluşturulmuş, bağlamlar geliştirilmiş ve iç mekân tasarımı ile ilişkisi aktarılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, göçmen mekânlarının fiziksel özellikleri ve kültürel kimliği ele alınmış, alt kavramlar ve mekânsal tasarım unsurları ile ilişkilendirilerek tablolar üzerinden verilmeye çalışılmıştır. Çalışmada alt kavramlar, iç mekân tasarımı; fiziksel özellikler, kültürel kimlik ve aidiyetle ilgili bazı sonuçlar ortaya çıkmıştır.

- Mekânların kişiselleştirilmesi ve deneyim elde edilmesi sonucunda aidiyet hissinin geliştiği ve bireylerin bu mekânlara kendilerinden birtakım katkılarda bulduklarında bağ ve ilişki kurabildikleri anlaşılmıştır.
- Mekân ve kullanıcının etkileşimi, bireylere duygusal rahatlama sağlamaktadır; mekânla anıların oluşması, yeni anlam yüklemelerinin gelişmesi, mekânın benimsenmesine neden olmaktadır.
- Mekânda fiziksel konforun sağlanması, göçmenlerin kaygılarından kurtulmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca mekân-alan yeterliliği, mekânlar arası işleyiş ve organize bir yapının bulunması, yeterli depolama araçlarına erişim, işlevsel ve esnek çözümlerin uygulanabilir olması gibi özelliklerin göçmenlerin ortak beklentileri olduğu görülmüştür ve çoğunlukla göçmenlerin yaşam alanlarında bu koşullar sağlanamamaktadır.
- Göçmenlerin yeni yaşam alanlarında, geçmişlerine, anılarına ait kültürel veya çeşitli anlamlara sahip nesnelere, eşyalar, dekoratif ürünler, temaslar (renk, doku, malzeme vb.) veya alışkanlıklarına, kimliklerine özgü mekânsal yerleştirmeler yaparak aktarımlarda bulunduğu görülmüştür. Bu durum, hem mekânla ilişkiyi kuvvetlendirerek bağ ve aidiyet oluşturmakta hem de kendi öznel kimliklerinin mekâna yansıtılmak istendiğini göstermektedir. Mobilyalar, objeler ve dekorasyon birleşerek kullanıcısının kimliğini yansıtmaktadır; böylece mekân, göçmenin evle ilişkisini gösteren ve tanımlayan bir unsura dönüşmektedir.
- Göçmenlerin özellikle geçmiş yaşamlarına ilişkin hatıra unsurlarını yeni mekânlarına taşıdıkları görülmektedir. Bu durum, kültürel kimliğin de göçmenle birlikte taşındığını ve kültürünün göç ettiğini göstermektedir.
- Göçmenler ve mekânlar arasında yaşanan deneyimlerin süreklilik kazanması, kullanıcıların o mekânda güvenli ve konforlu hissetmesini sağlarken, bir taraftan da yeni bir kimliğin şekillenmesine yardımcı olmaktadır.
- Mekânların yeterlilik, verimlilik, işlevsellik, kullanıcıya uygunluk, esnek ve kolay algılanabilme gibi özelliklerle oluşturulması, yaşam kalitesi ve ihtiyaçların çözülebilmesi açısından önemlidir.
- Taratılan temel kavramlar arasında özellikle “barınma, mekân aidiyeti ve kültürel kimlik” ön plana çıkmıştır. Mekânla en fazla ilişkilendirilen alt kavramlar ise “yuva, rahatlık, güvenlik, entegrasyon, yer arayışı, var olma, köken, melez kimlik, birikim, yansıtma, kimlik inşası, bağ kurma, ait olma, kişiselleştirme, uyum, kabullenme, yer değiştirme, yeniden oluşum-inşa, kopma, birikim aktarımı-bellek” olmuştur.

Çalışmada oluşturulan alt kodların yukarıda sayılan maddelere çözümleyici yaklaşımlar geliştirebileceği düşünülmektedir. Tezlerdeki göçmenlerin ortak ifadelerinden elde edilen yukarıdaki sonuçlar, tasarım ve kullanıcının duygu durumunun sentezlenerek ortaya veri koyulmasının mekân tasarımını büyük ölçüde etkilediğini göstermektedir. Bu anlamda alt kavramların çoğaltılarak derinleştirilmesi, hangi anlamları ifade edebileceği, ortak bağlamları ve mekân tasarımının hangi aşamalarında dikkate alınabileceği anlatılmaya çalışılmıştır. Bu kavram çalışmasının kullanıcı odaklı çalışan farklı disiplinlere de katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sırasında veri tabanlarının kullanım biçiminde veri analizlerini gösteren içeriklerin bulunmaması gibi noktalar, nicel analizler üzerinde çalışabilme açısından zorlu hale getirmiş ve yetersiz veri aktarımına neden olmuştur. Bu nedenle elde edilen veriler, yazarlar tarafından oluşturulan şemalar, istatistikler, tablolar ve kelime bulutu gibi düzenlemeler üzerinden aktarılmaya çalışılmıştır.

Mekân bağlamında daha bütünsel bakış açıları geliştirilerek, karmaşık katmanlarla ilişkiler kurulan anlamlı çalışmaların ortaya konması gerektiği düşünülmektedir. İleriki çalışmalar için kavramların ele alınarak fiziksel mekân ve kullanıcı odaklı yeni ürünlerin belgelerle ortaya konulması önerilmektedir. Çalışmanın kültür bağlamında yapılan mekân çalışmalarına ve araştırmacılara katkıda bulunması ve belgelerle ortaya konulması hedeflenmektedir.

References

- Akçay, M. (2025). *İç mekan tasariminda aidiyet duygusu*. Erişim tarihi: 25/04/2025 <https://gazetebilim.com.tr/ic-mekan-tasariminda-aidiyet-duygusu/>
- Arslantaş, H. A. (2008). Kültür – kişilik ve kimlik. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 105-112. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fudad/article/593928>
- Aygenç, B. (2020). Kullanıcı açısından mekân aidiyeti ve yaşam çevresinin psikolojik etkilerinin Samanbahçe konutları örneğinde incelenmesi. [Published master's thesis], Near East University.
- Bıykoğlu, S. T. (2011). *Küreselleşmenin mekânsal kimlik dönüşümüne etkileri* [Yüksek lisans tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü.
- Bilgiseven, A. K. (1995). *Genel sosyoloji*. Filiz Kitapevi.
- Chagel, M., & Gültekin, A. A. (2023). Mekân ilişkisinde göçmenlik ve kültürel kodlar: İstanbul örneği. *Göç Dergisi*, 10(1). <https://doi.org/10.33182/gd.v10i1.820>
- Chan, S. H. G., Lee, W. H. H., Tang, B. M., & Chen, Z. (2024). *Legacy of culture heritage building revitalization: place attachment and culture identity*. *Frontiers in Psychology* <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1314223>
- Çakır, O. (2022). İnsanlık tarihi boyunca barınma çözümleri ve gelecekte gelenekseli arayış. *Yapı Dergisi*, 481(Kasım). <https://yapidergisi.com/insanlik-tarihi-boyunca-barinma-cozumleri-ve-gelecekte-gelenekseli-arayis/>
- Dalbay, R. S. (2024). Kültürel kimlik kavramı ve kimliğin tanımlanmasında temel yaklaşımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49). <https://doi.org/10.61904/sbe.1498718>
- Demir, E. (2022). Göç ve kültür. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 129-135. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1987261>
- Dikeçlil, B. (1994). Kültür kavramının analizi veya sosyo-kültürel gerçekliğin yapısı üzerine bir inceleme. *Dünya'da ve Türkiye'de Güncel Sosyolojik Gelişmeler Bildiriler Kitabı*. Sosyoloji Derneği Yayınevi.
- Dirimeşe, E., & Emre, E. (2022). Göçmenlerin Türkiye'ye entegrasyonu ve gündelik hayatta kültürel etkileşimleri: Çinliler örneği. *Journal of Social Sciences and Humanities /Haziran*, 6(1).
- Doğan, G., & Tokol, T. (2023). Yeni göçmenlik ve mekân: Aidiyetin mekânsal dönüşümünün analizi. *Bodrum Sanat ve Tasarım Dergisi*, Ağustos, 2(2). <https://doi.org/10.58850/bodrum.1284828>
- Ekici, S., & Tuncel, G. (2014). Göç ve insan. *Birey ve Toplum Dergisi*, Bahar, 5(9). <https://doi.org/10.20493/bt.71783>
- Erdönmez, M. E., & Akı, A. (2005). Açık kamusal kent mekanlarının toplum ilişkilerindeki etkileri. *Megaron YTÜ Mimarlık Fakültesi e-Dergisi*.
- Geçkili, P. (2015). *Aidiyet üzerinden mekân-insan ikiliği ve dönüşüm pratikleri / Arkitera*. Erişim tarihi: 10/05/2025, <https://www.arkitera.com/proje/aidiyet-uzerinden-mekan-insan-ikiligi-ve-donusum-pratikleri/>
- GİB. (2024). *Göç İdaresi Başkanlığı*. Erişim tarihi: 08/10/2025, <https://www.goc.gov.tr/>
- Göregenli, M., & Karakuş, P. (2014). Göç araştırmalarında mekân boyutu: Kültürel ve mekânsal bütünleşme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34).

- Gürani, F. Y. (2022). *İç mekanda aidiyet kavramı*. Erişim tarihi: 22/04/2025
<https://sosyalbilimler.cukurova.edu.tr/cu/Seminerler/2021-2022/Mart%202022/ic-mekanda-aidiyet-kavrami>
- Güvenç, B. (1997). *Kültürün Abc'si*. Yapı Kredi Yayınları.
- Hidalgo, M. C., & Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3). <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0221>
- Işık, O. (1994). Değişen toplum/mekân kavrayışları: Mekânın politikleşmesi, politikanın mekânsallaşması. *Toplum ve Bilim Dergisi*. 64-65.
- Karataş, M., & Duyan, V. (2021). Kitleleşme, sosyal kabullenme ve uyum bağlamında türkmen işçilerin deneyimleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Yıl:11 / Ekim, 18(42)*. <https://doi.org/10.26466/opus.932531>
- Kyle, G. T., Graefe, A. R., & Manning, R. (2005). Testing the dimensionality of place attachment in recreational settings. *Environment & Behavior*, 37(2). <https://doi.org/10.1177/0013916504269654>
- Lefebvre, H. (2023). *Mekânın üretimi (the production of space)*. (I. Ergüden, Çev.) Sel Yayıncılık.
- Low, M., & Altman, I. (1992). *Place attachment: A conceptual Inquiry*, In I. Althman, & S. Low (Eds.). Plenum Press.
- Manzo, L. C. (2003). Beyond house and haven: toward a re-visioning of emotional relationship with places. *Journal of Environmental Psychology*. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(02\)00074-9](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(02)00074-9)
- Mcauliffe, M., & Oucho, L. A. (2024). Report overview: Migration continues to be part of the solution in a rapidly changing world, but key challenges remain. *International Organization For Migration (IOM)*. Erişim tarihi: 09/12/2024
<https://publications.iom.int/system/files/pdf/pub2023-047-l-wmr2024-ch1-en.pdf>
- Moore, R. L., & Scott, D. (2003). Place attachment and context: Comparing a park and a trail within. *Forest science*, 49(6), 877-884. <https://doi.org/10.1093/forestscience/49.6.877>
- Nakhoul, T. E. (2014). *Uluslararası işgücü göçü ve Türkiye* [Uzmanlık tezi]. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Özdemir, Ü. A. (2013). Kültür bağlamında kent ve mekansal örgütlenme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2).
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme, kentlileşme ve kentsel değişim*. Ekin Kitabevi Yayınları.
- Özkan, R. (2019). Göç olgusu ve toplumsal yapıya etkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(47), 127-145.
- Öztürk, S. M., & Halaç, H. H. (2022). Mekânsal Aidiyet ve kültür turizmi ilişkisi. *Uluslararası Doğu Anadolu Fen Mühendislik ve Tasarım Dergisi*, 2(2). doi:<https://doi.org/10.47898/ijeased.813709>
- Polat, E., & Birsnel, S. (2006). Mimarinin ve kentin birlikte planlanmasında farklılaşan kavramlar üzerine..., *Planlama Dergisi*(4).57-67. https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/cef96dce9b8035d_ek.pdf
- Proshansky, H. M. (1978). The city and self-identity. *Environment Behavior*, 10(2), 147-169. <https://doi.org/10.1177/0013916578102002>
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K. & Kaminoff, R. (1983). Place identity: Physical world socialization

- of the self (Cilt 3). *Journal of Environmental Psychology*. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(83\)80021-8](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(83)80021-8)
- Sert, D. (2016). Küresel hareketlilik ve göç. *Küresel siyasete giriş* . (E. B. (Ed.), Dü.). İletişim Yayınları.
- Stelaku, V. (2007). *Alan, mekân ve kimlik Kapadokyalı iki Rum grubunun yerleşiminde bellek ve din. Ege'yi geçerken 1923 Türk – Yunan zorunlu nüfus mübadelesi* (2 b.). (R. Hirschon, Dü., M. Pekin, & E. Altınay, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- TDK. (2025). *Türk Dil Kurumu*. Erişim tarihi:12/09/2025, <https://sozluk.gov.tr/>
- Tuan, Y. F. (1974). *Topophilia: A study of environmental perception, attitudes, and values*. Englewood Cliffs.
- Türkyılmaz, A., Çay, A., Avşar, Z. & Aksoy, M. (1998). *Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan terör nedeniyle göç eden ailelerin sorunları*. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Uslu Ak, B. (2021). Göç kavramı ve kuramları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 8(72), 1749–1758. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2579>
- Ulubay, S., & Önal, F. (2022). Göç tartışmaları bağlamında yabancılaşmanın kaynağı olarak mekân. *Megaron Dergisi / Haziran*, 17(2). <https://doi.org/10.14744/MEGARON.2022.97957>
- Williams, D. R., & Vaske, J. J. (2003). The measurement of place attachment: Validity and generalizability of a psychometric approach. *Forest Science*(49). <https://doi.org/10.1093/forestscience/49.6.830>
- Yao, K., & Rasidi, M. H. (2025). A review of the situatedness of place attachment in environment: tracing origins and development path (Cilt 5). *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v15-i1/24441>

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere.

All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atflanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirme amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.

Authors' Contribution Statement / Yazarların Katkı Oranı Beyanı

The researchers' contribution statement is as follows / Araştırmacıların katkı oranı beyanı şu şekildedir:

First author / 1. Yazar %60,

Second author / 2. Yazar %40.